

ТОВ "КОНСАЛТИНГОВА АГЕНЦІЯ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ"

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН
села ТЕРНИ
Лубенського району Полтавської
області

РОЗДІЛ
ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО
СЕРЕДОВИЩА.
ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Замовник: виконавчий комітет Лубенської міської ради
Полтавської області.

Договір: № _____ від _____ 2021 року.

ГП

Директор

МП

О. ДРАНОВСЬКИЙ

О. КУЗЬМЕНКО

Полтава 2022

Зміст

Вступ	арк. 3
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.	арк. 6
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).	арк. 9
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).	арк. 27
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування місцевого рівня, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	арк.30
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	арк.36
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.	арк.53
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.	арк.64
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).	арк.84
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	арк.88
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	арк.98
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	арк.98
12. Список використаних джерел	арк.99
13. Додатки	арк.103

									Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата					2

ВСТУП

З метою дотримання одного з основних принципів екологічної оцінки “незалежність”, стратегічну екологічну оцінку документу державного планування - проекту “Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області”, який розробляється ТОВ “Консультаційний центр”, проведено групою фахівців, які не мають прямого зв'язку з розробниками, що виключає вплив економічних інтересів на цілі збереження довкілля.

Генеральний план є одним із засобів створення ефективної системи управління у містопланувальній і містобудівній сферах, визначає вимоги щодо забезпечення державних інтересів із встановлення планувальних обмежень згідно з ДБН Б.2.2-5:2011 “Планування та забудова міст, селищ і функціонування територій. Благоустрій територій”, ДСП 173-96 “Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів”, ДБН Б.1.1.– 15:2012 Склад та зміст генерального плану населеного пункту та ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій.

Окремий розділ “Охорона навколишнього природного середовища” виконаний у складі Генерального плану села Терни Лубенського району Полтавської області одночасно є звітом про стратегічну екологічну оцінку, розроблений відповідно до вимог Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку”, ДСТУ-Н Б Б.1.1-10:2010 Настанова з виконання розділів “Охорона навколишнього природного середовища” у складі містобудівної документації та наказу Мінекології та природних ресурсів України від 10.08.2018 №96 “Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування”. Також у даному розділі враховані вимоги діючих нормативно-правових актів у сфері містобудування, охорони навколишнього природного середовища, охорони здоров'я та техногенної безпеки.

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Проведення стратегічної екологічної оцінки (далі СЕО) застосовується як системний процес для всебічного оцінювання на етапі планування проекту державного планування, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків та їх інтеграцію до запропонованої містобудівної документації.

Розширений розділ “Охорона навколишнього природного середовища. Звіт про стратегічну екологічну оцінку” виконаний в межах села Терни Лубенського району у складі Генерального плану села Терни Лубенського району Полтавської області” на основі даних, викладених у Заяві про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування “Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області” та керуючись наступними законодавчими та нормативно-правовими актами України.

Конституція України	прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996
Кодекс України	Земельний кодекс України затверджений 25.10.2001
Кодекс України	Лісовий кодекс України затверджений 21.01.1994
Кодекс України	Водний кодекс України затверджений 06.06.1995
Закон України	Про стратегічну екологічну оцінку від 20.03.2018 № 2354-VIII
Закон України	Про забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення від 24.02.1994 № 4 004-XII.
Закон України	Про охорону навколишнього природного середовища від 25.06.1991 №1264-XII.
Закон України	Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року від 21.12.2010 №2818-VI
Закон України	Про охорону атмосферного повітря від 16.10.1992 №2707-XII
Закон України	Про екологічну мережу України від 24.06.2004 №1864-IV
Закон України	Про оцінку впливу на довкілля від 23.05.2017 № 2059 -VIII
Закон України	Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки від 21.09.2000 №1989-III

Аркуш

Звіт СЕО – ГП - ПЗ

3

Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата
-----	--------	--------	---------	--------	------

Закон України	Про регулювання містобудівної діяльності від 17.02.2011 №3038-VI
Закон України	Про основи містобудування від 16.11.1992 №2781-XII
Закон України	Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів від 12.12.2019 №377-IX
Постанова Верховної Ради України	від 05.03.1998 №188/98-ВР "Про основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки"
Постанова КМУ	від 13.12.2017 №989 "Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля"
Постанова КМУ	від 17.09.1996 №1147 "Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів"
Постанова КМУ	від 03.08.1998 №1216 "Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів"
Постанова КМУ	від 13.07.2000 №1120 "Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів"
Постанова КМУ	від 30.03.1998 №391 "Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля" (із змінами)
Постанова КМУ	від 16.12.2020 №1272 "Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення"
ДБН Б 2.2-12:2019	Планування і забудова територій
ДБН Б.1.1-9:2009	Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження генеральних планів сільських населених пунктів
ДБН В.1.1-25-2009	Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення
ДБН А.2.2-1-2003	Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проєктуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд
ДБН Б В.1.1-27-2010	Будівельна кліматологія
ДБН В.2.5-74:2013	Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди.
ДСТУ-Н Б Б.1.1-10 2010	Настанова з виконання розділів "Охорона навколишнього природного середовища" у складі містобудівної документації
Наказ Мінекології та природних ресурсів України	від 30.05.2018 №182 "Про затвердження Розміру плати за проведення громадського обговорення в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля"
Наказ Мінекології та природних ресурсів України	від 10.08.2018 №96 "Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування"
Наказ Мінекології та природних ресурсів України	від 29.12.2018 №465 "Про внесення змін до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування"
ДСП 145	Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць
ДСП 173	Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів
ДСП 201-97	Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами)
Директива ЄС	ДИРЕКТИВА 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради Європейського Союзу про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики від 23.10.2000

						Аркуш
						Звіт CEO – ГП - ПЗ
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата	4

Стратегічні документи на міжнародному та державному рівні, які враховані під час підготовки документа державного планування, що розглядається, наступні:

1. Біорізноманіття:

- Концепція загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005 - 2025 роки від 22 вересня 2004 року № 675-р;

2. Стале управління водними ресурсами:

- Директива 2000/60/ЄС “Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики” від 23 жовтня 2000 року;

3. Зміна клімату та озоновий шар:

- Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 932-р.у.;

- План заходів щодо виконання Концепції;

- Стратегія низьковуглецевого розвитку на період до 2050 року (проект) від 8.07.2018;

- Директива 2003 (87) ЄС від 13.10.2003 “Про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та про внесення змін до Директиви Ради 96/61/ЄС. Зі змінами”;

- Директива прийняти Закон України “Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів” (реєстр. N 9253 від 01.11.2018 р.)

4. Охорона земель:

- Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням від 30 березня 2016 р. № 271-р.

5. Наслідки катастрофи ЧАЕС та зона відчуження:

- Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку діяльності в окремих зонах радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи від 18 липня 2012 р. № 535-р

6. Екологічний моніторинг:

- Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII;

- Концепція реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища від 31 травня 2017 року №616-р;

- Концепція створення Загальнодержавної автоматизованої системи “Відкрите довкілля” від 7 листопада 2018 року № 825-р.;

7. Євроінтеграція:

- Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері довкілля від 18 березня 2004 року № 1629-I.

8. Транспорт:

- Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року від 30.05.2018 № 430-р.

9. Поводження з відходами:

- Національний план управління відходами до 2030 року від 20 лютого 2019 року № 117-р;

- Національна стратегія поводження з відходами від 8 листопада 2017 року № 820-р;

- Директива Європейського Парламенту та Ради 2008/98/ЄС від 19.11.2008.

Для невідкладного вирішення екологічних проблем необхідна широкомасштабна система комплексних заходів економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру. Їх продуктивному вирішенню та піднесенню ефективності управління природоохоронною справою на державному та регіональному рівнях у найближчій перспективі сприятиме забезпечення виконання заходів, передбачених державними та регіональними цільовими програмами та проектами щодо охорони та відтворення довкілля.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.

Документ державного планування "Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області" є документацією з просторового планування на місцевому рівні.

"Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області" (далі – Генеральний план) складається із: пояснювальної записки, графічних матеріалів та додатків і графічних матеріалів у зменшеному вигляді.

Зміст пояснювальної записки генерального плану села Терни складається із вступу, аналітичної частини, розділу обґрунтувань та пропозицій, моделі перспективного розвитку населеного пункту, в кінці наведені основні техніко-економічні показники.

В аналітичній частині приведена загальна характеристика існуючого стану села Терни (житловий фонд, забезпеченість громадським обслуговуванням, наявність інженерних комунікацій, тощо), описані природні та інженерно будівельні умови, на основі чого зроблені висновки по вихідним умовам та визначені на явні проблеми та задачі функціонально-планувальної організації села Терни.

Попередня містобудівна документація с. Терни у вигляді Проекту планування і забудови була розроблена більше 50 років тому.

Попередній генеральний план населеного пункту був розроблений в 1972 році Полтавським філіалом Державного проектного інституту "Укрмісбудопроект"

Концепція попереднього генерального плану в першу чергу передбачала створення умов для забезпечення виробничої діяльності в с.Терни Лубенського району та колгоспу "ім. Мічуріна" зокрема. Колгосп ім. Мічуріна на той час об'єднував декілька населених пунктів, а саме с. Михнівці (центральне), с. Терни, с. В'язівок, с. Олександрівка, с. П'ятигірці. Відповідно перспективи розвитку господарства виробничі потужності мали містити у собі, зокрема:

- ферми для ВРХ ;
- будівництво гаража МТС;
- капітальний ремонт стайні дня коней;
- інші допоміжні та супутні приміщення та будівлі виробничого призначення.

В плані соціально-економічного розвитку передбачалось:

- будівництво торгівельного центру ;
- будівництво житлових будинків з присадибними ділянками;
- будівництво дитячого садочка-ясел на 90 місць;
- будівництво школи на 192 учні;
- будівництво котельні;
- будівництво стадіону;
- будівництво пожежного посту та інших об'єктів соціальної інфраструктури.

Крім цього, передбачалось часткова добудова водопроводів від проектних артезіанських свердловин, каналізації та покращення існуючих, будівництво водонапірної башти та каналізаційної насосної станції зі станцією біологічного очищення відходів.

За підсумком порівняння запланованих попереднім планом заходів з існуючим станом населеного пункту, необхідно зазначити, що більшість запланованих заходів залишилась нереалізованою.

Враховуючи тривалий проміжок часу від розроблення попередньої містобудівної документації, істотний характер територіальних, виробничих та соціальних змін, які відбулися з того часу, проведення аналізу реалізації зазначеної містобудівної документації є неактуальним.

Розділ обґрунтувань та пропозицій є найбільш змістовною частиною генерального плану, який містить обґрунтування і пропозиції по стратегії соціально-економічного розвитку села, прогноз чисельності населення, напрямки і положення містобудівного розвитку. В його складі також обґрунтовуються та викладаються планувальні рішення по розміщенню житлової забудови, нових виробничих підприємств, громадських установ, розвитку рекреаційних територій, інженерної та транспортної інфраструктури.

Вихідні дані для розроблення генерального плану підготовлені відповідними фахівцями міської ради.

Основні цілі та задачі проекту генерального плану села Терни Лубенського району Полтавської області (функціонально-планувальна організація села).

Основними цілями проектних рішень з планування та забудови територій є формування повноцінного життєвого середовища і сталого розвитку населеного пункту.

Аркуш

Звіт СЕО – ГП - ПЗ

6

Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата
-----	--------	--------	---------	--------	------

Головна мета проекту генерального плану - відображення поточного стану соціального та економічного розвитку села Терни, впорядкування існуючих та виділення нових територій для подальшого містобудівного та соціально-економічного розвитку населеного пункту, взаємопов'язаного розвитку сельбищних зон і транспортно-комунікаційних зв'язків, створення сприятливих умов життєдіяльності населення, залучення інвестицій, шляхом відповідного зонування територій. встановлення меж села.

Завданнями проекту генерального плану є:

- обґрунтування майбутніх потреб і визначення пріоритетних напрямів розвитку села;
- визначення перспективної планувальної структури села з урахуванням громадських і приватних інтересів та провчення його функціонального зонування з логічним вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства;
- визначення перспективної чисельності населення, об'ємів та структури нового житлового будівництва;
- визначення територій для розвитку сельбищного будівництва, розвитку промисловості та комунально-складських об'єктів;
- визначення територій, що мають певні обмеження при їх використанні (природоохоронні, об'єкти археології, санітарно-гігієнічні, інженерно-будівельні тощо);
- загальний аналіз стану довкілля та факторів, що його формують, надання містобудівних пропозицій щодо поліпшення санітарно-гігієнічного та екологічного стану території населеного пункту;
- визначення нових озелених територій загального користування;
- обґрунтування доцільності зміни меж населеного пункту;
- надання пропозицій щодо вдосконалення транспортної та інженерної інфраструктури, тощо.

Генеральний план є основою для територіальної громади при прийнятті рішень щодо:

- підготовки обґрунтованих пропозицій щодо зміни меж населеного пункту;
- підготовки вихідних даних для розроблення планів земельно-господарського устрою території;
- вирішення питань щодо розташування та проектування нового будівництва, здійснення реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів містобудування та упорядкування територій;
- вирішення питань вибору, вилучення, надання у власність чи користування земельних ділянок, надання дозволу на будівництво об'єктів містобудування;
- організації розроблення та затвердження плану зонування, детальних планів території, планів червоних ліній, іншої містобудівної документації та проектів;
- організації проведення грошової оцінки земель;
- розроблення і затвердження місцевих містобудівних програм та програм соціально-економічного розвитку;
- узгодження питань забудови та іншого використання територій, в яких зацікавлені територіальні громади суміжних адміністративно-територіальних одиниць;
- встановлення на відповідних територіях режиму використання земель, передбачених для містобудівних потреб.

Зв'язок з іншими документами державного планування.

Проект Генерального плану села Терни Лубенського району Полтавської області розроблено на актуалізованій картографічній основі у цифровій формі у місцевій системі координат, що має зв'язок із державною системою координат УСК-2000, з врахуванням:

- Схеми планування території Полтавської області (розроблена ДП УДНДПМ "Діпромисто" імені Ю.М. Білокопя, Київ, у 2012 році та затверджена шістнадцятою сесією Полтавської обласної ради шостого скликання від 23 травня 2013 року);
- Схеми планування території Лубенського району Полтавської області (розробник - ДП Український Державний науково-дослідний інститут проектування міст "Діпромисто" імені Ю.М.Білокопя);
- "Основні засади(стратегія) державної екологічної політики на період до 2030 року";
- Національний план управління відходами до 2030 року;
- "Стратегія розвитку Полтавської області на період 2027 року";

						Звіт СЕО – ГП - ПЗ		Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата			7

- Регіональної цільової Програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (“Довкілля-2027”);
- обласної програми “Екологічні ініціативи Полтавської області на 2019-2021 роки”;
- схем, проектів і програм розвитку інфраструктури населеного пункту, безпеки та організації дорожнього руху, тощо.

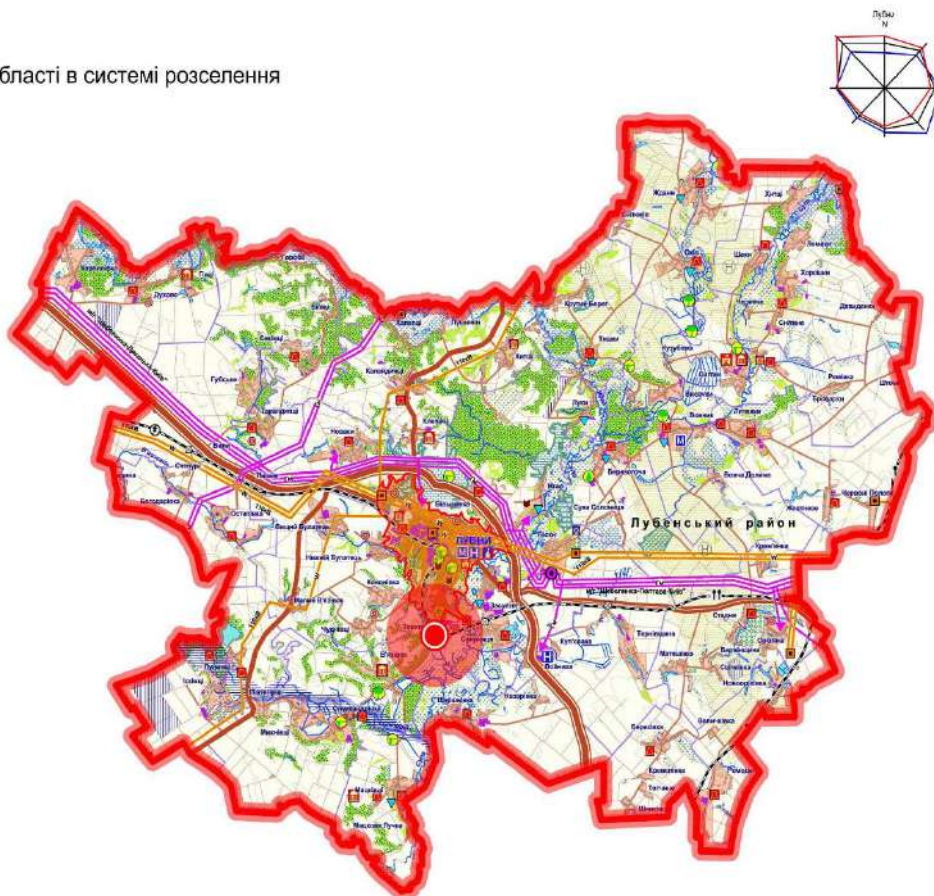
Генеральний план, як нормативно-правовий акт органу місцевого самоврядування прямо чи опосередковано впливає на прийняття управлінських рішень.

Матеріали Проекту генерального плану використовуються як вихідні дані при розробленні іншої планувальної документації та проектів забудови територій населеного пункту, інвестиційних програм і проектів, програм соціально-економічного розвитку, схем визначення земель населених пунктів для приватизації, планів земельно-господарського устрою населеного пункту, спеціальних проектів, схем і програм охорони навколишнього природного середовища та здоров’я населення, інженерного захисту і підготовки території, комплексних схем транспорту, проектів та схем організації дорожнього руху, систем управління дорожнім рухом, схем розвитку систем інженерного обладнання і галузей сільського господарства схеми санітарного очищення населеного пункту, виконанні грошової оцінки, створенні містобудівного та земельних кадастрів тощо.

Генеральний план населеного пункту сприяє в частині забезпечення надходжень до місцевого бюджету від користування земельними ділянками та іншими природними об’єктами місцевого значення, сприяє забезпеченню регулювання та контролю за їх використанням, ефективним володінням і використанням майна при належному функціонуванні бюджетних установ, створює умови для розвитку особистих підсобних господарств, організації благоустрою населеного пункту тощо.

Вирішення стратегічної цілі щодо територіального розвитку населеного пункту передбачається шляхом проведення всебічного аналізу території з визначенням резервів території та допустимих видів їх використання.

Схема розташування с.Терни
Лубенського району Полтавської області в системі розселення

							Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата			8

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозі зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

Фізико-географічна характеристика території, особливості рельєфу.

Село Терни Лубенського району Полтавської області розташоване на північно-західній частині Східноєвропейської рівнини, в межах Полтавської рівнини, яке має координати: 49°58'30" північної широти; 32°59'10" східної довготи, середня висота над рівнем моря -100 м.

Рельєф території проектування характеризується істотним ухилом із заходу на схід до долини річки Сула.

Відстань по дорогам загального користування від обласного центру, міста Полтава становить $\approx$ 145 км.

Відносно Лубенського району населений пункт розміщений в його північно-західній частині. Село Терни з півночі межує з районним центром - Лубнами, колишня частина села, так звані Горяни вже включена до території міста.

Село Терни Лубенського району Полтавської області згідно з групуванням населених пунктів за чисельністю населення, встановленим Державними будівельними нормами - відноситься до групи середніх сільських населених пунктів.

Село Терни входить до складу Лубенської міської громади.

Чисельність населення станом на 01.01.2021 становила 0,444 тис. осіб, територія станом на 01.01.2021 складала 149,6 га.

На південь від Тернів на відстані близько 2 км розташоване с. В'язівка, на схід, за Сулою — Засулля і Солониця, на захід — Кононівка і Чуднівці.

Село розташоване на правому березі р. Сули і на обох берегах правобережної її притоки — р. Булатець, більш відомої під назвою Вонючка (Лубенські очисні споруди використовують її як стічну каналу, спускаючи в Сулу неочищені стоки з відповідним запахом).

Русло р. Сула на усьому протязі звивисте, місцями розгалужене. У верхній і середній течії є черги глибоких ям (плес), сполучених між собою не широкими протоками.

Через село проходить Південна залізниця, зупинний пункт Терни.

Кліматичні умови.

Для кліматичної характеристики території розташування населеного пункту використані дані метеостанції міста Лубни.

У відповідності до архітектурно-будівельного кліматичного районування території України, село Терни Лубенського району Полтавської області розташоване в межах Південно-західного кліматичного району.

Клімат району помірно – континентальний. Літо - тепле з достатньою кількістю опадів. Зима - доволі довга, малосніжна з частими відлигами, іноді настільки інтенсивними, що поверхня землі повністю звільняється від снігу.

Зимом температурний режим непостійний. Періоди морозної погоди часто змінюються відлигами, обумовленими виходом південних і південно-західних циклонів.

Влітку, в зв'язку з послабленням циклонічної діяльності, зменшуються зміни температури повітря.

Найхолоднішим місяцем є січень. Середня температура повітря знижується від - 5°C до - 8°C, але навіть в січні можливі відлиги, при яких температура повітря значно підвищується. Деякі зими визначаються значною суворістю, при яких втримуються тривалі морози, а в окремі дні можливе зниження температури повітря нижче - 30°C.

Абсолютний мінімум температури повітря в січні від - 37°C до - 40°C.

Від січня до лютого починається незначний ріст температури повітря і на початку третьої декади крива середньодобової температури повітря проходить через 0°C, але іноді і весною можливі значні пониження температури повітря.

Середня дата останнього заморозку в повітрі приходить на кінець другої декади травня.

В липні температура повітря досягає максимальних значень, середньомісячна температура повітря від +18°C до + 20°C. Абсолютний максимум, зафіксований в липні, дорівнював + 37°C.

Після липня починається зниження температури повітря, а в середині вересня можливі заморозки. Тривалість без морозного періоду в середньому становить 171 день. Температура ґрунту пов'язана з температурою повітря і в значній мірі її визначає.

Важливим показником термічного режиму ґрунту є глибина проникнення температури 0°C в ґрунт. Зазвичай глибина промерзання ґрунту в середньому коливається в межах 41.. 115 см.

Вологість повітря є важливим елементом клімату. Вона впливає на інтенсивність випаровування, виникнення заморозків, утворення туманів, хмарності тощо.

Середня відносна вологість за рік становить 70%. Зимом середня місячна вологість досягає найбільших значень (83...88%). Максимум (88%) відносної вологості спостерігається в грудні.

Для даної місцевості характерний континентальний тип річного ходу опадів з максимумом влітку і мінімумом зимою.

За рік в середньому випадає 495 мм опадів. Основна кількість опадів (344 мм) спостерігається в теплий період (квітень - жовтень), що складає 70% річної кількості. В холодний період року (листопад - березень) в середньому випадає 151 мм опадів або 30% річної кількості.

Мінімальна кількість опадів 21.....25 мм буває в лютому, максимальна 66.....65 мм - в червні - липні.

При проходженні глибоких циклонів, а також при інтенсивних конвекційних процесах спостерігаються сильні дощі. В найбільш засушливі роки може пройти злива 50% річної норми опадів.

Сніговий покрив суттєво впливає на формування клімату в зимній період.

Час утворення і сходу снігового покриву в значній мірі залежить від погодних умов і з року в рік може змінюватись, помітно відрізняючись від середньо багаторічних.

В районі розташування населеного пункту сніговий покрив може спостерігатися з жовтня по квітень.

Середня дата появи снігового покриву наближається до дати переходу середньодобової температури через 0°C і приходить на середину листопада.

Середня наявність снігового покриву, мм становить: від 4 у листопаді, до 26 у січні. Перший сніг, як правило, розтає і стійкий сніговий покрив не встановлюється. В середньому сніговий покрив залягає на 3 місяці.

Протягом зими відбувається накопичення снігового покриву до 10..11 см, а в окремі роки товщина його може досягти 50 см і більше. Середній багаторічний сніговий покрив складає біля 20 см.

На початку березня починається руйнування снігового покриву і до кінця місяця сніг зникає.

Запас води в сніговому покриві має велике практичне значення, так як у сукупності з інтенсивністю розтавання снігу визначається стік води в водойми, величина весняного паводку, запас води в ґрунті і т.п.

З збільшенням товщини снігового покриву і його щільності збільшується запас води в снігу. В середньому, в третій декаді лютого запас води в снігу досягає 30 мм, середній з найбільших запасів дорівнює 51 мм.

В осінньо-зимовий період в середньому відмічається від 1 до 5 стихійно-небезпечних явищ, серед яких сильні снігопади, хуртовини, налипання мокрого снігу, ожеледь та снігові замети.

Ці явища сягають критеріїв стихійно-небезпечних явищ та призводять до обривів ліній електромереж, обмеження руху транспорту, значного ускладнення роботи суб'єктів господарювання. Подібні явища відмічаються щороку при цьому останні 15 років середньостатична кількість таких явищ збільшується (якщо в 2003-2005 роках їх було від 2 до 4 то в 2017-2020 роках до 5-7 явищ такої інтенсивності протягом осінньо-зимового періоду).

Територія Кременчуцького району, як і вся територія Полтавської області характеризується сприятливим для життєдіяльності людини кліматом.

Повітряне середовище.

В теплий період року, особливо літом та восени, вирішальний вплив на формування вітрового режиму чинять західні відроги. Цим і пояснюється велика повторюваність західних і північно-західних вітрів.

В холодний період року спостерігається стійке поширення на Україну повітряних мас зі сходу, південного сходу; звідси і найбільша повторюваність.

Основні показники якого мають наступні значення:

температура повітря, °С		абсолютний мінімум	абсолютний максимум	кількість опадів за рік, мм	відносна вологість у липні, %	середня швидкість вітру у січні, м/с
середня за січень	середня за липень					
від -5	від 18	від -37	від 37	від 550	від 65	від 3
до -8	до 20	до -40	до 40	до 700	до 75	до 4

Середня температура: січня – 5,4°С, липня +20,5°С.

Середньорічна температура повітря + 7,8°С.

Розрахункові будівельні температури:

- абсолютна мінімальна температура - 37°С;
- абсолютна максимальна температура + 39°С;
- середня T° найхолоднішої п'ятиденки - 22°С;
- найхолодніша доба (забезпечення 0,98): -29°С;
- найхолодніша доба (забезпечення 0,92): -26°С;
- найхолодніша п'ятиденка (забезпечення 0,98): -25°С;
- найхолодніша п'ятиденка (забезпечення 0,92): -23°С;
- найжаркіша доба (забезпечення 0,95): 29 °С;
- найжаркіша доба (забезпечення 0,99): 25°С;
- зимова температура для розрахунку вентиляції - 10,6°С;
- середня T° опалювального сезону – 1,8°С, його тривалість 187 днів.

Тривалість періоду із середньодобовою температурою зовнішнього повітря:

- ≤ 8 °С складає 178 діб (середня температура - 0,6 °С);
- ≤ 10 °С складає 195 діб (середня температура 0,0 °С);
- ≥21 °С складає 31 діб (середня температура 20,8 °С).

Середня дата першого заморозку - остання декада жовтня, останнього - перша декада травня. Тривалість безморозного періоду - 137 днів. Середня відносна вологість повітря в холодний період - 85 %, в теплий - 48 %.

Дати переходу середньої добової температури повітря через + 8°С (15 жовтня - 11 квітня) та + 10°С (6 жовтня - 19 квітня) восени та навесні (дати початку і закінчення опалювального сезону).

Дати опалювального періоду			
перехід через + 8°С		перехід через + 10°С	
початок	закінчення	початок	закінчення
15.X.	11.IV.	6.X.	19.IV.

Температура повітря по району (дані за 2021 рік)

Показник	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Рік
Середня температура, °С	-2,6	-5	+1,5	+8,1	+15,5	+20,2	+24,2	+22,7	+13,5	+8,2	+4,2	-1,5	9,1
Абсолютний максимум, °С	+7	+10,2	+12	+19,8	+27,9	+32,8	+33,2	+32,6	+26,8	+18,6	+15,4	+9,7	+33,2
Абсолютний мінімум, °С	-21,6	-17,8	-11	+0,1	+3,6	+8,6	+13,2	+12,4	+3,8	-2,5	-8,6	-14,4	-21,6

Середньорічна кількість опадів складає 629 мм та коливається від 550 до 700 мм. Максимум опадів випадає в червні-липні, мінімум буває в лютому. Середня дата сходу зимового покрову 23 березня.

						Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата		
						11	

Середня кількість опадів по району (дані за 2021 рік)

Показник	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Рік
мм	78,6	74,2	12,7	53,4	58,5	134,9	18,7	71,2	42,7	5,1	45,9	46,1	645,6

Відносна вологість о 13 годині в найбільшій мірі відображає змінність цього елементу протягом року і характеризує сухість і вологість погоди.

Дні коли відносна вологість о 13 годині вище за 80%, умовно можна віднести до вологих днів, з відносною вологістю менше 80% - до засушливих. Відносна вологість повітря досягає максимального значення в зимові місяці, мінімальне її значення - в літні місяці.

До 19 діб на рік спостерігається ожеледь. Період, коли зберігається сніговий покрив, в середньому становить до 96 днів. Розрахункова глибина промерзання ґрунту 1,0 м.

Швидкість вітру, (м/с)

Показник	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Рік
м/с	2,8	3,0	2,6	2,6	2,3	2,0	2,0	1,8	1,9	2,1	2,4	2,5	2,3

Переважний напрямок вітрів взимку – східні; влітку – північно-західні.

Повторюваність вітру різних напрямів, (%)

Показник	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
	З	Сх.	Сх.	Пн.-сх.	Пн.-сх.	З	З	Пн.	З	З	З	З
%	15,3	17,6	17,5	11,8	13,0	15,1	17,6	21,0	17,5	17,6	18,1	16,7

Середня швидкість вітру, м/с

Показник	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
м/с	2,8	3,0	2,6	2,6	2,3	2,0	2,0	1,8	1,9	2,1	2,4	2,5

Найбільша відносна вологість повітря спостерігається взимку (83-88 %), в літку вона зменшується (67-69 %).

Відносна вологість повітря, (%)

Показник	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Рік
%	84	82	78	66	61	65	67	64	69	77	86	87	76

Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата
-----	--------	---------	---------	--------	------

Особливості місця розташування села Терни та розвиток атмосферних процесів іноді створюють умови для виникнення стихійних метеорологічних явищ, які наносять збитки господарській діяльності різних напрямків та форм власності

Температура повітря, як одна з основних метеорологічних величин визначає характер і режим роботи, основний показник – середньомісячна температура повітря.

В останні десять років на Полтавщині в цілому відмічалася тенденція до підвищення середньої температури повітря в осінньо-зимовий період.

Але на цьому фоні спостерігались глибокі хвилі холоду:

- в листопаді 2011, 2019 року до -13°мор. ;
- в грудні 2012, 2014, 2021 років – до 18°мор. ;
- в січні 2014, 2016, 2021 років до -25°мор. ;
- в лютому 2011, 2012, 2014, років до -26°мор. ;
- в березні 2011, 2018, 2021, років - $11-17^{\circ}\text{мор.}$

Місяць	Середньо-місячна температура	Коливання середньомісячної температури	Середньомісячна кількість опадів, мм	Коливання середньомісячної кількості опадів мм
Жовтень	+8,8 °С	+7,5 – 2011 р. +8,2 – 2021 р.	61,3	1,9-289,0 2011-2021 рр.
Листопад	+2,7° С	+0,9 – 2011 р. +4,2 – 2021р.	39,8	9-138,9 2011-2021 рр.
Грудень	-1,2° С	+1,4 – 2011р. -1,5 – 2021 р.	52,5	9,8-113,4 2011-2021 рр.
Січень	-3,8° С	-6,1 – 2011 р. -2,6 – 2021 р.	49,2	22,5-90,4 2011-2021 рр.
Лютий	-3,2° С	-8,3 – 2011р. -5,0 – 2021 р.	35,9	15,9-74,2 2011-2021 рр.
Березень	+ 2,4° С	+0,1 – 2011 р. +1,5 – 2021 р.	38,7	8,1-104,0 2011-2021 рр.

Викиди парникових газів та зміни клімату.

Зміна клімату на сьогодні є глобальним процесом і проявляється як на території України, так і її адміністративних одиниць. Це проявляється у першу чергу, у зміні середньорічної температури повітря, яка повільно зростає. Зокрема, за період 1991-2010 рр. середня річна температура зросла на $0,8^{\circ}\text{C}$ відносно кліматичної норми. Найбільше підвищення температури відбулося у січні (приблизно на 2°C). Липневі значення температури повітря підвищилися на всій території України на $1,0-1,5^{\circ}\text{C}$, що узгоджується зі змінами у Лубенському районі Полтавської області, де середня та максимальні температури найсуттєвіше зросли влітку – на $1,3^{\circ}\text{C}$ кожен показник. Певні зміни зафіксовано в настанні весняного та осіннього сезонів – при переході температури повітря через 0°C .

На сьогодні зміна клімату – це не лише екологічна, а й економічна та соціальна проблеми, які тісно пов'язані з принципами сталого розвитку, умовами дотримання прав людини, безпечним життям та здоров'ям, станом довкілля.

Найбільшу частину парникових газів прямої дії, що викидаються в атмосферу Полтавської області техногенними джерелами, складає двоокис вуглецю. У 2020 році 576 (у 2019р. – 623, у 2018р. – 614, у 2017р. 641, у 2016р. – 540, у 2015 – 651, у 2014 – 464) підприємства Полтавщини здійснювали викиди забруднюючих речовин та парникових газів. В середньому одним підприємством області викинуто в атмосферне повітря 79,539т (у 2019 р. – 81,797т, у 2018р. – 84,945т, у 2017р. – 87,196т, у 2016р. – 104,103т; у 2015 – 85,4т; у 2014 – 135,6т) забруднюючих речовин.

За даними “Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області за 2021 рік” у 2021р. від стаціонарних джерел забруднення у повітря потрапило За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2021р. від стаціонарних джерел забруднення повітря надійшло 52,435тис.т. забруднюючих речовин (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 6,62тис.т. або на 12,6% менше, ніж у 2020 році. Із

загальної кількості забруднюючих речовин, що надійшли в атмосферу, викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили відповідно 7,329 тис.т (13,9% обласних викидів) та 0,0454 тис.т (0,09% обласних викидів). Крім цих речовин, у звітному році в атмосферу було викинуто 2600,0 тис.т (більше ніж у попередньому майже на 19,3%) діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

Крім цих речовин, у звітному році в атмосферу було викинуто 1589,312 тис.т (менше ніж у попередньому майже на 19,3%) діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

Середня річна температура повітря, за даними МС Лубни у 2021 році, склала +10,5° тепла, що вище минулого року на 0,4° (+10,1° у 2019 році) та вище норми на 1,9°.

Річна сума опадів склала 532,9 мм (86% норми), що більше ніж у попередньому році (2019 рік – 400 мм). Середня вологість повітря, яка визначена МС за 2021 рік, становила 70%.

Скорочення споживання природного газу, впровадження новітніх енергоефективних технологій спалювання палива, заходів з підвищення енергозбереження у сучасних умовах – є необхідний та пріоритетний напрямок розвитку Полтавської області.

Пріоритетність напрямків, пов'язаних з використанням регіональних видів твердого палива, енергозбереженням та енергоефективністю в першу чергу обумовлено економічними факторами, але кінцевим результатом їх впровадження буде ефективне скорочення викидів парникових газів.

Політика адаптації та впровадження заходів скорочення антропогенних викидів парникових газів та збільшення їх поглинання буде ефективною у разі підтримки розвитку дослідницьких програм та мереж спостереження, а також створення сприятливих умов для застосування чистих технологій в галузі електрики, опалення, транспорту.

Крім того за останніми статистичними даними надходження від пересувних джерел забруднення дорівнює (та навіть перевищує) викиди парникових газів від стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря на підприємствах області.

Розрахунок обсягів викидів парникових газів в атмосферне повітря від пересувних джерел (в тому числі від автотранспорту) Головним управлінням статистики в Полтавській області за 2021 рік (як і за 2016 - 2020 роки) не здійснюється.

Стан атмосферного повітря

У регіональній програмі охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки ("Довкілля-2027") однією з пріоритетних цілей є зменшення викидів забруднюючих речовин та покращення стану атмосферного повітря.

Разом з тим у Регіональній доповіді про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2021 році зазначено, що територія Лубенської територіальної громади відноситься до лідерів щодо здійснення викидів в атмосферне повітря.

На сьогодні інформація щодо якості повітря по територіальній громаді відсутня.

Частково інформація стосовно стану атмосферного повітря в населених пунктах Полтавської області представлена в матеріалах Інформаційно-моніторингового центру "ДОВКІЛЛЯ ПОЛТАВЩИНИ", звітів управління екології (щорічні регіональні доповіді та "Екологічні паспорти Полтавської області" - <https://eco-pntu.in.ua/iformatsijno-monitoryngovyjtsentr-dovkillya-poltavshhyny/>), та у спецвипусках Головного управління статистики у Полтавській області (<http://pl.ukrstat.gov.ua/>) особливо, у картографічних матеріалах, які представлені в "Екологічному атласі Полтавщини" та в "Агроекологічному атласі Полтавщини" тощо.

У таблиці наведена динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення Лубенського району Полтавської області

Роки	2000	2005	2007	2010	2012	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Тис.т.	0,280	0,426	0,350	0,208	3,329	1,561	1,261	1,409	1,153	1,145	0,976

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря у 2020р. (тон) наведені у наступній таблиці

Район	Обсяги викидів, тон		Збільшення \ зменшення викидів у 2020р. проти 2019р., тон	Обсяги викидів у 2020р. до 2019р., %	Викинуто в середньому одним підприємством, тон
	у 2020р	у 2019р			
Лубенський	976,4	1145,4	-168,944	85,2	122,055

За мікрокліматичними умовами село Терни відноситься до територій з помірним потенціалом забруднення атмосферного повітря та відносно сприятливими умовами розсіювання промислових викидів (Районування України за потенціалом забруднення).

Поблизу території проектування відсутні підприємства та їх структурні елементи, що за даними екологічного паспорту Полтавської області віднесені до основних забруднювачів повітря.

Джерелами забруднення атмосферного повітря на прилеглих територіях до населеного пункту є викиди транспортних засобів. Рух вантажного транспорту здійснюється мережею автомобільних доріг.

В селі Терни джерелами забруднення атмосферного повітря є також домогосподарства, які у осінньо – зимовий період використовують природний газ та альтернативні види палива.

Загальні викиди від цих забруднювачів, у приземному шарі атмосфери значно менші нормативних значень фонових рівнів. Таким чином, можна стверджувати, що рівень забруднення атмосферного повітря на території села є порівняно низьким.

Однак при оцінці стану забруднення атмосферного повітря села необхідно враховувати той фоновий рівень забруднення, який сформувався на прилеглих територіях, тобто стан забруднення атмосферного повітря, що склався на території Лубенського району.

Геологічна будова.

В регіональному тектонічному плані територія Лубенського району розташована в межах північно-західної частини центрального гребеню Дніпровсько-Донецької западини і належить до зони переважного розвитку типу антиклінальних піднять, зумовлених проявом криптодіапірованого руху блокової тектоніки.

В геоструктурному відношенні територія Лубенського району розташована в приосьовій частині Дніпровсько-Донецької западини північного схилу Українського кристалічного масиву, що являє собою глибокий прогин, виконаний осадовими утвореннями від девону до четвертинних відкладень включно. Лубенський район розташований в північно-західній частині Полтавської області, в лісостеповій фізико-географічній зоні, в межах Дніпровського артезіанського басейну.

В геоструктурному відношенні територія села Мгар знаходиться в центральній частині приосьової зони Дніпровсько-Донецької западини та відноситься до олігоценового (верхнього) відділу палеогенової системи, що об'єднує відклади, сформовані впродовж 28,4-23,0 млн рр. тому.

Геологічна будова Дніпровсько-Донецької западини відзначається глибоким заляганням фундаменту. Осадові породи (h= 4-6км, в центрі западини - 20км). Під четвертинною осадовою породою знаходяться утворення палеозою, мезозою, кайнозою - піщаник, доломіт, вапняк, крейда, сланець. Потужність девонських опадів – більше 4км, карбонових – 3.7 км, мезозою – трохи менше 2 км, палеогеновий – 250м, неогену – 30м. Поширені пісок, глина, пісковик, мергель палеогену. Зверху палеогенових, неогенових порід лежать піщані осади (алювій), флювіогляціальні утворення, морена, лесовидні суглинки.

Територія Лубенського району відноситься до Полтавської рівнини, що охоплює плато та високі тераси р. Дніпро. Корінну основу сучасних ландшафтів становлять палеогенові та неогенові відклади. На ділянках плато на полтавських пісках залягають строкаті й червоно-бурі глини, на пліоценових терасах палеогенові породи перекриті неогеновими алювіальними пісками і строкатими глинами. У долинах річок на палеогені (харківських пісках, київських мергелях) залягають алювіальні відклади. Поверхневі утворення рівнини, пліоценових і високих антропогенових терас представлені лесовими породами, під якими залягають дніпровська морена, над- і підморенні водно-льодовикові піщано-суглинністі утворення.

Поверхня має загальний нахил з північного сходу на південний захід. На півночі виділяють ділянки плато з висотами до 200 м і пліоценових терас із висотами 150-180 м, розчленовані достатньо глибокими річковими долинами, балками та ярами. У південній частині переважають пліоценові тераси з висотами 100-130 м, через них проклали свої асиметричні долини річки Сула, Удай, що мають добре виражені заплави, боріві тераси, широкі похилохвилясті лесові тераси з

ярами та зсувами, що деформують тераси.

Найбільш поширеною корисною копалиною в межах Лубенського району є черепично-цегельна сировина, геологічні поклади якої, практично, невичерпні. Для виготовлення цегли і черепиці, як правило, використовуються покривні, делювіальні лесовидні суглинки.

Серед відкладів неогену в районі сіл Тишки і Ждани Лубенського району виявлене велике Сула-Удайське родовище бурого вугілля, підготовка до розробки якого велася у 1980-х роках, але пізніше була припинена. У цьому ж районі (біля села Висачки) розташований єдиний на Полтавщині вихід на поверхню палеозойських порід – в т.ч. брекчії діабазу – породи, що утворились внаслідок девонського вулканізму в рифтовій западині. Висачківський горб (соляний купол) є відомою геологічною пам'яткою природи.

У долинах річок сформувались алювіальні відклади. До антропогенових алювіальних відкладів належать родовища будівельних пісків і торфу. Найбільшим родовищем пісків на території Лубенського району є Засульське родовище.

Інформація щодо отримання спеціальних дозволів на проведення видобутку будь-яких корисних копалин (нафта, газ, торф, глина, пісок та інші) на території села Мгар та в безпосередній близькості від нього відсутня.

Грунтовий покрив.

У ландшафтній структурі району переважають лучно-степові ландшафти, представлені розчленованими підвищеними рівнинами а типовими малогумусними чорноземами. На високих правобережжях та межиріччях розвинуті широколистянолісові ландшафти сильно розчленовані горбисті підвищені рівнини та схили із сірими та темно-сірими лісовими ґрунтами, нагірними дібровами, з давньо зсувними залишками (шишаками). Крім того, у ландшафтній структурі значне місце займають долинні ландшафти в яких сполучаються місцевості різних терасних рівнів. Заплавні місцевості добре виражені в долинах всіх річок.

Борові місцевості поширені в долинах річок Сула, Псел, Хорол та ін. Над заплавами вони піднімаються до висоти 10-12 м, їх абсолютні відмітки становлять 120-128 м. Для них характерні еоловий пасмово-горбистий рельєф, дерново-підзолисті піщані й супіщані ґрунти, соснові бори, у вигляді островів поширені хвойно-широколистяні ліси на супіщаних ґрунтах. Розвіювані піщані масиви закріплені шелоговими і сосновими насадженнями. До борових прилягають місцевості лесових терас з потужними та вилугуваними чорноземами, їх солонцюватими різновидами, фрагментами степової галофітної рослинності. На межиріччях Сули та Удаю великі площі займають місцевості давніх терасних рівнин. Тут переважають потужні малогумусні чорноземи, цілком освоєні. Ці місцевості мають загальний уклон на південь, а розчленованість прохідними долинами надає їм горбистого вигляду з м'яким обрисом.

Найбільш високе положення займають вододільні місцевості — пологахвилясті плакори, на яких переважають межиріччя з потужними малогумусними чорноземами, частково вилугуваними. З поверхні вони складені потужною товщею лесових порід, нахили їх порівняно невеликі (0-3°). Це найкращі сільськогосподарські угіддя. Тут виділяються пласкі (нахил 0-2°) вододільні рівнини з потужними чорноземами. До них примикають схилі місцевості зі слабозмитими чорноземами, плакори з улоговинами і горбисто-западинними урочищами.

Приблизно на таких же висотних рівнях сформувались місцевості межиріччя і прирічкових сильно розчленованих лесових рівнин із сірими лісовими ґрунтами, дібровами, з ярами і балками.

Такі правобережжя річок Сула й Удай, де глибина ерозійного розчленування сягає 70-80 м. Абсолютні відмітки поверхні межиріччя знижень від 190 м на півночі до 150 м на півдні. У розрізі знизу догори залягають полтавські піски, строкаті й червоно-бурі глини, водно-льодовикові й моренні утворення, лесові породи. Для цих місцевостей характерні також темно-сірі лісові ґрунти з дібровами. На крутих схилах розвинуті зсувні цирки, останці, ували, горби (шишаки). Зсувні стабілізовані цирки зайняті лучно-степовою і дерновою рослинністю.

Із сучасними долинними ландшафтами поєднуються місцевості давніх прохідних долин з лучними і лучно-чорноземними ґрунтами. Прохідні долини помітні на межиріччі Удай—Сула. Тут ширина долин варіює від декількох сотень метрів до 3-4 км. За довжини від 3 до 10 км долини мають плоскі днища, з болотами.

Територія села розташована в смузі чорноземів, що є характерним для лісостепової зони, ґрунти переважно лучно-чорноземні.

На території населеного пункту переважають чорноземи малогумусні

В той же час певні гідрографічні умови обумовлюють розмаїтість ґрунтового покриву. Так, в місцях, наближених до водних об'єктів та інших понижених зволжених ділянках мають місце

грунти – лучно-солонцюваті, лучно-болотні. Ці території є сприятливими для пасовищ та сіножатей. У випадку їх осушення можливе використання під овочеві, технічні культури та кормові угіддя.

Грунти чорноземного типу ґрунтоутворення займають переважну площу ріллі в природно-сільськогосподарському районі понад (60%).

На схилах, внаслідок площинної ерозії, гумусовий горизонт їх або вкорочений або зовсім змитий. Грунти різного ступеня змитості складають понад 15%.

Таким чином, для підвищення потенціалу продуктивності ґрунтовий покрив села потребує відповідних агротехнічних заходів - закріплення крутосхиливих масивів лучно-деревною рослинністю, збагачення гумусового горизонту, регулювання вологості тощо.

Гідрологічні умови.

Гідрографічну мережу території представляють річки Сула та Булатець.

Річка Сула бере початок на південно-західних схилах Середньоруської височини, далі протікає Придніпровською низовиною. Тече спершу на захід, згодом поступово повертає на південний захід і південь. На проміжку від гирла Лохвиці до міста Заводське річка тече на схід, після чого різко повертає на південний захід; у пригірловій частині тече на південь. Впадає до Дніпра (у Кременчуцьке водосховище) на захід від села Дем'янівки.

Довжина річки - 363 км, площа басейну 19 600 км². Долина трапецієподібна, часто асиметрична; її ширина від верхів'я до пониззя поступово зростає від 0,4—0,5 км до 10—11 км (найбільша — 15 км), лише на ділянці між гирлами Лохвиці та Удаю долина звужується до 4 км. Річище на всій протяжності звивисте, подекуди розгалужене, його пересічна ширина 10—75 м (на плесах до — 250 м), глибина пересічно 1,5—2 м. Заплава частково заболочена, є торфовища. Похил річки 0,2 м/км. Основне живлення — снігове. Замерзає у грудні, скресає з кінця березня — на початку квітня. Середня багаторічна витрата води р. Сула (м. Лубни) становить 29,5 м³/с. Мінералізація води змінюється протягом року: весняна повінь — 659 мг/дм³; літньо-осіння межень — 812 мг/дм³; зимова межень — 871 мг/дм³. Використовується для водопостачання; багата на рибу; в нижній течії (від Лубен) судноплавна. Є водосховища і чимало ставків.

Булатець — річка в Україні, в межах Лубенського району Полтавської області. Права притока річки Сули (басейн Дніпра).

Довжина річки 17 км, 61,5 км². Долина у верхній течії вузька, глибока. Річище слабозвивисте (в пониззі більш звивисте). Заплава у пригірловій частині заболочена. Похил річки 3,6 м/км.

Булатець бере початок на північ від села Вищий Булатець. Тече переважно на південний схід. Впадає до Сули на південь від села Терни, що на південь від міста Лубен.

Річка протікає через села: Вищий Булатець, Нижній Булатець, Терни, а також по південно-західній околиці Лубен.

Розвиток процесів підтоплення викликає зміну гідрологічного режиму території, що у свою чергу викликає зміни фізико-хімічного складу ґрунтів та видового складу місцевої флори.

Переважна частина території села має ухили поверхні 3-7% ухил прямує у напрямку водойм і водотоків, що знаходяться на території населеного пункту.

Прибережна зона навколо водойми може використовуватись як перспективні зони відпочинку.

Рельєф території характеризується малими ухилами і наявністю замкнених понижень. Крім того дорожні насипи вздовж вулиць виконані вище рівнів фундаментів будинків, що призводить до утворення додаткових замкнених понижень. В періоди підвищеної вологості на ділянках знижень відбувається інтенсивне всмоктування.

Неглибоке залягання слабо проникних ґрунтів сприяє швидкому насиченню водою приповерхневого шару, формування "верховодки" та виходу ґрунтових вод на поверхню.

Гідрогеологічні умови водозабезпечення.

В гідрогеологічному відношенні територія району входить в гідрогеологічний район південно-західної частини Дніпровського артезіанського басейну. На території району виділені наступні основні водоносні горизонти: бучаксько-каневський, харківський, полтавський і аллювіальний. Водоносний горизонт в бучацьких відкладах має невелике розповсюдження. Обводненими є піщані відклади, які заповнюють депресії в кристалічних породах. Мінімальні відмітки підошви водоносного горизонту, становлять 80-95м, при відмітках рівня води 95м. Бучацькі відклади обводнені тільки в нижній частині розрізу. Води прісні з мінералізацією 0,3-0,9г/л. Підземні води в полтавських відкладах розповсюдженні на території району. Вони приурочені до зон тектонічних порушень, а також до кори вивітрювання і продуктів розкладу

порід кристалічного фундаменту. Глибина залягання горизонту 50-70 м від поверхні кристалічних порід. Горизонт напірний, висота напору від 3 м в долинах і балках до 63,0м на вододілах, в середньому –10-25 м. Статичні рівні води змінюються від 3-4м до 32,0м. Води харківсько-берекських та пліоценових відкладів малодобітні, тому значно рідше використовуються в народному господарстві. За складом води прісні, гідрокарбонатно-натрієві з мінералізацією до 1,0 г/л. Водоносний комплекс переkritий водотривкою товщею мергельно-крейдианих порід верхньої крейди, а підстиляється глинами юрського віку. Води горизонту високонапірні, статичні рівні встановлюються на глибинах 50-90 метрів. За характером розвитку типів вод, їх мінералізації та гідрогеологічних умов в осадовій товщі виділяють дві гідродинамічні зони.

Верхня зона характеризується активним водообміном. Стратиграфічно зона охоплює водоносні комплекси верхньомезозойських та кайнозойських відкладів. Ці водоносні комплекси вміщують прісні або слабо мінералізовані води. Нижня гідродинамічна зона або зона сповільненого водообміну стратиграфічно включає водоносні горизонти і комплекси нижньомезозойських та палеозойських відкладів (юрський, триасовий, кам'яновугільний та девонський водоносні комплекси). Ця зона характеризується вмістом високо мінералізованих вод хлоркальцієвого типу (по В.А. Суліну).

Зазначені гідрологічні умови потребують додаткового вивчення та уточнення на майбутніх стадія проектування.

Основним водоносним горизонтом, придатним для питного водопостачання села Мгар є водоносний горизонт бучацьких відкладів, який поширений повсюди на правобережжі Дніпра і залягає на відносно невеликих глибинах.

Водомісткими породами є глинисто-піщані відклади. Горизонт експлуатується численними свердловинами, дебїти яких в межах села становлять 6 - 25 м³/год.

Рослинність

На заплавах частинах долин рік району поширені лучні та болотні природні комплекси з явними ознаками галофітизації. Значне поширення таких видів рослин-галофітів як пирій видовжений (*Elytrigia elongata*(Host) Nevski), костриця східна (*Festuca orientalis*(Hack.) V. Krecz.), кермек замшевий (*Limonium alutaceum*(Stev.) O. Kuntze), із фанерофітів –маслинка вузьколиста (*Elaeagnus angustifolia*L.) (вид адвентивної флори). Близьче до руслової частини річок та у зниженнях заплави формуються угруповання болотної рослинності із домінуванням очерету звичайного (*Phragmites australis*(Cav.) Trin ex Steud.), бульбокамишу морського (*Volboschoenus maritimus*(L.) Palla), рогузу вузьколистого (*Typha angustifolia*L.) з типовим набором видів гідрофітного високотрав'я. Основними асектаторами виступають: вовконіг європейський (*Lycopus europaeus*L.), плакун верболистий (*Lythrum virgatum*L.), м'ята водяна (*Mentha aquatica* L.), частуха подорожникові (*Alisma plantago-aquatica*L.), плетуха звичайна (*Calystegia sepium*(L.) R.Br.). Основними домінантами лучних угруповань, які формуються на середніх елементах заплави виступають злаки (лисохвіст тростини (*Alopecurus arundinaceus*Poir.), пирій повзучий (*Elytrigia repens*(L.) Nevski), грястиця збірна (*Dactylis glomerata*L.) та осоки (зокрема осока розставлена (*Carex distans* L.). Основне флористичне ядро формують конюшина лучна (*Trifolium pratense*L.), повзуча (*Trifolium repens*L.), к. суницевидна (*Trifolium fragiferum*L.), люцерна хмелевидна (*Medicago lupulina*L.), горошок волохатенький (*Vicia villosa*Roth.), щавлі кислий (*Rumex acetosa*L.) та кінський (*Rumex confertus* Willd.), жовтець багатоквітковий (*Ranunculus polyanthemus*L.), перстач гусячий (*Potentilla anserina*L.), морква дика (*Daucus carota*L.), цикорій звичайний (*Cichorium inthybus*L.), борщівник сибірський (*Heracleum sibiricum*L.), волошка лучна (*Centaurea jaceae*L.), герань лучна (*Geranium pratense*L.), деревій майжезвичайний (*Achillea submillefolium*Klok. et Krytzka), зірочник злаковидний (*Stellaria graminea*L.), буркун білий (*Melilotus albus*Medik.), підмаренник руський (*Galium ruthenicum* Willd.), подорожник ланцетовидний (*Plantago lanceolata*L.), кравник звичайний (*Odontites vulgaris*Moench), незабудка польова (*Myosotis arvensis*(L.) Hill., буглоссоїдес польовий (*Buglossoides arvensis*(L.) Johnst.) та ін. Найбільш типовими є: полині Маршалла (*Artemisia marschalliana*Spreng.) та австрійський (*Artemisia austriaca*Jacq.), люцерна румунська (*Medicago romanica* Prod.), пирій повзучий (*Elytrigia repens*(L.) Nevski), гикавка сіра (*Berteroa incana*(L.) DC), щавлі горобиний (*Rumex acetosella*L.) та кислий (*Rumex acetosa*L.), цмин піщаний (*Helichrysum arenarium*(L.) Moench., конюшина польова (*Trifolium arvense*L.), жовтозілля еруколисте (*Senecio erucifolius*L.), дивини борошніста (*Verbascum lychnitis*L.) та ведмежа (*Verbascum thapsus*L.), енотера дворічна (*Oenothera biennis*L.), деревій майжезвичайний (*Achillea submillefolium*Klov. et Krytzka), підмаренник руський (*Galium ruthenicum*Willd.) та ін. На територіях, які меншою мірою використовуються як

										Аркуш
										18
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					

пасовищатасінокоси спостерігається наявність сухоостою, забур'яненість і активне заростання дереватною рослинністю (груша звичайна (*Pyrus communis*L.), маслинка вузьколиста (*Elaeagnus angustifolia*L.), гльоди (*Crataegus*sp.) та ін.)

Система зелених насаджень.

За геоботанічним районуванням України територія Лубенського району належить до Роменсько-Полтавського (Чутівського) округу Лівобережно-Придніпровської підпровінції Східно-Європейської провінції Європейсько-Сибірської лісостепової області

Лубенський район розташований в північно-західній частині Полтавської області, в лісостеповій фізико-географічній зоні, в межах Дніпровського артезіанського басейну.

Лісові ресурси в районі невеликі. Всі ліси віднесені до природоохоронних і рекреаційних. В них проводяться лише рубки догляду та вибіркові лісовідновлювальні рубки.

Все це потребує розширення площ лісових насаджень та проведення лісомеліорації схилів.

Державними будівельними нормами для I кліматичної зони передбачається мінімальні вимоги площі озеленених територій загального користування – 13 м² на особу. Існуюча забезпеченість населення озеленими територіями спільного користування становить 245200 м² /444особи ≈ 55,2 м² /особу, що відповідає вимогам державних будівельних норм.

За функціональною ознакою зелені насадження села розподілені на групи: загального, обмеженого і спеціального користування.

Перший тип (зелені насадження загального користування) зелені насадження, які розташовані на території загальноміських і районних парків, спеціалізованих парків, парків культури та відпочинку; на територіях зоопарків та ботанічних садів, міських садів і садів житлових районів, міжквартальних або при групі житлових будинків; скверів, бульварів, насадження на схилах, набережних, лісопарків, лугопарків, гідропарків і інших, які мають вільний доступ для відпочинку.

Другий тип (обмеженого користування) об'єднує зелені насадження промислових майданчиків, оздоровчих і навчальних закладів.

До третього типу зелених насаджень (спеціального призначення) належать озеленені території вздовж вулиць, у санітарно захисних зонах, по берегам водних об'єктів.

На даний момент на території села відсутні впорядковані зелені насадження загального користування.

Озеленені території представлені зеленими масивами впродовж струмка, навколо будівель громадської забудови, озелененням вздовж вулиць і доріг.

Необхідна площа озеленених територій загального користування (парків, садів, скверів, бульварів), що розміщуються на території села Терни, розрахована відповідно до п.8 ДБН Б.2.2-12:2019. Озеленені території повинні бути відповідно облаштовані та мати відповідний благоустрій.

Рівень озеленення території житлової забудови повинен бути не менше 40%, промпідприємств - 30%, ділянок шкіл і дитячих дошкільних закладів - 80%, лікарень - не менше 60%.

Згідно розрахунків балансу території села Терни, загальний відсоток зелених насаджень становить 16,39% від площі населеного пункту (149,6га).

У цілому, видовий склад дендрофлори зелених насаджень, хоча є й типовим для лісостепового села, однак характеризується збідненим асортиментом і включає здебільше види аборигенного походження, іноді екзотичні та інтродуковані.

Зазначимо, що при доборі та висадженні деревних і квіткових рослин у цих зелених насадженнях не завжди враховувались їх екологічні властивості, що призводило до поступової їх загибелі, збіднення сортового асортименту рослин, не зовсім вдалого поєднання як за видами, так і за кольоровою гамою тощо.

Санітарно-гігієнічна роль дерев і кущів села виявляється в тому, що їх листки поглинають до 80% пилу, газів та аерозолів, пригнічують до 40-45% хвороботворної мікрофлори.

Слід зазначити, що різні види деревних рослин мають неоднакову ефективність у процесі газообміну, їх листки затримують різну кількість негативних елементів. Кожен населений пункт характеризується своїм відповідним видовим складом дендрофлори, який відіграє значну роль як у ландшафтному дизайні, так і в оптимізації екологічного стану певної території.

Влітку при достатньо високих температурах, підвищення відносної вологості повітря сприймається людиною як зниження температури, а це створює відчуття комфорту, особливо в умовах зони недостатнього зволоження.

Мікрокліматична роль виявляється в тому, що зелені насадження, лісові масиви та смуги

										Аркуш
Звіт CEO – ГП - ПЗ										19
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					

перетинають шлях жорстким вітрам, послаблюють їх згубну силу, які характерні для цієї місцевості у зв'язку з її географічним положенням (північна частина області).

У насадженнях дерев'янистих рослин швидкість вітру знижується в кілька разів порівняно з відкритими місцями. На швидкість вітру, крім забудов, впливають ще й зелені насадження. Зокрема, у східній частині села, протягом року переважно дують південно-східні та північно-східні вітри. Перші несуть сухе, гаряче повітря, а другі – прохолодне.

Під впливом зелених насаджень істотно змінюється й режим сонячної радіації, сприятливо міняється тепловий і світловий режим парків і вулиць. Відомо, що в затінку температурні умови за спекотливої погоди приємніші для людини, ніж на відкритому просторі.

Великі перепади температур спостерігаються на освітленій чи затіненій територіях. Листки рослин значну частину сонячної радіації поглинають, а іншу – відбивають або пропускають крізь себе. Значною мірою (90-95%) поглинаються ультрафіолетові та жовтогарячі промені. Більша частина цього випромінення (до 70%) використовується у фотосинтезі, а деяка частина проходить крізь листки. Тонкі листки пропускають до 40% сонячних променів, товсті можуть бути цілком не проникними.

На територіях промислових підприємств виконують функцію природних біофільтрів, на шумних вулицях добре пригнічують звуки дерева та кущі, що утворюють багатоступеневі, розгалужені осьові системи з великою кількістю дрібних гілок, густими кронами, великим листям і тривалим періодом облистяності.

У складі зелених насаджень села Терни переважають такі види дерев та кущів: липа серцеподібна, ясен звичайний, горобина, береза повисла, бук європейський, верба ламка, бузок, шовковиця, клен, фруктові дерева, тощо.

Рослинність представлена різнотравно-злаковими, полиново-різнотравно-злаковими угрупованнями. З повнотою покриття – 25-75%.

Для розвитку зелених насаджень територія характеризується сприятливими агрогрунтовими умовами.

Для підвищення продуктивності необхідно проводити корінне поліпшення їх з внесенням гіпсу, сіяти солевитривалі трави, і раціонально використовувати.

Зелені насадження села Терни відіграють значну роль у організації життєдіяльності людини, зокрема, вони захищають її від впливу несприятливих факторів навколишнього середовища.

Для створення більш комфортних умов для відпочинку в селі щороку проводяться заходи щодо оптимізації озеленення території, зокрема збільшення та оновлення видового складу деревних рослин.

Спонтанне різноманіття.

Збереження біорізноманіття в Україні розглядається як система заходів щодо збереження екофонду – ієрархічної системи біоти, що охоплює гено-, демо-, цено-, екосистеми, біоми в їх єдності з навколишнім природним середовищем. Такий підхід до збереження біорізноманіття означає, що антропогенна діяльність повинна орієнтуватися на максималізацію природних процесів та об'єктів у довкіллі й мініміалізацію втручання в біосферу. Біорізноманіття є національним ресурсом України, збереження та невиснажливе його використання визнано одним із головних пріоритетів державної політики у сфері природокористування, екологічної безпеки та охорони довкілля, невід'ємною умовою поліпшення його стану та екологічно збалансованого соціально-економічного розвитку. Біологічне різноманіття кожного регіону, в тому числі й досліджуваного, значною мірою залежить від стану ландшафтів, які є фундаментом для існування природних екосистем. Вони і складають найважливіший природний ресурс – біологічне розмаїття. За ландшафтним районуванням район розташування свердловин належить до рівнинних східноєвропейських ландшафтів, репрезентованих лісостеповим типом ландшафтів (широколистяно-лісові, власне лісостепові, лучно-степові). Досить поширеними в районі досліджень є азональні типи ландшафтів -заплавні, що обумовлено розвинутою гідрологічною мережею регіону. Найбільшою складністю та строкатістю характеризується ландшафтна структура річкових долин, що обумовлено надзвичайною неоднорідністю мезо-і мікрорельєфу, умов зволоження, складу гірських порід і позначається в особливостях ґрунтового-рослинного покриву. Взагалі, природні ландшафти цієї місцевості значною мірою антропогенно трансформовані, напрямок господарської діяльності району -аграрно-індустріальний. Непокриті лісом ділянки території переважно розорані; значна частина території використовується для потреб гірничо-видобувної і переробної промисловості, де земна поверхня зазнала суттєвих змін під час виконання земляних робіт, при будівництві споруд. Екосистеми, що мають напівприродний

характер, збереглись нерівномірно в різних частинах регіону на площі від 5 до 14%, проте більшість із них характеризується повноцінним складом і структурою рослинного і тваринного світу, грибів, мікроорганізмів. Серед природних ландшафтів в досліджуваному регіоні дотепер найкраще збереглись заплавні ландшафти. Найбільшої трансформації зазнали типові для регіону степові та лісостепові ландшафти, але окремі їх частини (найчастіше на рівні фацій) збереглись у природному стані, в основному, по балках, крутосхилах та курганах.

Одна із найнебезпечніших рослин на території села Мгар - амброзія. Амброзія різних видів засмічує польові культури, не угіддя, узбіччя доріг, лісосмуги, береги ставків, населені пункти.

Тваринний світ.

У системі зоогеографічного районування територія належить до Східно-Європейської ділянки листяного лісу та лісостепу району мішаного, листяного лісу та лісостепу Східно-Європейського округу Європейсько-Західносибірської лісової провінції Бореальної Європейсько-Сибірської під області Палеарктичної області. У межах заплав річок району відмічено близько 100 видів наземних хребетних, що належали до 4 класів, 21 ряду, 43 родин та 79 родів. У фауні переважають птахи, яких нараховується 74 види. Птахи належать до 13 рядів (Ciconiiformes, Anseriformes, Falconiformes, Gruiformes, Sphenisciformes, Piciformes та ін.), 30 родин (Ardeidae, Anatidae, Accipitridae, Phasianidae, Rallidae, Columbidae, Motacilidae, Sylviidae та ін.) та 57 родів. Найбільша кількість видів належать до лісового фауністичного комплексу – 32 види, або 43,2% від загального списку. Найбільш звичайними серед них є дятел звичайний (*Dendrocopos major* L.), сойка (*Garrulus glandarius* L.), кропив'янка чорноголова (*Sylvia atricapilla* L.), зяблик (*Fringilla coelebs* L.). Трохи поступаються кількістю видів птахи водно-болотного комплексу – 24 види (32,4%), серед яких звичайними були чапля сіра (*Ardea cinerea* L.), крижень (*Anas platyrhynchos* L.), погонич звичайний (*Porzana porzana* L.), курочка водяна (*Gallinula chloropus* L.), очеретянка велика (*Acrocephalus arundinaceus* L.). У складі степового фауністичного комплексу нараховано 12 видів (16,25%). Найбільш звичайними серед них були бджолоїдка (*Merops apiaster* L.), плиска жовта (*Motacilla flava* L.) та трав'янка лучна (*Saxicola rubetra* L.).

Птахи синантропного комплексу – 6 видів (8,1%). Це такі види, як лелека білий (*Ciconia ciconia* L.), серпокрилець чорний (*Arus arus* L.), ластівки сільська (*Hirundo rustica* L.) та міська (*Delichon urbica* L.), шпак звичайний (*Sturnus vulgaris* L.) та горобець польовий (*Passer montanus* L.). Ссавців на території району відмічено 17 видів. Вони належать до 5 рядів (Soriciformes, Lagomorpha, Rodentia, Carnivora та Artiodactyla), 8 родин (Erinaceidae, Leporidae, Cricetidae, Muridae, Canidae, Mustelidae, Suidae та Cervidae) та 12 родів (*Capreolus*, *Lutra*, *Nyctereutes* та ін.). Видів, що охороняються, нараховано чотири: видра річкова (*Lutra lutra* L.) знаходиться одночасно в ЧК МСОП, ЄЧС, Червоній книзі України (ЧКУ); горностаї (*Mustela erminea* L.) – ЧКУ, ЧК МСОП та ЧСД; шур водяний (*Arvicola amphibius* L.) – в ЧК МСОП та ЧСД. Лісовий фауністичний комплекс представляє всього один вид – сарна європейська (*Capreolus capreolus* L.). Водно-болотний комплекс представлений трьома видами (23,5%) – видра річкова, шур водяний та ондатра мускусна (*Ondatra zibethicus* L.). Найбільшу групу складають евритопні ссавці – 9 видів (52,9%), найбільш звичайними серед яких є свиня лісова (*Sus scrofa* L.) та лис рудий (*Vulpes vulpes* L.). Земноводних на території відмічено чотири види – кумка червоночерева (*Bombina orientalis* L.), жаби озерна (*Pelophylax ridibundus* Pall.) та гостроморда (*Rana arvalis* Nilss.), ропуха зелена (*Bufo viridis* Laur.). Останні два види занесені водночас до ЧК МСОП та ЧСД. Плазуни представлені чотирма видами – черепахою болотною (*Emys orbicularis* L.) (занесена в ЧК МСОП, ЄЧС та ЧСД), ящіркою прудкою (*Lacerta agilis* L.), вужами звичайним (*Natrix natrix* L.) та водяним (*N. tessellata* Laur.). Останні три види належать до ЄЧС.

Елементи екологічної мережі села.

Відповідно до статті 3 Закону України “Про екологічну мережу України”: екомережа – єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань. Складовими структурних елементів екологічної мережі є:

1. Території та об'єкти природно-заповідного фонду як основні природні елементи екологічної мережі, а саме — природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники (ландшафтні, лісові, ботанічні,

						Аркуш
Звіт СЕО – ГП - ПЗ						
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата	21

загальнозоологічні, орнітологічні, ентомологічні, іхтіологічні, гідрологічні, загальногеологічні, палеонтологічні та карстово-спелеологічні), пам'ятки природи, а також їх охоронні зони; штучно створені об'єкти (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки — пам'ятки садово-паркового мистецтва);

2. Водні об'єкти, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони, прибережні захисні смуги, смуги відведення, берегові смуги водних шляхів і зони санітарної охорони, що утворюють відповідні басейнові системи;

3. Ліси залежно від основних виконуваних ними функцій:

1) ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення;

2) ліси рекреаційно-оздоровчі;

3) ліси захисні;

4) ліси експлуатаційні;

4. Курортні та лікувально-оздоровчі території з їх природними ресурсами;

5. Рекреаційні території для організації масового відпочинку населення і туризму;

6. Інші природні території (ділянки степової рослинності, луки, пасовища тощо);

7. Земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;

8. Земельні ділянки, які є місцями перебування чи зростання видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України;

9. Частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання — пасовища, луки, сіножаті тощо.

На даний момент в селі Мгар можливо виділити наступні структурні елементи екомережі:

- водні об'єкти, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони, прибережні захисні смуги, смуги відведення, берегові смуги водних шляхів і зони санітарної охорони, що утворюють відповідні басейнові системи – річки Сула та Булатець;

- ліси захисні;

- ліси рекреаційно-оздоровчі;

- рекреаційні території для організації масового відпочинку населення і туризму;

- інші природні території -луки.

За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього середовища в Полтавській області у 2021 році основними екологічними проблемами, що пов'язані із негативними впливами антропогенних чинників на структурні елементи екомережі є:

- екстенсивне ведення сільського господарства;- екологічне необґрунтоване використання земель (підорювання схилів балок та річкових долин, виорювання балкових систем, тощо);

- здійснення постійних весняних та осінніх палів сухої рослинності, зокрема, пожнивних решток;

- забур'янення території як результат порушення ґрунтового покриву і утримання його на стадіях первинних сукцесій;

- забруднення водойм органікою та порушення гідрорежиму річок (малих і середніх)на багатьох ділянках призводить до “цвітіння води”, що негативно позначається на гідробіонатах та в цілому рибних запасах;

- нераціональна технологія обробітку ґрунтів у деяких фермерських господарствах(швидке переорювання або дискування (лущення) угідь після взяття врожаю, що негативно впливає на стан популяцій степових та польових видів фауни);

- розпаювання добре збережених природних територій із подальшим їх використанням у якості сільськогосподарських угідь;

- самозахоплення земель і господарське їх перетворення

Всі вище перелічені фактори, в тому чи іншому ступеню можливо віднести до всіх сільських населених пунктів на території Полтавської області, в тому числі і до села Терни. Необхідно проводити постійний моніторинг з метою виявлення фактів, що негативно впливають на елементи екомережі села та прилеглих територій.

Території з природоохоронним статусом

Природно-заповідний фонд Лубенського району становить 15 об'єктів ПЗФ (7 заказників, 6 пам'яток природи, 1 заповідне урочище та 1 дендрологічний парк). З них 1 – загальнодержавного значення (ландшафтний заказник “Червонобережжя”). Загальна площа ПЗФ складає 1519,957 га.

Раритетний фонд ПЗМ району включає 37 видів вищих судинних рослин (1 включений до Світового Червоного списку, 1 –до Європейського Червоного списку, 13 –до Червоної книги України, 3 –до додатків Бернської конвенції, 24 –до регіонального списку Полтавської області), серед яких представлені лісові (10), степові (7), лучно-болотні (14), водні (6). Із близько 280 наземних четвероногих тварин заповідних територій району виявлено 9 видів, включені до Європейського Червоного списку, 20 –до Червоної книги України, 42 –до регіонального списку Полтавської області, 164–до додатків Бернської конвенції, 90 –мисливських

З метою забезпечення збереження природних осередків та природної фауни і флори на території України, на розгляд Верховної Ради України було висунуто Проект Закону України “Про території Смарагдової мережі”. Від 04.12.2019 до Смарагдової мережі було включено 106 нових об’єктів, зокрема “Sula river valley”UA00000309 площею 47845,6 га, що створений вздовж річки Сула, яка протікає по території Лубенського району.

До території населеного пункту з східної сторони примикає ботанічний заказник місцевого значення “Жовтнева дача”, яка входить до Смарагдової мережі, але не має чітко виражених меж і знаходиться на стадії вивчення. Площа заказника становить 57 га. Статус надано згідно з рішенням облвиконкому № 242 від 20.06.1972 року. Перебуває віданні ДП «Лубенський лісгосп» (Приміське л-во, кв. 63).

Статус надано для збереження частини лісового масиву на правобережжі Сули. Деревостан утворює переважно дуб черешчатий, зростають також клен гостролистий, граб звичайний, ясен звичайний.

Також до території села Терни з північно-західної сторони примикає пам’ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення Дендропарк ім. В.Д. Байтали. Площа 32 га. Статус надано згідно з рішенням облвиконкому № 242 від 20.06.1972 року. Перебуває віданні Лубенського лісотехнічного коледжу.

Статус надано для збереження дендологічного парку, закладеного 1950 року. Зростає близько 300 видів дерев і чагарників, у тому числі екзотів.

За загальноприйнятими критеріями фітоценотичної та фітосозологічної оцінки дана територія характеризується високими показниками репрезентативності (флористичної: флора нараховує понад 500 видів вищих рослин; ценотичної (репрезентовані гідрофільні типи рослинності – водної, болотної, лучної, характерні для регіону – Лівобережного Лісостепу України), ландшафтної (територія репрезентує частину збереженої заплави лівого берега р. Удай) та унікальності (флористичної: у складі флори виявлено шість рідкісних видів, два з яких (*Aldrovanda vesiculosa*, *Salvinia natans* (L.) All.) включені до Червоної книги України та Додатку 1 Бернської конвенції, чотири (*Valeriana officinalis*, *Inula helenium*, *Nymphaea candida* C. Presl., *Utricularia vulgaris* L.) – до регіонального списку; ценотичної: у складі рослинності представлено п’ять рідкісних фітоценозів, включених до Зеленої книги України.

Для водойм відмічене явище прогресуючого заростання *Stratiotes aloides* L., який подекуди утворює непрохідні зарості із проєктивним покриттям до 100%. До того ж, він витісняє угруповання *Nuphar lutea* (L.) Smith., *Nymphaea candida* на більш глибокі ділянки, що є критичним для прикріплених гідрофітів мілководних ділянок.

На даний час деякі лучно-болотні ділянки підлягають викошуванню з наступним помірним випасанням худоби упродовж сезону, що не завдає суттєвої шкоди природним комплексам і підтриманню стабільності екосистем. Основними загрозами фіторізноманітності на даній території є: вирубування вологих заплачних лісів, випалювання рогово-очеретяних угідь, органічне забруднення водойм, регулювання антропогенна зміна біотопів.

Відповідно до наявної довідкової інформації на території населеного пункту розташовано ряд пам’яток археології:

Об’єкти археологічної спадщини.

Відповідно до наявної довідкової інформації на території населеного пункту розташовано ряд пам’яток археології:

- урочище Лиса гора з кількома скіфськими курганами — археологічна пам’ятка місцевого значення
- п’ять кургані, з них два на підвищенні; всі кургани розорюються. Над заплавою Сули – поселення черняхівської культури.

Мінерально-сировинні ресурси

Основними чинниками сталого економічного розвитку Лубенського району, є робота сільськогосподарських та промислових підприємств, розвиток туристичної та курортної сфер.

На території Лубенської міської ради відсутні розвідані родовища газоподібних, рідких та твердих корисних копалин.

Інженерно-геологічні умови освоєння території.

Відповідно до “Інформаційного бюлетеня про стан поширення, активізації геологічних процесів (зсуви) у межах Полтавської області за 2018 рік та прогноз їхнього розвитку на 2019 рік” підготовленого Державною геологічною службою геології та надр України, казенним підприємством “Південукргеологія”, Харківської комплексної геологічної партії небезпечні геологічні процеси, карсти, яри на території с. Мгар відсутні.

Через вдале розташування населеного пункту, проблема підтоплень в сельбищній зоні населеного пункту Мгар є мінімальною, можливе незначне локальне (ділянкове) підтоплення територій в межах прибережних захисних смуг.

За даними Паспорту ризику виникнення надзвичайних ситуацій Полтавської області техногенного та природного характеру за 2020 рік село Терни не потрапляє в зону підтоплення.

На території населеного пункту відсутні, заторфованість та порушені території.

Характеристика господарської діяльності на території с. Мгар.

Місце розташування населеного пункту, природні умови, та досвід господарювання забезпечують ефективну діяльність об'єктів та споруд систем транспортування, як агропромислового комплексу так і у інших галузях.

Виробничий комплекс на території села Терни відсутній

Характеристика сучасної функціонально-планувальної організації території

Планувальні обмеження,
існуючого використання території с. Терни

Назва об'єкту	Номер по експлікації	Нормативна СЗЗ, м	Примітки
Комунальні об'єкти			
Кладовища (діючі)		300/100	Порушення норм дотримання СЗЗ
Виробничі підприємства			
Територія підприємства IV класу шкідливості		100	Порушення норм дотримання СЗЗ
Транспортна інфраструктура			
Автомобільні дороги загального користування місцевого значення		50	
Пристанційна ділянка залізниці		50	
Водні об'єкти			
Прибережні захисні смуги водойм		25, 50	Прибережні захисні смуги водойм
Водоохоронні зони	Згідно окремого проекту землеустрою щодо встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг відкритих водотоків в межах села		

Врахування даних обмежень при реалізації генерального плану буде мати суттєвий позитивний вплив на стабілізацію й поступове покращення стану довкілля в населеному пункті.

Ділянки забудови розміщені з урахуванням санітарних розривів. В якості захисних заходів рекомендується застосування в будинках протишумових вікон, конструкцій, озеленення придорожніх ділянок, місцями встановлення шумозахисних екранів. Розташування та розміщення об'єктів транспортної інфраструктури регламентуються ДБН Б.2.2-12:2019.

Стан водогосподарського комплексу

Стан системи водопостачання

На даний час населений пункт в цілому забезпечений централізованим водопостачанням. Централізоване водопостачання населеного пункту здійснює КП “Лубниводоканал”.

Схема водопостачання вирішується із умов максимального використання існуючих споруд з реконструкцією їх і заміною обладнання в необхідних випадках. Для економії водних ресурсів на підприємствах, що не потребують на технічні потреби воду питної якості необхідна зворотня система водопостачання з поповненням недостатньої кількості води з водопроводу. Якість води періодично перевіряється працівниками КП “Лубниводоканал” за допомогою направлення в лабораторний центр ДУ “Полтавський лабораторний центр МОЗ України”.

Питання водопостачання територій населеного пункту, де відсутнє централізоване

									Аркуш
									24
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата	Звіт CEO – ГП - ПЗ			

водопостачання, вирішується кожним споживачем окремо за допомогою індивідуальних свердловин і шахтних колодязів.

Шахтними колодзями експлуатується водоносний горизонт в сучасних алювіальних відкладах заплави річки, ставків і днищ балок, який часто гідравлічно пов'язаний з нижчими горизонтами, й придатний для господарсько-побутових потреб дрібних користувачів (добовий відбір – до 1 м³).

Стан системи водовідведення

Існуюча забудова території населеного пункту централізованою системою водовідведення не забезпечена.

Питання каналізації вирішено за рахунок локальних систем водовідведення у вигреби.

Питома середньодобова (за рік) норма водовідведення на одного жителя з ваннами та місцевими водонагрівачами - 150-230 л/добу.

Суттєвий вплив на екологічний стан водойм має поверхневий стік з території села. На сьогодні на території села Терни відведення атмосферних (дощових та талих) вод відбувається в основному поверхневим способом у напрямку існуючих понижень, русел водних об'єктів. Схема дощової каналізації та очисні споруди на випуску поверхневого стоку у селі відсутні.

Радіаційний стан.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 23.07.1991 р. № 106, з урахуванням наступних поточних змін постанови від 29.08.1994 р. №600) територія населеного пункту не входить в перелік територій, забруднених в результаті аварії Чорнобильської АЕС.

Джерел техногенного радіаційного забруднення навколишнього середовища немає. Дозиметричного паспорту села немає.

Радіаційний рівень, який відповідає природному фону складає 0,10 – 0,20 мкЗв/год і вважається нормальним.

Стан управління відходами

Видовий склад та джерела утворення відходів в с. Терни Лубенського району Полтавської області залежать від господарської специфіки населеного пункту.

В населеному пункті частково організований збір відходів життєдіяльності людини, поточного ремонту квартир, місцевих опалювальних приладів на твердому паливі, а також різноманітних відходів із будинків загального призначення.

На території села та поблизу нього функціонують об'єкти торгівлі, обслуговування, комунальні заклади, об'єкти соціальної та культурної сфери. Відповідно на території утворюються комунальні відходи, зокрема у їх складі тверді та рідкі відходи.

Джерела утворення комунальних відходів є домогосподарства, підприємства обслуговування, комунальні установи, сфери надання адміністративних послуг та торгівлі.

У складі комунальних відходів села утворюються:

тверді відходи, зокрема: тверді побутові відходи (ТПВ), велико- габаритні ремонтні та будівельні відходи, специфічні відходи (лікарні, ветеринарної амбулаторії, установ сфери послуг), небезпечні відходи у складі ТПВ (ртутевміщуючі відходи, батарейки й побутові акумулятори, відходи електронного обладнання тощо), ресурсоцінні відходи (полімерні, відходи скла, відходи паперу й картону, металеві відходи);

рідкі побутові відходи, що утворюються при експлуатації децентралізованої системи каналізації села (вигрібні ями, септики).

Мешканці домогосподарств приватного сектору здійснюють часткове захоронення та переробку (спалення, перепрівання та перетворення на гній) побутових відходів самостійно в своїх садибах. Відсутність системної організації збирання ТПВ в приватному секторі призводить до утворення стихійних звалищ в урочищах, балках, ярах, це становить екологічну небезпеку, оскільки стічні води, насичені забруднюючими речовинами, потрапляють у водні об'єкти та верхні водоносні горизонти.

Згідно даних “Комплексної програми поводження з твердими побутовими відходами у Полтавській області на 2017- 2021 роки” на території Лубенського району в середньому населення, разом з промислово-господарським комплексом створюють щорічно біля 57412,8 м³ твердих побутових відходів.

В селі Терни в середньому щорічно утворюється 30,6 т/рік твердих побутових відходів (не враховано стихійні звалища).

Вивезення твердих побутових відходів з території населеного пункту здійснює КП "Чисте місто" Лубенської міської ради згідно укладених угод з місцевими мешканцями. Безпосередньо на території с. Терни відсутні звалища твердих побутових відходів.

Екологічно небезпечні об'єкти села Терни

Сучасні промислові джерела техногенної небезпеки відзначаються небезпечною фізичною, хімічною та біологічною дією. Вони створюють ризик повного або часткового руйнування середовища проживання людини, рослинного та тваринного світу внаслідок неконтрольованого розвитку небезпечних видів діяльності, використання небезпечних технологій, дії техногенних і природних катастроф.

Прогнозування техногенних надзвичайних ситуацій (НС) здійснюється на основі інформації про всі наявні в регіоні потенційно-небезпечні об'єкти.

У відповідності до Переліку потенційно-небезпечних об'єктів Полтавської області, затвердженого протокольним рішенням регіональної комісії з питань ТЕБ та НС (протокол №38/2020 від 17.12.2020) потенційно-небезпечні об'єкти на території села відсутні.

Об'єкти суб'єктів господарювання, які зареєстровані в державному реєстрі об'єктів підвищеної небезпеки на території села Терни Лубенського району відсутні.

Поточний стан здоров'я населення.

На стан здоров'я людей впливають всі складові довкілля – повітря, вода, ґрунти та інші. Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – техногенних, соціальних, економічних, екологічних, тощо.

За даними Департаменту охорони здоров'я Полтавської обласної державної адміністрації у 2019 році показники захворюваності дещо зменшилися: хвороби системи кровообігу з 484,0 на 10тис. дорослого населення у 2018 році до 406,0 у 2019 році, в тому числі на ішемічну хворобу серця – з 115,2 на 10тис. населення до 90,6, на стенокардію – з 47,3 до 32,6, цереброваскулярні хвороби з гіпертонічною хворобою – з 46,7 до 45,8, гіпертонічну хворобу – з 198,0 до 164,1 на 10тис. населення. Як наслідок зменшилася смертність від хвороб системи кровообігу з 1190,6 (2018р.) до 1165,3 на 100тис. населення у 2019 році. Також відмічене зниження рівня смертності від злоякісних новоутворень з 198,7 на 100тис. населення (2018р.) до 196,5 у 2019р.; летальність первинних онкохворих до одного року зменшилася з 30,4% у 2018р. до 24,9 у 2019 році.

Інформація про захворюваність населення на території с. Терни відсутня.

З метою забезпечення населення первинною медичною (медико-санітарною допомогою), в населеному пункті розміщено фельдшерсько-акушерський пункт

Прогнозовані зміни стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, якщо документ державного планування не буде затверджено.

У випадку, якщо проект генерального плану не буде затверджений дані стратегічні цілі не будуть досягнуті, це призведе до:

- значного зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення;
- потрапляння до верхніх водоносних горизонтів неочищених стічних вод;
- погіршення гідрологічного та санітарно-екологічного стану поверхневих водоемів;
- заболочування місцевості з втратою земельних угідь та розповсюдження небезпечних отруйних і кровососних комах переносників різних, досить небезпечних інфекцій;
- неконтрольованого утворення та накопичення твердих побутових відходів з утворенням стихійних звалищ.

Фактична ліквідація системи моніторингу та контролю за станом атмосферного повітря в районі призвела до відсутності інформації для мешканців населених пунктів про якість атмосферного повітря та її вплив на умови життя й здоров'я людей, що суттєво суперечить Основному Закону України – Конституції, Законам України про охорону навколишнього природного середовища та охорону атмосферного повітря;

Проблеми водних ресурсів в населеному пункті не будуть мати необхідного базису для позитивного їх вирішення, що може призвести до ускладнення екологічної ситуації та непередбачуваних наслідків від споживання неякісної води, приклади наведені у таблиці 4.2

Серед найважливіших чинників, що можуть призвести до екологічної загрози є показники зростання обсягів утворення та накопичення відходів.

У майбутньому, зі збільшенням кількості житлової забудови та підприємств виробничо-комунального сектору без належної системи очисних споруд буде постійно зростати.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

Станом на 01.01.2021 чисельність наявного (постійного проживання) населення села Терни становила – 0,444 тис. осіб.

Лубенською міською територіальною громадою реалізуються державні соціальні програми, в ході яких здійснюються заходи щодо поліпшення становища громадян похилого віку, ветеранів війни та праці, учасників АТО, забезпечення доступності медичної допомоги, культурно-дозвіллевих та інших послуг, сприяння активній участі літніх людей у житті суспільства. Вживаються заходи по залученню трудових колективів до соціальної підтримки ветеранів праці, інвалідів та інших категорій громадян.

Відповідно до довідки про кількість, структуру, природний та механічний рух населення за останні п'ять років, у населеному пункті в основному спостерігається на постійному рівні (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

№ з/п	Найменування	Чисельність по роках				
		2021	2020	2019	2018	2017
1.	Загальна чисельність	444	445	444	459	451
	в тому числі					
1.1.	Чоловіки	212	214	202	214	208
1.2.	Жінки	232	231	242	245	243
2.	Діти в цілому	57	65	55	51	63
2.1.	Діти віком до 7 років	30	36	27	22	30
2.1.	Діти віком до 16 років	27	29	28	29	33
3.	Пенсіонери	114	127	138	181	149
4.	Прибуло до населеного пункту	9	13	16	10	13
5.	Вибуло з населеного пункту	1	8	7	7	5
6.	Померло	7	9	8	4	5

У відповідності до розрахунку перспективної чисельності населення, генеральним планом прогнозується збільшення населення села Терни до 0,66 тис. осіб.

Населений пункт має необхідні природні та соціально-економічні умови для збільшення в майбутньому кількості населення.

Головною умовою збільшення кількості населення може стати покращення соціально-економічних умов та вирішення проблемних питань в усіх галузях господарського комплексу Лубенської міської ради.

Формування якісного та безпечного середовища життєдіяльності населення села фінансується за рахунок коштів бюджету Лубенської міської ради, субвенцій з державного бюджету, коштів Фонду державного регіонального розвитку, коштів підприємств та фізичних осіб-підприємців, а також благодійних внесків жителів села Терни.

Досягнення сталого демографічного розвитку відбувається шляхом створення необхідних умов для збереження і зміцнення репродуктивного здоров'я населення, формування та стимулювання здорового способу життя, розв'язування проблем гігієни і безпеки праці, підтримки молоді, стабілізації стосунків у сім'ях, допомоги у вихованні дітей, організації змістовного дозвілля та відпочинку, захисту інвалідів та людей похилого віку, забезпечення розвитку освіти та культури.

Об'єкти Смарагдової мережі.

Територія села Терни межує з територією Смарагдової мережі.

Виходячи з цього, під час впровадження планованої діяльності будуть застосовані певні обмежувальні та компенсаційні заходи – припинення робіт під час нересту та проведення зариблення у обсягах відповідно проведених у даному звіті розрахунків.

Згідно Закону України “Про природно-заповідний фонд України” резервування територій для подальшого заповідання проводиться з метою недопущення знищення або руйнування в результаті господарської діяльності цінних для заповідання природних територій та об'єктів до прийняття у встановленому порядку рішень про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду і виділення необхідних для цього коштів. Території, що резервуються з метою наступного заповідання, залишаються у віданні їх землевласників та землекористувачів і використовуються за цільовим призначенням з додержанням особливих вимог охорони навколишнього природного середовища, що визначаються рішеннями про резервування. При цьому власникам та користувачам природних ресурсів з метою відшкодування збитків, пов'язаних з обмеженням господарської діяльності, можуть встановлюватися пільги з урахуванням статті 49 Закону України “Про природно-заповідний фонд України”. Слід звернути увагу, що особи, винні у псуванні, пошкодженні чи знищенні зарезервованих для включення до складу територій та об'єктів природно-заповідного фонду несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність відповідно до вимог чинного законодавства України.

При виявленні під час провадження планованої діяльності рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення типових природних рослинних угруповань занесених до Зеленої книги України будуть вжиті відповідні заходи їх охорони, які передбачені “Положенням про Зеленої книгу України” затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 року №1286. При виявленні на території планованої діяльності об'єктів рослинного світу занесених до Червоної книги України Замовником потрібно керуватися вимогами статті 11 Закону України “Про Червону книгу України”. Крім того, будуть вживатись заходи охорони об'єктів рослинного та тваринного світу та їх середовищ існування визначених “Конвенцією про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі” та “Конвенцією про охорону біологічного різноманіття”.

Слід зазначити, що землі які входять до Смарагдової мережі не дозволено використовувати під будівництво.

На момент розроблення генерального плану вивчається питання щодо створення гідрологічного заказника “Тернівсько – Мацківський” з найбільшою чисельністю видів вищих судинних і водних рослин, а також рідкісних видів та їх угруповань площею 2 000 га. Перспективна територія для створення природно-заповідного об'єкта займає заплаву правого берега річки Сула від села Мацкова Лучка – Мацківці – Терни із прилеглими водно-болотними ділянками. Проектована територія включає гирло річки Сліпорід (5–6 км уздовж берега до села Олександрівка Лубенського району). Заплавні ландшафти представлені алювіальними низовинами з болотистими луками у комплексі з низинними болотами та торфовищами. Територія проєктованого заказника характеризується чималою залісненістю та включає різноманітні лісові ценози: переважно широколистяні ліси (кленово-дубові з домішками граба звичайного) і соснові, лучні ділянки з різноманітною лучно-степовою рослинністю, водні та водно-болотні ценози. Характерна особливість даної території: місцевість впадіння річки Сліпорід (права притока річки Сула, довжиною приблизно 36 км, що бере початок зі струмка в межах сіл Сліпорід- Іванівка Гребінківського р-ну, впадає у Сулу трьома рукавами між селами Мацківці та Шершнівка Лубенського р-ну Полтавської області) характеризується наявністю водно-болотної рослинності, де значні популяції утворює *Acorus calamus* L., *Glyceria arundinacea* Kunth та *Calla palustris* L. унаслідок обміління та заростання притоки. На території проєктованого заказника трав'янисті заплавні комплекси представлені луками (справжніми, заболоченими та остепненими), болотами, повітряно-водними та водними угрупованнями. Рослинний покрив проєктованого заказника нараховує 81 вид вищих судинних рослин, серед яких 33 – вища водна рослинність, з яких рідкісних – 14 видів: *Aldrovanda vesiculosa* L., *Batrachium rionii* (Lagger) Nyman,

Calla palustris L., Ceratophyllum demersum L., Glyceria arundinacea Kunth., Nuphar lutea (L.) Smith., Nymphaea alba L., N. candida C. Presl., Potamogeton gramineus L., Salvinia natans All., Sparganium minimum Wallr., Utricularia minor L., Acorus calamus L., Iris pseudoacorus L. Це 17,3 % флори проєктованої території. Заказник має цінне ресурсне, водоохоронне, ґрунтозахисне значення. Вказані рослини зазнають всебічного антропогенного впливу: осушення ділянок, зривання пагонів, квіток, зневоднення, забруднення ріки стічними водами, побутовим сміттям, відходами виробництва. У цілому, проєктований гідрологічний заказник "Тернівсько-Мацківський" репрезентує типові природні заплавні комплекси, характерні для Лівобережного Лісостепу, оскільки вони збереглися в мало зміненому, а деякі ділянки – й зовсім незміненому стані, і характеризуються високими показниками флористичного та ценотичного різноманіття. Лучно-болотні ділянки заказника мають господарське значення, водно-болотні – виконують водорегулювальну та стабілізуючу роль для природних екосистем річок Сула та Сліпорід, зумовлюючи їх екологічну цінність. Територія перспективного заказника виконуватиме роль біоцентру екокоридору регіональної екологічної мережі як сукупність ділянок із непорушеними природними комплексами.

Стан здоров'я населення.

Слід зазначити, що на сьогодні основним чинником впливу на захворюваність населення є не тільки фактор стану довкілля під впливом діяльності підприємств-забруднювачів, а соціально-побутові фактори:

- низький рівень життя та санітарної культури,
- неякісне харчування значних прошарків населення,
- скорочення робочих місць та зростання кількості безробітних;
- морально застарілі матеріальна база та обладнання і як наслідок недоступність сучасної медичної допомоги та окремих груп ліків;
- недоліки в організації та координації здійснення профілактичних заходів, а також у роботі органів і закладів охорони здоров'я;
- недостатнє державне фінансування усієї системи охорони здоров'я, так і окремих її напрямків;
- значне скорочення медичних закладів.

На території села Терни працює фельдшерсько-акушерський пункт. Значна увага приділяється проведенню диспансерних оглядів та оздоровленню населення сільської ради. Під постійним контролем перебувають питання медичного забезпечення населення, наближення медичної допомоги до жителів, покращення медичного обслуговування матерів і дітей з метою запобігання материнської, дитячої та перинатальної смертності, захворюваності новонароджених, захворюваності населення на туберкульоз.

Проєктним рішенням передбачається збереження існуючого закладу охорони здоров'я та його реконструкція у подальшому.

										Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						29

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

Під час розробки звіту про стратегічну екологічну оцінку були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

В рамках даної роботи були визначені ключові екологічні цілі та завдання, їх відношення до містобудівної документації, та визначені можливості їх врахування при розробленні проектних рішень проекту генерального плану. На основі аналізу екологічної ситуації та проектних рішень, прийнятих у проекті генерального плану були визначені ключові актуальні питання, що потребують оцінки.

У таблиці 4.1 нижче наведено ключові потенційні екологічні проблеми і ризики, яким була приділена особлива увага під час оцінки проектних рішень.

Таблиця 4.1

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, визначені проектом генерального плану
Забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами	Магістральні вулиці, ділянки виробничого призначення та с/г підприємство	Розвиток вулично-дорожньої мережі села, будівництво обхідної автодороги; модернізація існуючих об'єктів тепло-енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії
Стан водного басейну	Скид поверхневого стоку, що формується на території села без очистки; погіршення гідрологічного режиму річки незадовільний технічний стан дренажних систем вигрібних ям, відсутність схеми (заходів) вивозу РПВ.	сельбищна територія	Розвиток системи каналізації; виконання комплексу гідротехнічних заходів; ландшафтне упорядкування прибережних територій водойми з організацією рекреаційних зон
	Відсутність встановлених меж прибережних захисних смуг на водоймах в межах сільської ради	Водні об'єкти	Надання пропозицій щодо встановлення ПЗС водойм
Наявність ділянок, де існує небезпека низових пожеж (горінням сухого трав'яного покриву, лісової підстилки і підліску без захоплення крон дерев), спалювання сухого листя на території домогосподарств	Періодичне забруднення атмосферного повітря токсичними продуктами горіння	Сельбищні лісові ділянки, лісові масиви, розташовані поблизу села, шляхів електромереж, ділянки в межах сельбищної зони	Виконання комплексу протипожежних заходів
Біорізноманіття	Недостатність впорядкованих рекреаційних зон за наявності неорганізованих місць відпочинку на водоймі	Території заплавл річки, прибережних захисних смуг	Створення рекреаційно-громадського центру, з ландшафтною організацією прибережної ділянки
	Скорочення площ зелених насаджень в межах села; потреба в збереженні цінних ландшафтів та розвитку місцевої схеми формування екологічної мережі	Локальні ділянки в межах сельбищної зони	Резервування ділянок цінних природних комплексів з метою можливості їх подальшого заповідання та створення ПФЗ

Як зазначено у наведеній вище таблиці, декілька екологічних ризиків мають комплексний вплив як на складові навколишнього середовища, так я на стан здоров'я населення.

Серед важливих проблем можна виділити наступні:

									Аркуш
Звіт CEO – ГП - ПЗ									
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата				30

Забруднення повітря відбувається за рахунок викидів від стаціонарних і пересувних джерел. Також додатковим фактором короточасного впливу але надзвичайно шкідливого на стан повітря є лісові пожежі, які періодично виникають за певних метеорологічних або антропогенних умов. Сезонне спалювання сухої трави, опалого листя та інших рослинних залишків. Дані ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення.

Індекс якості повітря (AQI) базується на вимірюванні викидів твердих часток (PM 2,5 та PM 10), озону (O 3), діоксиду азоту (NO 2), двоокису сірки (SO 2) та викидів окису вуглецю (CO).

Таблиця 4.2.

Шкала індексу якості повітря визначена стандартом US-EPA 2016

AQI	Рівні індексу повітря	Наслідки для здоров'я	Повідомлення про здоров'я для населення/ для осіб з групи ризику
Від 0 до 50	Добрий	Мінімальний вплив	Можна вести звичайну активну діяльність на відкритому повітрі / Можна вести звичайну активну діяльність на відкритому повітрі.
51 до 100	Помірний	Може викликати незначний дискомфорт при диханні у чутливих людей.	Можна вести звичайну активну діяльність на відкритому повітрі / Особам з вадами легень і з серцевими проблемами, які відчувають симптоми, слід знизити фізичну активність, особливо на свіжому повітрі.
101 до 150	Помірно забруднений	Може спричинити дискомфорт при диханні у людей із захворюваннями легень, таких як астма, а також у людей з серцевими захворюваннями, дітей і літніх людей.	Все населення, відчуватиме вплив забруднення на здоров'я / Особи з вадами легень і проблемами серця, повинні мінімізувати інтенсивні фізичні навантаження, особливо на свіжому повітрі, а особливо, якщо вони відчувають симптоми.
151 до 200	Високий	Може викликати дискомфорт при диханні за тривалого впливу, а також дискомфорт у людей із захворюваннями серця.	Особи, які мають неприємні відчуття, такі як біль в очах, кашель або біль у горлі, слід зменшити активності, особливо на свіжому повітрі / Особи з вадами легень, з серцевими проблемами і літні люди, повинні уникати напруженої фізичної активності. Люди з астмою повинні використовувати їхній інгалятор частіше.
201 до 300	Дуже високий	Може викликати респіраторні захворювання у людей при тривалому впливі. Ефект може бути більш виражений у людей з легневими і серцевими захворюваннями.	Можуть виникнути більш серйозні наслідки для здоров'я. Особи, які мають неприємні відчуття, такі як біль в очах, кашель або біль у горлі, слід мінімізувати фізичну активність, особливо на свіжому повітрі / Особи з вадами легень, з серцевими проблемами і літні люди, повинні уникати напруженої фізичної активності. Люди з астмою повинні використовувати їхній інгалятор частіше.
300+	Небезпечний	Може вплинути навіть на здорових людей, і спричинити серйозні наслідки для здоров'я людей із захворюваннями легень чи серця. Негативні наслідки можуть виникнути навіть під час легкої фізичної активності.	Здорові люди можуть відчувати більш несприятливі симптоми, які впливатимуть на нормальну активність / Є небезпечним для життя хворих і літніх людей.

Згідно даних геопорталу забруднення повітря у світі, індекс якості повітря у селі Мгар, визначено як добрий. Якість повітря вважається задовільною, а забруднення повітря є незначним, у межах норми.

Забруднення поверхневих вод обумовлене скидами забруднених стічних вод об'єктами суб'єктів господарювання та домогосподарствами, що розташовані в межах басейну р. Сула.

До ризиків зниження біорізноманіття на даній території можна віднести: дуже повільне, і як наслідок неефективне, виконання заходів Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022–2027 роки ("Довкілля–2027"); наявність стихійних сміттєзвалищ.

Серед чинників, що впливають на захворюваність та здоров'я населення, виділяються наступні: соціально-економічні (рівень соціальної інфраструктури, умови праці, можливості оздоровлення, доходи та витрати населення, рівень життя тощо); генетичні; стан навколишнього природного середовища (що обумовлюється як природними так і антропогенними факторами); наявність та рівень системи охорони здоров'я.

Відповідно досліджень науковців за інтенсивністю впливу різних чинників виділяються наступні залежності: паління; вживання наркотиків; зловживання алкоголем; праця в шкідливих умовах; нераціональне харчування; стреси; гіподинамія; незадовільні побутові умови, на них

припадає 51-52% загального впливу.

Чинники стану навколишнього природного середовища (зокрема, забруднення повітря, води, ґрунту, фізичні фактори впливу) охоплюють 20-21% впливу.

Генетично-біологічні фактори (спадковість, стать тощо) впливають на 19-20%. На групу факторів, пов'язаних із обсягом і якістю медичного обслуговування (забезпеченість об'єктами медичної інфраструктури та фахівцями, своєчасність та якість лікування, вакцинація, періодичність медичних обстежень, державне фінансування медичної сфери тощо) припадає 8-9% впливу.

Таким чином, серед ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування можна віднести: якість атмосферного повітря на ділянках впливу автотранспорту, недостатня забезпеченість об'єктами обслуговування, зокрема закладами охорони здоров'я, дошкільної та загальної середньої освіти, об'єктами фізкультурно-оздоровчого, рекреаційного, туристичного спрямування.

Також значне забруднення відбувається утворенням відходів (більше 99% відсотків від загального обсягу утворення відходів належить до IV), головними забруднювачами є садибні ділянки та сільськогосподарські підприємства.

Використання отрутохімікатів і пестицидів за допомогою авіації у 2020 році не проводилося. Крім того, має місце недотримання принципів сівозміни для збереження родючості ґрунтів.

В населеному пункті джерелами забруднення атмосферного повітря є домогосподарства, які у осінньо-зимовий період використовують альтернативні види палива та природний газ.

Загальні викиди від забруднювачів, у приземному шарі атмосфери значно менші нормативних значень фонових рівнів. Таким чином, можна стверджувати, що рівень забруднення атмосферного повітря на території села є порівняно низьким.

Однак при оцінці стану забруднення атмосферного повітря села необхідно враховувати той фоновий рівень забруднення, який сформувався на прилеглих територіях, тобто стан забруднення атмосферного повітря, що склався на території Лубенського району.

Найбільшу частину парникових газів прямої дії, що викидаються в атмосферу Полтавської області техногенними джерелами, складає двоокис вуглецю.

За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2021р від стаціонарних джерел забруднення повітря надійшло 52,435тис.т. забруднюючих речовин (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 6,62тис.т, або на 12,6% менше, ніж у 2020 році. Із загальної кількості забруднюючих речовин, що надійшли в атмосферу, викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили відповідно 7,329тис.т (13,9% обласних викидів) та 0,0454тис (0,09% обласних викидів). Крім цих речовин, у звітному році в атмосферу було викинуто 2600,0тис.т (більше ніж у попередньому майже на 19,3%) діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

Крім того за останніми статистичними даними надходження від пересувних джерел забруднення дорівнює (та навіть перевищує) викиди парникових газів від стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря на підприємствах області.

Нажаль, дотепер відсутні механізми для вжиття достатніх заходів для реєстрації встановленої кількості викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів.

Ґрунтовий покрив

Території на схилах зазнають змиву гумусового горизонту і в залежності від прояву водної ерозії відносяться до слабо-середньо змитих різновидів та потребують протиерозійного закріплення ґрунтів. Заплавні території, перезволожені ділянки, потребують осушення при використанні. Підтоплені території в основному - заплавні, підтоплення обумовлене природними і штучними факторами.

Поводження з відходами.

Одна із найбільш актуальних екологічних проблем, що потребує вирішення в с. Терни, пов'язана з відходами: від їх утворення, збирання, накопичення до їх утилізації, перероблення та захоронення.

На даний час на території села Терни відсутні сміттєзвалища на які виготовлена технічна документація із землеустрою та отримано державний акт на право постійного користування земельною ділянкою.

									Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					32

Водопостачання

На даний час на території села Терни актуальною проблемою залишається водопостачання якісною водою населення всієї селітебної території населеного пункту.

Шахтні колодязі в більшості недостатньо захищені від хімічного та біологічного забруднення. Основна маса колодязів знаходяться в приватному володінні населення і, як наслідок, очистка, ремонт та дезінфекція їх проводиться недостатньо якісно. В зв'язку з цим в області щороку реєструються випадки отруєння дітей нітратами (в 2018 році зареєстровано 2 випадки отруєння нітратами води шахтних колодязів дітей до 3 років, 2017 році – 1 випадок). Інформація про всі випадки перевищення вмісту нітратів у питній воді надається до територіальних органів Держпродспоживслужби для подальшого вжиття заходів в межах повноважень.

Під час підготовки та розробки генерального плану села Терни було порушено ряд проблем, без вирішення яких неможливо забезпечити сталого розвитку системи водопостачання:

- відсутність моніторингу якості води в шахтних та трубочастих колодязях;
- відсутність системи обліку витрат води.

Водовідведення.

Мешканці садибної забудови користуються вигребами, що є однією з основних причин погіршення якості води. Господарсько-побутові стоки призводять до біологічного забруднення води, яке може викликати інфекційні захворювання в людей (холера, тиф, гепатит).

Основні проблеми у сфері водовідведення села Терни:

- відсутність каналізаційних мереж на території села;
- відсутність очисних споруд, для забезпечення централізованою системою водовідведення територію всього населеного пункту;
- використання вигребів призводять до забруднення ґрунтів;
- вибір варіанту очищення промислових стічних вод окремих підприємств з високими концентраціями органічних сполук вимагає наукового обґрунтування;
- відсутність споруд попереднього очищення та очистки на об'єктах промисловості села;
- відсутність каналізаційного господарства, що не забезпечує відтворювання та розвиток одного з основних елементів інженерної інфраструктури села.

Господарсько-побутові стоки призводять до біологічного забруднення води, яке може викликати інфекційні захворювання в людей (холера, тиф, гепатит).

Рослинний світ та біорізноманіття.

Найбільш поширеними адвентивними рослинами в Полтавському регіоні є: амброзія полинолиста, чорношцир нетреболистий, галінсога дрібноквіткава, плоскуха звичайна, злинка канадська, стенактис однорічний, енотера дворічна, портулак городній, ваточник сірійський, на водоймах – водяний різак алоєвидний.

Одна із найрозповсюдженіших та найнебезпечніших рослин на території села Мгар - амброзія.

Амброзія різних видів засмічує польові культури, угіддя, узбіччя доріг, лісосмути, залізничні колії, береги річок, населені пункти.

Виснажує і висушує ґрунт, пригнічує ріст культурних рослин, зменшує кількість і якість врожаю, спричиняє недобір його від 20 до 40 %.

Амброзію з повним правом можна назвати екологічно небезпечним бур'яном. Адже пилок амброзії викликає у людей захворювання - амброзійний поліноз або "сінну пропасницю". У період цвітіння амброзії від цього захворювання страждає величезна кількість населення. У людей втрачається працездатність, опухають слизові оболонки верхніх дихальних шляхів та очей, з'являється нежить і сльозотеча, чхання, підвищення температури, розвивається астма.

За твердженнями лікарів саме в осінній період збільшується кількість астматичних захворювань і особливо у літніх людей та дітей. Ефективних ліків проти цього захворювання поки що не існує.

Враховуючи високу ступінь пластичності щодо температури повітря та вологості ґрунту, високу насінневу продуктивність (30-100 тис. штук насіння з однієї рослини), а також те, що пилок амброзії під час цвітіння шкодить здоров'ю людей і тварин – боротьба з цим небезпечним бур'яном потребує особливої уваги та спеціальних заходів.

Запровадження особливої карантинного режиму несе в собі не міри покарання, а є попереджувальними заходами, які призначені створити безпечні умови проживання.

									Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата					33

Території з природоохоронним статусом.

До меж населеного пункту примикає пам'ятка природи ботанічна "Мгарська дача" та заповідне урочище місцевого значення "Торговиця".

Відповідно до ДБНБ.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій" не передбачена організація нових та збереження існуючих об'єктів ПЗФ. Генеральним планом не передбачено створення нових об'єктів ПЗФ. При реалізації планувальних рішень можливе часткове знищення рослинності на ділянках нової житлової забудови при будівництві проєктованих житлових будинків. Під час будівельних робіт відбуватиметься вплив на рослинний покрив. В основному він буде проявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченню рослинного покриву при виникненні аварійних ситуацій. Планувальні обмеження природоохоронного значення визначаються системою прибережних захисних смуг, які встановлюються для струмків та ставків площею до 3га – 25м, ставків площею більше 3га – 50м, для великих річок – 100м. При крутизні схилів більше 3⁰ мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

За існуючим станом не дотримується режим обмеженої господарської діяльності на територіях, що знаходяться в прибережних захисних смугах річки (городництво).

Створення потужних територій зелених насаджень різного призначення (сквери, парки), озеленених територій загального користування та природоохоронного призначення (території в ПЗС водних об'єктів), озеленених територій спеціального призначення в СЗЗ та на територіях виробничих підприємств матиме позитивний вплив на забезпечення позитивного екологічного стану на території населеного пункту.

На об'єкти Смарагдової мережі планова діяльність, що запропонована документом державного планування, негативного впливу не матиме.

Небезпеки техногенного характеру, які впливають на стан довкілля.

Аналіз та оцінка надзвичайних ситуацій, які мали місце в регіоні та прогнозування можливих надзвичайних ситуацій проводились всебічним розглядом техногенного навантаження, соціально-економічних обставин як в адміністративно-територіальній одиниці так і в регіоні в цілому.

При проведенні аналізу можливих надзвичайних ситуацій, які прогнозовано можуть виникнути безпосередньо на території села згідно з Національним класифікатором ДК 019:2010 "Класифікатор надзвичайних ситуацій" було визначено прогнозовані надзвичайні ситуації техногенного характеру:

- НС ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ (код 10000);
- НС УНАСЛІДОК АВАРІЙ НА ТРАНСПОРТІ З ВИКИДАННЯМ (ЗАГРОЗОЮ ВИКИДАННЯ) НЕБЕЗПЕЧНИХ І ШКІДЛИВИХ (ЗАБРУДНЮВАЛЬНИХ) РЕЧОВИН (код 10110);
- НС УНАСЛІДОК АВАРІЙ НА ТРАНСПОРТІ З ЗАГРОЗОЮ РОЗЛИВАННЯ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ (код 10114);
- НС УНАСЛІДОК ПОЖЕЖ, ВИБУХІВ (код 10200);
- НС УНАСЛІДОК ПОЖЕЖ, ВИБУХІВ У БУДІВЛЯХ І СПОРУДАХ (код 10210);
- НС УНАСЛІДОК НАЯВНОСТІ У НАВКОЛИШНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ШКІДЛИВИХ (ЗАБРУДНЮВАЛЬНИХ) І РАДІОАКТИВНИХ РЕЧОВИН ПОНАД ГДК (код 10400);
- НС УНАСЛІДОК НАЯВНОСТІ В ПОВІТРІ ШКІДЛИВИХ (ЗАБРУДНЮВАЛЬНИХ) РЕЧОВИН ПОНАД ГДК (код 10420);
- НС УНАСЛІДОК РАПТОВОГО РУЙНУВАННЯ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД (код 10600);

Серед можливих зовнішніх впливів найбільш небезпечними за масштабами наслідків є транспортні аварії з небезпечними речовинами.

В залежності від характеру розгерметизації обладнання та погодних умов аварійні ситуації можуть набувати наступні види:

- забруднення оточуючого середовища;
- пожежі (горіння) проливу – дифузійне горіння парів ЛЗР та ГР, ЗВГ;
- вибухи (детонаційні вибухи) – миттєве згорання попередньо переміщених газів, пароповітряних, пило повітряних, газоповітряних або гібридних хмар (сумішей) з утворенням ударної хвилі;
- утворення зони хімічного забруднення (при виливах небезпечних хімічних речовин).

На території села Мгар Лубенського району Полтавської області наслідками аварій на системах життєзабезпечення можуть бути - відключення електропостачання, газопостачання тощо, такі нестандартні ситуації матимуть локальний характер та суттєво впливатимуть на умови життєдіяльності людей та детально розглянуті у окремих розділах інженерно-технічних заходів

цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час і на особливий період до генерального плану.

Життєдіяльність та здоров'я населення

Слід зазначити, що на сьогодні основним чинником впливу на захворюваність населення є не фактор стану довкілля під впливом діяльності підприємств-забруднювачів, а соціально-побутові фактори:

- низький рівень життя та санітарної культури,
- недостатнє й неякісне харчування значних прошарків населення,
- зростання кількості безробітних;
- недоступність медичної допомоги та ліків;
- недоліки в організації та координації здійснення профілактичних заходів, а також у роботі органів і закладів охорони здоров'я;
- недостатнє фінансування як усієї системи охорони здоров'я, так і окремих її напрямків.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Міжнародні обов'язки у сфері охорони довкілля Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992 році в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 року;

Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);

Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);

Угода про збереження афро-свразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995р.);

Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);

Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція). На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних.

Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 року);

Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);

Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 року;

Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі (Стокгольм, 2001р.), яка ратифікована в Україні від 18 квітня 2007 року та стосується усунення використання поліхлорованих дифенілів в обладнанні (тобто трансформаторах, конденсаторах або інших приймачах, що містять рідкі речовини) до 2025 року суб'єкт реалізації запланованої діяльності зобов'язується докладати активних зусиль стосовно виявлення, маркування й припинення експлуатації обладнання, що містить поліхлоровані дифеніли в концентрації більше 10 % і в обсязі більше 5 літрів. В інших випадках необхідно: – використовувати ПХБ (поліхлоровані біфенілами) тільки в непошкодженому й герметичному обладнанні й тільки в тих місцях, де ризик викиду в НПС може бути зведений до мінімуму, а наслідки такого викиду можуть бути швидко усунені; – забезпечувати, щоб обладнання, в якому містяться ПХБ, не експортувалося й не імпортувалося для будь-яких інших цілей, крім цілей екологічно безпечного видалення відходів;

– докладати активних зусиль, спрямованих на забезпечення екологічно безпечного видалення рідин, що утримують поліхлоровані дифеніли і забрудненого поліхлорованими дифенілами обладнання при концентрації поліхлорованих дифенілів вище 0,005 %, у максимально стислі строки, але не пізніше 2028 року, за умови можливого перегляду строків Конференцією Сторін. Згідно з Планом заходів з виконання Стокгольмської Конвенції про стійкі органічні забруднювачі (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 року №589-р.) передбачено очищення трансформаторів від поліхлорованих дифенілів та застосування відповідних технологій виконання всього комплексу робіт із знешкодження трансформаторів, в яких виявлено поліхлоровані дифеніли, транспортування вилучених поліхлорованих дифенілів до місця їх знищення.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по іншим напрямкам співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту Генерального плану села Мгар, що є містобудівною документацією місцевого рівня. Дотримання вище перелічених зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених містобудівною документацією в частині розвитку систем комунальної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних “дружніх” до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань

Аркуш

Звіт CEO – ГП - ПЗ

36

Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата
-----	--------	---------	---------	--------	------

в даній сфері.

Питання охорони довкілля все більше і більше набувають важливого політичного значення як у рамках кожної із європейських держав, так і на міжнародному рівні.

Міжнародне співробітництво у галузі охорони навколишнього середовища посідає важливе місце у зовнішньополітичному курсі нашої держави.

В Україні відбувається перехід від економічної до екологічної стратегії розвитку суспільства, основні заходи даної стратегії передбачають підвищення рівня ресурсозбереження держави.

Україна має сприятливі природні та кліматичні умови, вигідне географічне розташування і високий природний потенціал. При цьому досить тривалий час неефективна економічна система сприяла нераціональному, виснажливому використанню природних ресурсів.

Виходячи з цього, основним пріоритетом сучасної природоохоронної політики України є раціональне використання природних ресурсів та сприяння розвитку природоохоронних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій.

Також, однією з передумов успішного економічного зростання як на регіональному, так і на місцевому рівні, є збереження та розвиток людських ресурсів. Підвищення якості життя виступає критерієм та необхідною умовою економічного розвитку. Більшість критеріїв, за якими визначається рівень якості життя населення, залишаються під регулюванням державної політики.

Зобов'язання міжнародного та державного рівнів щодо запобіганням негативному впливу на довкілля та здоров'я населення.

Аналіз зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, встановлених на міжнародному рівні: Міжнародні зобов'язання європейського рівня у сфері охорони довкілля на даний час в Україні регламентуються "Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони".

Директиви в галузі якості атмосферного повітря визначають деякі правові рамки у цій галузі.

Директива 96/62/ЄС щодо оцінки і контролю навколишньої атмосфери, директива 96/61/ЄС є базовою, вона встановлює перелік речовин, вміст яких у повітрі визначається при проведенні оцінки якості повітря. Серед усіх речовин виділено ті, що повинні досліджуватися на початковій стадії: сірчаний ангідрид; діоксид азоту; висівні частинки у вигляді сажі; суспендовані речовини, свинець та озон та ті, що виділено як інші: бензол; окис вуглецю; ароматичні вуглеводні; кадмій; миш'як; нікель та ртуть. Визначено, що дозволяється проведення аналізу вмісту інших речовин, що є специфічними для певної території.

Основні зобов'язання європейського рівня у сфері водних ресурсів регламентуються: Директивою 2000/60/ ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2000 року про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики із змінами та доповненнями, внесеними Рішенням 2455/2001/ЄС і Директивою 2009/31/ЄС; Директивою Ради 98/83/ ЄС від 3 листопада 1998 р. про якість води, призначеної для споживання людиною, із змінами та доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003;

Директивою Ради 91/676/ ЄЕС від 12 грудня 1991 року про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами з сільськогосподарських джерел, із змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003;

Головною метою - є запобігання погіршенню стану всіх поверхневих водних об'єктів з метою досягнення ними "доброго" стану. Це стосується й штучних та істотно змінених водних об'єктів, з різницею, що до них висувається вимога досягнення "доброго" екологічного потенціалу.

Директива 98/83/ ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною спрямована на забезпечення захисту здоров'я людей від несприятливого впливу будь-якого забруднення води, призначеної для споживання людиною, гарантуючи, що така вода є безпечною та чистою.

Директива встановлює необхідні стандарти для води, призначеної для споживання людиною. Загалом, 48 мікробіологічних та хімічних показників підпадає нормуванню у воді. Вимоги Директиви застосовуються до питної води з усіх систем водопостачання, що обслуговують понад 50 осіб або поставляють більше 10 м³/добу, а також для питної води з цистерн, питної води в пляшках або контейнерах, води, що використовується в харчовій промисловості тощо.

Директива Ради 91/676/ЄЕС про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами з

											Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						37

сільськогосподарських джерел спрямована на запобігання забрудненню підземних і поверхневих вод нітратами з сільськогосподарських джерел шляхом стимулювання застосування кодексів кращих методів ведення сільськогосподарських робіт.

Директива нерозривно пов'язана з Водною Рамковою Директивою ЄС та є одним з ключових інструментів для запобігання забрудненню вод від сільськогосподарської діяльності. Директива містить вимогу щодо складання Планів управління відходами та Програм запобігання утворенню відходами. Директива Ради 1999/31/ЄС щодо захоронення відходів від 26 квітня 1999 року орієнтує на запобігання або зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на навколишнє середовище від захоронення відходів завдяки запровадженню суворих технічних вимог до відходів та полігонів.

Основні зобов'язання європейського рівня у сфері охорони земель регламентуються: Директивою 2004/35/ЄС від 21.04.2004, мета якої встановити для попередження та ліквідації наслідків екологічної шкоди рамки екологічної відповідальності, що ґрунтуються на принципі "забруднювач-платник". Статтею 2 пунктом с) встановлюється поняття шкоди, що вражає ґрунти, зокрема будь-яке зараження ґрунтів, яке викликає ризик значних негативних наслідків для здоров'я людини від безпосереднього або не безпосереднього проникнення у поверхню або в ґрунт речовин, препаратів, організмів або мікроорганізмів.

Основні зобов'язання європейського рівня у сфері управління відходами регламентуються: Директивою 2008/98/ЄС про відходи (рамкова); Директивою 1999/31/ЄС про захоронення відходів; Директивою 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості. Рамкова директива про відходи встановлює законодавчу базу для поводження з відходами у Співтоваристві. Основні зобов'язання європейського рівня у сфері охорони біорізноманіття регламентуються: європейською стратегією збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (Софія, 23 -25 жовтня 1995р.), яка орієнтована на охоплення усіх ініціатив в сфері збереження біологічного і ландшафтного різноманіття в рамках єдиного європейського підходу з урахуванням міркувань, пов'язаних з біологічним і ландшафтним різноманіттям, в соціальних та економічних галузях (секторах);

Конвенцією ООН про охорону біологічного різноманіття (від 1992р.), мета якої є збереження біологічного різноманіття, стале використання його компонентів і спільне одержання на справедливій і рівній основі вигод, пов'язаних з використанням генетичних ресурсів.

Базовими документами на даний час в Україні, що на державному рівні регламентують зобов'язання у сфері охорони довкілля та створення безпечних умов життєдіяльності людей, що повинні враховуватись при прийнятті рішень на місцевому рівні, є:

- Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року";
- Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища";
- Закон України "Про забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення";
- Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні";
- Закон України "Про основи містобудування".

Згідно із Законом України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року" метою національної екологічної політики є стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища України шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку України для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем.

Згідно із ЗУ Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища", у даній сфері визначені завдання, якими регулюються відносини на усіх рівнях в Україні у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною.

Закон України "Про забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення" регулює суспільні відносини, які виникають у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя, визначає відповідні права і обов'язки державних органів, підприємств, установ, організацій та громадян, встановлює порядок організації державної санітарно-епідеміологічної служби і здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду в Україні.

										Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						38

До основних зобов'язань даного Закону, що потребують виконання на місцевому рівні, належать:

- Стаття 7. Обов'язки підприємств, установ і організацій, а саме: у випадках, передбачених санітарними нормами, забезпечувати лабораторний контроль за виконанням вимог цих норм щодо безпеки використання (зберігання, транспортування тощо) шкідливих для здоров'я речовин та матеріалів, утворюваних внаслідок їх діяльності викидів, скидів, відходів та факторів, а також готової продукції;

- Стаття 11. Об'єкти державної санітарно-епідеміологічної експертизи, а саме: схеми, передпроектна документація, що стосується районного планування і забудови населених пунктів, курортів тощо;

- Стаття 15. Вимоги до проектування, будівництва, розробки, виготовлення і використання нових засобів виробництва та технологій, а саме: планування і забудова населених пунктів, курортів повинна передусім передбачати створення найбільш сприятливих умов для життя, а також для збереження і зміцнення здоров'я громадян;

- Стаття 18. Вимоги до господарсько-питного водопостачання і місць водокористування, а саме: органи виконавчої влади, місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити жителів міст та інших населених пунктів питною водою, кількість та якість якої повинні відповідати вимогам санітарних норм. Виробничий контроль за якістю питної води в процесі її добування, обробки та у розподільних мережах здійснюють підприємства водопостачання;

- Стаття 19. Гігієнічні вимоги до атмосферного повітря в населених пунктах, повітря у виробничих та інших приміщеннях, а саме:

- атмосферне повітря в населених пунктах, на територіях підприємств, установ, організацій та інших об'єктів, повітря у виробничих та інших приміщеннях тривалого чи тимчасового перебування людей повинні відповідати санітарним нормам;

- підприємства, установи, організації та громадяни при здійсненні своєї діяльності зобов'язані вживати необхідних заходів щодо запобігання та усунення причин забруднення атмосферного повітря, фізичного впливу на атмосферу в населених пунктах, рекреаційних зонах, а також повітря у жилих та виробничих приміщеннях, у навчальних, лікувально-профілактичних та інших закладах, інших місцях тривалого чи тимчасового перебування людей, а також вимоги статей 22 – 25, 34, р. VI.

Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

До основних зобов'язань даного Закону, що потребують виконання на місцевому рівні, належать:

- Стаття 25. Загальна компетенція сільських, селищних, міських рад: ... 38) надання відповідно до законодавства згоди на розміщення на території села, села, міста нових об'єктів, у тому числі місць чи об'єктів для розміщення відходів, сфера екологічного впливу діяльності яких згідно з діючими нормативами включає відповідну територію; ...54) вирішення питань у сфері поводження з небезпечними відходами відповідно до законодавства; 55) визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

Глава 2. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад:

- стаття 30, частини:

- 15) затвердження схем санітарного очищення населених пунктів та впровадження систем роздільного збирання побутових відходів;

- 16) затвердження норм надання послуг з вивезення побутових відходів;

- стаття 33, частини:

- 7) визначення території для розміщення відходів відповідно до законодавства;

- 7-1) здійснення контролю за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності у сфері поводження з відходами;

- 12) здійснення контролю за додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері поводження з побутовими та виробничими відходами та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про відходи

Згідно статті 19 Закону України “Про основи містобудування”, що стосується питань забезпечення сталого розвитку населених пунктів, на стадії розробки й реалізації містобудівної

документації суб'єкти містобудівної діяльності зобов'язані дотримуватись основних завдань та заходів щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій.

Сталий розвиток населених пунктів створення повноцінного життєвого середовища на основі раціонального використання ресурсів, технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної інфраструктури.

Однією із складових сталого розвитку є екологічна безпека територій, що передбачає при прийнятті будь-яких рішень стосовно використання території дотримуватись встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров'я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.

Зобов'язання регіонального та місцевого рівня щодо охорони довкілля та забезпечення безпечних умов проживання населення, які потребують врахування при реалізації генерального плану села Мгар, визначаються наступними документами:

Стратегією розвитку Полтавської області на період до 2027 року, затвердженою рішенням двадцять дев'ятої пленарної сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 20 грудня 2019 року.

Регіональною програмою охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022–2027 роки (“Довкілля–2027”), затвердженою рішенням чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 року.

Однією з важливих складових цих документів є організація моніторингу за станом довкілля, головною метою якого є досягнення високого рівня інформаційного забезпечення державного контролю за станом довкілля, прогнозування його змін та надання рекомендацій виконавчим органам для врахування екологічних проблем при прийнятті управлінських рішень.

Зобов'язання державного рівня у сфері охорони атмосферного повітря, які обов'язкові для виконання при реалізації проекту генерального плану села Мгар, визначаються наступними базовими документами:

- Законом України “Про охорону атмосферного повітря”;
- Законом України “Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності”;
- Постановою КМУ “Про затвердження Порядку організації та проведення моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря” від 09.03.1999 № 343;
- Постановою КМУ “Про затвердження переліку найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню” від 29.11.2001 № 1598;
- Постановою КМУ “Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря” від 13.12.2001 № 1655;
- Постановою КМУ “Про Порядок розроблення та затвердження нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря” від 13.03.2002 № 299;
- Постановою КМУ “Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря” від 13.03.2002 №300;
- Постановою КМУ “Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів” від 17.09.1996 № 1147.

Одним із найбільш важливих зобов'язань, що обов'язково повинно враховуватись при прийнятті рішень розвитку села Мгар, зокрема реалізації проекту генерального плану, є забезпечення належного контролю за станом атмосферного повітря.

Питання контролю у галузі охорони атмосферного повітря регламентуються статтею 27. Закону України “Про охорону атмосферного повітря”, згідно якої контроль здійснюється з метою забезпечення дотримання вимог законодавства про охорону атмосферного повітря місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, посадовими особами цих органів, а також підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

Результатом дотримання положень законодавства усіма суб'єктами господарювання є якісний стан атмосферного повітря, а значить відповідний рівень забруднення повітря. Процедура

						Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш 40
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата		

навколишнього природного середовища і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, органи місцевого самоврядування, у разі перевищення нормативів екологічної безпеки, на відповідній території затверджують відповідно до Закону України “Про охорону атмосферного повітря” програми оздоровлення атмосферного повітря, здійснюють заходи щодо зменшення забруднення атмосферного повітря.

Лубенській міській раді та її виконавчим органам в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України дозволяти провадження діяльності, на території населеного пункту, суб'єктами господарювання, об'єкти яких здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, виключно за умови наявності дозволу, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до другої або третьої групи, структурним підрозділом облдержадміністрації з питань охорони навколишнього природного середовища за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, а для об'єктів які належать першій групі, що взяті на державний облік і мають виробництва або технологічне устаткування, на яких впроваджено екологічно безпечні технології та методи керування.

Дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря видаються за умови:

- не перевищення протягом строку їх дії встановлених нормативів екологічної безпеки;
- не перевищення нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел;
- дотримання вимог до технологічних процесів у частині обмеження викидів забруднюючих речовин.

У разі зміни параметрів джерел викидів, їх кількості, кількісного та якісного складу забруднюючих речовин, заходів із зниження їх кількості до зазначених дозволів вносяться зміни.

Якщо за результатами спостережень за станом атмосферного повітря або розрахунковими даними встановлено зони, де внаслідок причин об'єктивного характеру встановлено перевищення нормативів екологічної безпеки, приймається рішення про поетапне зниження викидів забруднюючих речовин підприємствами, установами, організаціями та громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності.

Тривалість кожного етапу та необхідне зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин на кожному етапі встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, структурним підрозділом облдержадміністрації з питань охорони навколишнього природного середовища за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Лубенській міській раді та її виконавчим органам в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України обмежувати, тимчасово забороняти (зупиняти) або припиняти відповідно до законодавства господарську чи інші види діяльності, пов'язані з порушенням умов і вимог до викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на його стан, передбачених дозволами.

Органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання зобов'язані вживати необхідних заходів для запобігання та недопущення перевищення встановлених санітарними нормами рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на середовище життєдіяльності людини.

Викиди забруднюючих речовин, для яких не встановлено відповідних нормативів екологічної безпеки, допускаються у виняткових випадках лише з дозволу, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до першої групи, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, а до другої або третьої групи, - структурним підрозділом облдержадміністрації з питань охорони навколишнього природного середовища за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Лубенській міській раді в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України здійснювати нагляд за наявністю розроблених та погоджених спеціальних заходів щодо охорони атмосферного повітря відповідно до Закону України “Про охорону атмосферного повітря” підприємствами, установами, організаціями та громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності, які здійснюють викиди забруднюючих речовин або впливи фізичних та біологічних факторів, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру або до надзвичайних екологічних ситуацій.

									Аркуш
									Звіт CEO – ГП - ПЗ
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата				42

У разі виникнення таких надзвичайних екологічних ситуацій керівники підприємств, установ, організацій та громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані негайно у визначеному порядку, повідомити про це органи, які здійснюють державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря, і вжити заходів до охорони атмосферного повітря та ліквідації причин і наслідків його забруднення.

При реалізації проектних рішень генерального плану села Мгар Лубенського району Полтавської області, Лубенській міській раді та її виконавчим органам врахувати наступне:

Діяльність, спрямована на штучні зміни стану атмосфери та атмосферних явищ у господарських цілях, може провадитися підприємствами, установами, організаціями та громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності тільки за дозволами, виданими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Порядок погодження і видачі дозволів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Підприємства, установи, організації та громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, скорочувати і в подальшому повністю припинити виробництво та використання хімічних речовин, що шкідливо впливають на озоновий шар, а також проводити роботу щодо зменшення викидів речовин, накопичення яких в атмосферному повітрі може призвести до негативних змін клімату.

З метою відвернення і зменшення забруднення атмосферного повітря транспортними та іншими пересувними засобами і установками та впливу пов'язаних з ними фізичних факторів Лубенській міській раді та її виконавчим органам забезпечити:

- раціональне планування та забудову населеного пункту з дотриманням нормативно визначеної відстані до транспортних шляхів;
- виведення з густонаселених житлових кварталів за межі села транспортних підприємств, вантажного транзитного автомобільного транспорту;
- обмеження в'їзду автомобільного транспорту та інших транспортних засобів та установок у сельбищні, курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні та природно-заповідні зони, місця масового відпочинку та туризму;
- поліпшення стану утримання транспортних шляхів і вуличного покриття;
- удосконалення технологій транспортування і зберігання палива, забезпечення постійного контролю за якістю палива на автозаправних станціях;
- впровадження та вдосконалення діяльності контролюючих і діагностичних пунктів та комплексних систем перевірки нормативів екологічної безпеки транспортних та інших пересувних засобів і установок.

З метою недопущення забруднення атмосферного повітря при поводженні з пестицидами, агрохімікатами, промисловими та побутовими відходами Лубенській міській раді та її виконавчим органам в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України:

- забезпечити обов'язкове дотримання підприємствами, установами, організаціями та громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності правил та вимог щодо транспортування, зберігання і застосування пестицидів та агрохімікатів;

- заборонити спалювання промислових та побутових відходів, які є джерелами забруднення атмосферного повітря забруднюючими речовинами та речовинами з неприємним запахом або іншого шкідливого впливу, на територіях міської ради, підприємств, установ, організацій розміщених у населених пунктах, за винятком випадків, коли це здійснюється з використанням спеціальних установок при додержанні вимог, встановлених законодавством про охорону атмосферного повітря. Власники або уповноважені ними органи підприємств, установ, організацій та громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані забезпечувати переробку, утилізацію та своєчасне вивезення відходів, які забруднюють атмосферне повітря, на підприємства, що використовують їх як сировину, або на спеціально відведені місця чи об'єкти.

З метою відвернення, зниження і досягнення безпечних рівнів виробничих та інших шумів Лубенській міській раді та її виконавчим органам забезпечити:

- розміщення підприємств, транспортних магістралей та інших об'єктів з джерелами шуму під час планування і будівництва відповідно до встановлених законодавством санітарно-гігієнічних вимог, будівельних норм та карт шуму;

- виконання організаційних заходів для відвернення і зниження виробничих, комунальних, побутових і транспортних шумів, включаючи запровадження раціональних схем і режимів руху транспорту та інших пересувних засобів і установок у межах населених пунктів.

Громадяни зобов'язані дотримувати вимоги, встановлені з метою зниження побутового шуму у квартирах, а також у дворах жилих будинків, на вулицях, у місцях відпочинку та інших громадських місцях.

При реалізації проектних рішень Лубенській міській раді та її виконавчим органам відповідно до Закону України “Про охорону атмосферного повітря” врахувати:

- проектування, будівництво і реконструкція підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря, удосконалення існуючих і впровадження нових технологічних процесів та устаткування здійснюються з обов'язковим дотриманням норм екологічної безпеки, державних санітарних вимог і правил на запланованих для будівництва та реконструкції підприємствах та інших об'єктах, а також з урахуванням накопичення і трансформації забруднення в атмосфері, його транскордонного перенесення, особливостей кліматичних умов;

- погодження проектів забудови, будівництва та реконструкції підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архітектури та містобудування, із врахуванням висновків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та інших органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень, визначених законом;

- будівництво та введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств та інших об'єктів, які не відповідають встановленим законодавством вимогам про охорону атмосферного повітря, забороняються;

- з метою забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини в районах житлової забудови, масового відпочинку і оздоровлення населення при визначенні місць розміщення нових, реконструкції діючих підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря, встановлюються санітарно-захисні зони.

Якщо внаслідок порушення встановлених меж та режиму санітарно-захисних зон виникає необхідність у відселенні жителів, виведенні з цих зон об'єктів соціального призначення або здійсненні інших заходів, підприємства, установи, організації та громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності, органи місцевого самоврядування повинні вирішувати питання про фінансування необхідних робіт і заходів та строки їх реалізації.

Для визначення безпеки для здоров'я людини та екологічної безпеки під час проектування, розміщення, будівництва нових і реконструкції діючих підприємств та інших об'єктів проводяться оцінка впливу на довкілля та державна санітарно-гігієнічна експертиза в порядку, визначеному законодавством;

Впровадження відкриттів, винаходів, корисних моделей, промислових зразків, раціоналізаторських пропозицій, застосування нової техніки, імпортного устаткування, технологій і систем, якщо вони не відповідають вимогам, встановленим законодавством про охорону атмосферного повітря, забороняється.

У разі порушення зазначених вимог така діяльність припиняється, а винні особи притягаються до відповідальності відповідно до діючого законодавства.

Зобов'язання державного рівня у сфері управління водними ресурсами, які обов'язкові для врахування при реалізації генерального плану села Терни, визначаються наступними базовими документами:

- Водним кодексом України;
- Законом України “Про питну воду та питне водопостачання”;
- Загальнодержавною цільовою програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (від 24 травня 2012 року № 4836 – IV);

- ДСанПіН 2.2.4-171-10 “Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною”;

- Постановою КМУ від 18 грудня 1998 р. № 2024 “Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів”;

- Постановою КМУ від 8 травня 1996 року №486 “Про затвердження Порядку

										Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						44

визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них”;
- Санітарними правилами і нормами охорони поверхневих вод від забруднення СанПІН 4630-88.

Водним кодексом України регулюються відносини щодо збереження, наукового обґрунтованого, раціонального використання вод для потреб населення та різних галузей економіки, охорони вод від забруднення, відтворення водних ресурсів, запобігання засміченню, шкідливим діям вод та усуненню їх наслідків, покращення стану водних об'єктів, а також охорони прав громадян, установ, підприємств, організацій на водокористування.

До основних зобов'язань згідно “Водного кодексу України”, що потребують виконання на місцевому рівні, належать:

- державне управління і контроль у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів, а саме здійснення контролю за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів;
- стандартизація і нормування в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів;
- спеціальне водокористування для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення, а саме забезпечення потреб населення і галузей економіки у водних ресурсах;
- умови скидання зворотних вод у водні об'єкти, а саме скидання зворотних вод від очисних споруд (ст. 70 Водного кодексу України);
- користування землями водного фонду. Водоохоронні зони та зони санітарної охорони;
- охорона вод від забруднення, засмічення і вичерпання.

Згідно ПКМУ від 8 травня 1996 року №486 “Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них” (із змінами) Лубенській міській раді та її виконавчим органам забезпечити замовлення проекту землеустрою щодо встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг відкритих водотоків в межах села Мгар, з метою визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режимів ведення господарської діяльності в них для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколоводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку.

Проект узгодити з власниками землі, землекористувачами, Міндовкіллям, Держводагентством та територіальними органами Держгеокадастру і затвердити відповідними місцевими органами виконавчої влади або виконавчими комітетами рад.

Основними завданнями Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро є створення сприятливих умов для ефективного функціонування водного господарства, реалізація державної політики у сфері управління, використання та відтворення водних ресурсів за басейновим принципом, забезпечення розвитку меліорації земель та експлуатації державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, удосконалення організаційної структури інтегрованого управління водними ресурсами.

До основних зобов'язань згідно із “Загальнодержавною цільовою програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро”, що потребують виконання на місцевому рівні, належать:

- 1) спорудження систем питного водопостачання задля забезпечення якісною питною водою населення;
- 2) розчищення річок і водойм, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок і водойм на території Лубенської міської ради;
- 3) будівництво споруд і мереж зливової каналізації;
- 4) впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу промпідприємств:
  - запровадження водозберігаючих технологій, що забезпечать скорочення питомих витрат води на одиницю продукції;
  - модернізація діючих та будівництво нових систем зворотного і повторного водопостачання;
  - створення замкнутих систем водокористування підприємств, розроблення і здійснення кожним підприємством водозберігаючих і водоохоронних заходів.

										Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата						45

Головні зобов'язання регіонального та місцевого рівня у сфері управління водними ресурсами визначаються наступними базовими документами:

1. Регіональна цільова Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро Полтавської області на період до 2021 року.

2. Обласна програма “Питна вода Полтавщини” на 2022-2027 роки (затверджена рішенням чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання від 26.07.2022).

Першочерговими зобов'язаннями регіонального й місцевого рівня щодо охорони та відновлення водного басейну Лубенського району, зокрема села Мгар є:

- розроблення техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) водопостачання оновлення та встановлення запасів підземних вод по існуючим водозабірним спорудам села;
- будівництво нових водозаборів та водоочисних станцій на них, впровадження сучасних альтернативних методів знезаражування води;
- будівництво магістральних мережи системи водопостачання села, також у районах перспективної забудови;
- впровадження заходів щодо приведення якості підземних вод до нормативних вимог;
- будівництво каналізаційних очисних споруд з впровадженням новітніх технологій;
- впровадження новітніх технологій очистки стічних вод, підвищення ефективності головних стадій очищення та знезараження;
- впровадження технології отримання біогазу з виробленням тепла та електроенергії на очисних спорудах;
- будівництво самопливних мереж, насосних станцій і напірних колекторів;
- забезпечення на кінець розрахункового строку генплану повного охоплення забудови села централізованою каналізацією;
- забезпечення відводу поверхневих вод з території існуючої житлової забудови і вулиць, та територій намічених під освоєння генпланом до проектних очисних споруд;
- будівництво локальних очисних споруд із застосуванням індивідуальних проектів і спеціальних конструктивних рішень з впровадженням вискоєфективних передових технологій по очищенню стоків, з повним очищенням поверхневого стоку відповідно норм Правил охорони поверхневих вод від забруднення стічними водами.

Стратегічними зобов'язаннями є:

1. Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки – відновлення гідрологічного та гідрохімічного стану поверхневих водойм у селі Терни;
2. Досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища – забезпечення населення питною водою необхідної якості та кількості.
3. Стратегічною екологічною ціллю є досягнення/підтримання “доброго” стану всіма масивами поверхневих вод.

Зобов'язання державного рівня у сфері управління відходами визначаються наступними базовими документами:

1) “Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року”, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 року №820;

2) “Національним планом управління відходами до 2030 року”, затвердженим розпорядженням КМУ від 20 лютого 2019 року №117-р;

3) Законом України «Про відходи».

Базовими цілями Національної стратегії, що повинні реалізовуватись на рівні місцевих громад та суб'єктів господарювання, є наступні:

- визначення пріоритетних напрямів діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель;
- визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі;
- зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг;
- забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Зобов'язання державного рівня у сфері управління відходами, які обов'язкові для врахування при реалізації генерального плану села Мгар, визначаються базовими документами:

1) Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820;

2) Національним планом управління відходами до 2030 року, затвердженим розпорядженням КМУ від 20.02.2019 №117-р;

3) Законом України “Про відходи”.

Базовими цілями Національної стратегії, що повинні реалізовуватись на місцевому рівні, є:

- визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель;

- визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі;

- зменшення адміністративного навантаження на суб’єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг;

- забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Стратегія базується на низці ключових принципів, зокрема:

1) дотримання європейської “ієрархії” поводження з відходами;

2) повне відшкодування витрат на поводження з відходами;

3) реалізація принципу розширеної відповідальності виробника (РВВ), зокрема щодо відходів упаковки та відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО);

4) механізми міжмуніципального співробітництва (ММС) щодо об’єктів поводження з ТПВ (наприклад, полігони, сміттесортувальні лінії, сміттєперевантажувальні станції тощо);

5) роздільне збирання ТПВ (тобто система двох контейнерів, для “сухих” ресурсоцінних компонентів ТПВ та змішаних відходів, відповідно), з яких останні два принципи є на даний час ключовими при організації системи управління відходами на місцевому рівні.

До основних зобов’язань згідно із “Національним планом управління відходами до 2030 року”, що потребують виконання на місцевому рівні, належать:

1) розділ 1. Загальні положення: п. 11, п.16, п.18 – 20;

2) розділ 2. Побутові відходи: п. 26 – 42;

3) розділ 3. Небезпечні відходи: п. 47 – 54, 59, 60;

4) розділ 6. Промислові відходи: п. 63 – 72, 88 – 91;

5) розділ 7. Відходи упаковки: п. 105;

6) розділ 8. Відходи електричного та електронного обладнання: п.110– 112;

7) розділ 9. Відпрацьовані батарейки, батареї і акумулятори: п. 117 – 119;

8) розділ 10. Медичні відходи: п. 121 – 123;

9) розділ 11. Зняті з експлуатації транспортні засоби: п. 126 – 128.

До основних зобов’язань згідно із Законом України “Про відходи”, що потребують виконання на місцевому рівні, належать:

1) забезпечення повного збирання і своєчасного знешкодження та видалення відходів, а також дотримання правил екологічної безпеки при поводженні з ними;

2) зведення до мінімуму утворення відходів та зменшення їх небезпечності;

3) сприяння максимально можливій утилізації відходів;

4) забезпечення безпечного видалення відходів, що не підлягають утилізації, шляхом розроблення відповідних технологій, екологічно безпечних практик поводження з відходами.

Ці зобов’язання відповідають нормам Директиви 2008/98/ЄС щодо поводження з відходами.

Відповідно до ухвалених останніх змін до Закону “Про відходи”, що стосуються сфери поводження з ТПВ, є наступні:

- стаття 32 (і) – з 1 січня 2018 року захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів забороняється;

- стаття 35-1 – різні категорії споживачів (власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі, джерел утворення побутових відходів й земельних ділянок) мають укладати угоди на вивезення ТПВ, сплачувати за відповідні послуги та забезпечувати роздільне збирання відходів.

Зобов’язання регіонального та місцевого рівня у сфері управління відходами визначаються наступними базовими документами:

1) “Субрегіональною стратегією поводження з відходами для Полтавської області”, розробленої за підтримки Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Дана стратегія розроблена в рамках міжнародного проекту “Реформа управління на сході України” (PN 11-2129.2-001.00) та орієнтована на сферу поводження з ТПВ у Полтавському субрегіоні.

										Аркуш
										47
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					

Згідно статті 2, д) Закону України “Про землеустрій” зі змінами від 19.12.2019 № 402-ІХ, землеустрій забезпечує розробку і здійснення системи заходів із землеустрою для збереження природних ландшафтів, відновлення та підвищення родючості ґрунтів, рекультивативі порушених земель і землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, висушування, зсувів, вторинного засолення, закислення, заболочення, ущільнення, забруднення промисловими відходами та хімічними речовинами тощо, консервації деградованих і малопродуктивних земель, запобігання іншим негативним явищам.

Зобов’язання регіонального та місцевого рівня у сфері охорони земель, які обов’язкові для врахування при реалізації генерального плану села Терни, визначається Регіональною Програмою захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню на 2021 – 2027 роки від 23.02.2021.

Метою Програми є вирішення комплексу завдань по запобіганню виникнення надзвичайних ситуацій (небезпечних подій) техногенного, природного, соціального та воєнного характеру, зниження рівня їх негативного впливу на території області, забезпеченню високого рівня готовності органів управління, сил та засобів до реагування на можливі надзвичайні ситуації (небезпечні події), захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та надання допомоги постраждалому населенню в інтересах безпеки окремої людини, суспільства та довкілля.

Зобов’язання державного рівня у сфері охорони біорізноманіття визначаються наступними базовими документами:

- 1) Законом України “Про природно-заповідний фонд України” (від 1992.06.16, №2456-ХІІ);
  - 2) Законом України “Про рослинний світ” (від 1999.04.09, №591-ХІV);
  - 3) Законом України “Про захист рослин” (від 1998.10.14, №180-ХІV);
  - 4) Законом України “Про Червону книгу України” (від 2002.02.07, № 055-ІІІ);
  - 5) Законом України “Про тваринний світ” (від 13.12.2001, № 2894-ІІІ);
  - 6) Законом України “Про землеустрій” (від 22 травня 2003 року № 858-ІV);
  - 7) Законом України “Про державний контроль за використанням та охороною земель” (від 19 червня 2003 року № 963-ІV);
  - 8) Законом України “Про охорону земель” (від 2003.06.19, № 962-ІV);
  - 9) Законом України “Про екологічну мережу України” (від 24.06.2004 №1864-ІV);
  - 10) Законом України “Про ратифікацію Європейської ландшафтної конвенції” (від 2005.09.07, № 2831-ІV);
  - 11) Зеленою книгою України.
  - 12) Законом України “Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття”;
- Згідно статті 11 Закону України “Про екологічну мережу України” місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі в межах своїх повноважень забезпечують:

- розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень;
- надання відповідно до закону фінансової та іншої підтримки власникам і користувачам земельних ділянок, що знаходяться в межах територій та об’єктів екомережі.

Статтею 5 Закону України “Про природно-заповідний фонд України” регламентуються завдання, науковий профіль, характер функціонування і режим територій та об’єктів природно-заповідного фонду та визначаються у положеннях про них, які розробляються відповідно до цього Закону, і затверджуються обласними державними адміністраціями щодо територій та об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Згідно статті 11 Закону України “Про екологічну мережу України” місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі в межах своїх повноважень забезпечують:

- розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень;
- надання відповідно до закону фінансової та іншої підтримки власникам і користувачам земельних ділянок, що знаходяться в межах територій та об’єктів екомережі.

Згідно пункту в) статті 2, Закону України “Про землеустрій” зі змінами від 19.12.2019 №402-ІХ, землеустрій забезпечує встановлення і закріплення на місцевості меж адміністративно-територіальних одиниць, територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, меж земельних ділянок власників і землекористувачів.

										Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						49

Зобов'язання регіонального та місцевого рівня у сфері збереження біорізноманіття, що регламентуються “Програмою охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області”:

забезпечення збереження, відновлення біорізноманіття;
інвентаризація біорізноманітності (спонтанної та культивованої) на території Лубенського району;
забезпечення постійного моніторингу за станом біорізноманіття відповідно динамічних змін, екологічних ризиків та загроз;

розробка комплексних програм протидії існуючим та упередження потенційних ризикам та загрозам біорізноманіття;

розробка та включення до комплексних програм збереження довкілля Лубенського району заходів екологічного просвітництва з метою підвищення рівнів екологічної культури жителів району;

проведення інформаційної компанії із залученням компетентних експертів, представників органів державної влади, неурядових організацій та журналістів, які можуть впливати на громадську думку, з метою підвищення рівня обізнаності населення у питаннях збереження біорізноманіття в районі.

За результатами аналізу даних матеріалів визначено, що в межах території, що розглядається проектом ДДП, наявні території ПЗФ, що внесені до Смарагдової мережі України.

Відповідно до Рамсарської конвенції, стороною якої є Україна, на території держави здійснюються заходи для збереження мігруючих водно-болотних птахів, шляхом виділення певних територій та надання їм охоронного статусу.

На території України виділено 39 водно-болотних угідь міжнародного значення, офіційно визнаних Рамсарською конвенцією, а ряд водно-болотних угідь є перспективними для визнання. Деякі водно-болотні угіддя погоджені розпорядженням Кабінету Міністрів України і подані на розгляд Секретаріату Рамсарської конвенції.

За результатами аналізу даних матеріалів визначено, що в межах території, що розглядається проектом документу державного планування наявні вищезазначені угіддя. Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по іншим напрямкам співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту ДДП, що є містобудівною документацією місцевого рівня.

Дотримання вище перелічених зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених містобудівною документацією в частині розвитку систем комунальної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних дружніх до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля, та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань в даній сфері.

Зобов'язання державного рівня у сфері екологічної безпеки територій та безпеки життєдіяльності населення регламентуються наступними базовими документами:

- 1) Законом України “Про основи національної безпеки України” (від 19.06.2003);
- 2) Постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 року № 956 “Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки”;
- 3) Постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 №1107 “Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки”;
- 4) Постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 554 “Про затвердження переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку”;
- 5) Наказом МНС України від 23.02.2006 № 98 “Про затвердження Методики ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів”;
- 6) ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 “Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва”.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, встановлених на регіональному та місцевому рівнях.

										Аркуш
										50
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					

Зобов'язання регіонального та місцевого рівня щодо охорони довкілля та забезпечення безпечних умов проживання населення, які потребують врахування при реалізації Генерального плану села визначаються наступними документами:

- 1) Стратегією розвитку Полтавської області на період до 2027 року, затвердженою рішенням двадцять дев'ятої пленарної сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 20 грудня 2019 року;
- 2) Регіональною програмою охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022–2027 роки («Довкілля–2027»), затвердженою рішенням чотирнадцятої сесії позачергової сесії Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 року;
- 3) Програмою “Питна вода Лубенської територіальної громади на 2021-2025 роки”;
- 4) Програма комплексного розвитку лісового господарства «Ліси Полтавщини» на період 2016-2025роки;

Однією з важливих складових цих документів є організація моніторингу за станом довкілля, головною метою якого є досягнення високого рівня інформаційного забезпечення державного контролю за станом довкілля, прогнозування його змін та надання рекомендацій виконавчим органам, суб'єктам господарювання для врахування екологічних проблем при прийнятті управлінських рішень на різних рівнях.

Враховуючи вищенаведені документи, стратегічною метою є:

-у сфері охорони атмосферного повітря: поетапне зменшення обсягів викидів в атмосферу забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел й удосконалення системи моніторингу за якістю атмосферного повітря.

-у сфері управління водними ресурсами є наступні: попередження забруднення джерел питного водопостачання та забезпечення їх відповідності санітарно-епідеміологічним вимогам;

-підвищення ефективності та надійності функціонування систем водопостачання і водовідведення за рахунок реалізації водоохоронних, технічних, санітарних заходів;

-удосконалення технологій підготовки води , контролю якості питної води; розвиток господарського механізму водокористування, що стимулює економію питної води, у тому числі за рахунок державної підтримки розвитку та сталого функціонування водопровідно-каналізаційної мережі.

Зобов'язання регіонального та місцевого рівня у сфері збереження культурної спадщини, які обов'язкові для врахування при реалізації генерального плану села Терни:

Згідно підпункту у статті 6 Закону України “Про охорону культурної спадщини” до повноважень районних державних адміністрацій, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідно до їх компетенції у сфері охорони культурної спадщини належить:

- забезпечення дотримання режиму використання пам'яток місцевого значення, їх територій, зон охорони;

- забезпечення захисту об'єктів культурної спадщини від загрози знищення, руйнування або пошкодження;

- організація відповідних охоронних заходів щодо пам'яток місцевого значення та їх територій у разі виникнення загрози їх пошкодження або руйнування внаслідок дії природних факторів чи проведення будь-яких робіт;

- забезпечення в установленому законодавством порядку виготовлення, встановлення та утримання охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок на пам'ятках або в межах їх територій;

- погодження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок відповідно до вимог Земельного кодексу України;

Згідно статті 30 Закону України “Про охорону культурної спадщини” органи місцевого самоврядування, на території яких не створено органів охорони культурної спадщини, зобов'язані заборонити будь-яку діяльність юридичних або фізичних осіб, що створює загрозу пам'ятці, негайно повідомивши про це відповідний орган охорони культурної спадщини місцевого органу виконавчої влади.

Пунктом 4 статті 32 Закону України “Про охорону культурної спадщини” передбачено на

											Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата							51

охоронюваних археологічних територіях, у межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів населених місць, занесених до Списку історичних населених місць України, забороняються містобудівні, архітектурні чи ландшафтні перетворення, будівельні, меліоративні, шляхові, земляні роботи без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини.

Висновки: Практичним механізмом виконання зобов'язань, регламентованих вище зазначеними законодавчо-нормативними документами міжнародного та державного рівня, є механізм узгодження даних зобов'язань з актуальними питаннями, що потребують вирішення на місцевому рівні, в межах розробки нових й коригування діючих цільових програмних документів обласного й місцевого рівня.

									Аркуш
									52
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата	Звіт СЕО – ГП - ПЗ			

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

Оцінка наслідків для довкілля й здоров'я населення, зокрема ймовірних транскордонних наслідків, що можуть відбутися в результаті невирішеності вищезазначених проблем й відсутності реалізації або недостатності запланованих генеральним планом села Мгар заходів, здійснюється на основі методу експертного аналізу, який дає можливість ідентифікувати рівень ймовірного впливу та настання небажаних наслідків.

Антропогенними чинниками змін в селі та на прилеглих до нього територіях є:

- 1) об'єкти господарської діяльності, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- 2) автомобільний транспорт, який є також джерелом викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та шумового навантаження на середовище села
- 3) відсутність каналізаційних мереж в населеному пункті коли недостатньо очищені стічні води відводяться у ґрунти, що вже зараз призводить до суттєвого погіршення якості води;
- 4) незадовільна якість води, що використовується для потреб питного водопостачання в населеному пункті як централізованого, так й децентралізованого;
- 5) відсутність повного охоплення населення послугою із збирання твердих побутових відходів, що призводить до утворення стихійних сміттєзвалищ на території сільської ради й як слідство погіршення санітарного стану житлової забудови;
- 6) недосконалість системи поводження з відходами, зокрема, видалення відходів на неорганізоване згідно діючих вимог законодавства звалище ТПВ;
- 7) розміщення в межах населеного пункту кладовища, з недотриманням санітарних відстаней до житлової забудови;
- 8) недостатнє заліснення території села;
- 9) невпорядковане озеленення території села.

Проектом вирішуються питання покращення санітарно-гігієнічних умов населення, шляхом впорядкування функціонального зонування, створення належного естетичного та природного середовища. Запроектовано впорядкування санітарних зон між комунальними та житловими зонами за рахунок прийняття рішень про закриття комунальних об'єктів.

Для забезпечення нормативного стану навколишнього середовища при реалізації проекту передбачається:

- застосування сучасного енергозберігаючого обладнання, сертифікованого в Україні, яке має дозвіл органів Держнаглядохоронпраці на використання;
- дотримання правил експлуатації, норм безпеки, норм по охороні праці для об'єктів суб'єктів господарювання;
- комплекс заходів по зменшенню впливів на повітряне, геологічне, водне середовище та ґрунти;
- вирішення проблеми електро-, водопостачання та водовідведення в необхідному обсязі;
- здійснення обліку всіх задіяних у господарчих процесах складових, а саме, води та електроенергії;
- утилізація відходів та відведення стоків за угодами з відповідними службами.

Серед основних ймовірних екологічних наслідків, пов'язаних з реалізацією Генерального плану села Мгар Лубенського району Полтавської області, наступні:

Атмосферне повітря.

Основна кількість забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, є відпрацьовані гази автотранспорту. Токсичність відпрацьованих газів обумовлюється змістом у них вуглецю окису й діоксиду азоту, кількість яких залежить від кількості споживаного палива і технічного стану двигунів.

В результаті реалізації планувальних рішень не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. До очікуваних джерел викидів забруднюючих речовин до атмосферного повітря відносяться: технологічне обладнання на території сільськогосподарських підприємств, транспорт.

Вплив на атмосферне повітря при роботі будівельної техніки, проведенні фарбувальних робіт і електрозварювальних робіт короточасний, локальний, нетривалий і не зробить істотного

										Аркуш
										53
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата					

впливу на забруднення повітряного середовища на території населеного пункту.

Під час роботи сільськогосподарських підприємств можливе утворення різноманітних відходів, які поділяються на п'ять фракцій: пил, легкі та дрібні домішки, подрібнене та дрібне зерно, очищене зерно, крупні домішки тощо. Домішки накопичуються в бункерах і далі (окремо: дрібні та крупні) подаються на відвантаження на автотранспорт з послідуочим вивезенням у спеціально відведені для цього місця (згідно укладених договорів).

Земельні ресурси.

Внаслідок реалізації генерального плану не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу та появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Зменшенню вітрової та водної ерозії ґрунтів сприятиме озеленення територій, зокрема, в прибережено захисних смугах.

Водні ресурси.

Впровадження планованої діяльності в штатному режимі не повинно призвести до збільшення концентрацій нормованих показників якості поверхневого шару води водних об'єктів у порівнянні з тими, що склалися в результаті життєдіяльності населеного пункту та господарської діяльності в цілому.

Біорізноманіття та рекреаційні зони

Генеральним планом не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість озеленення територій біля водойм має сприяти зростанню кількості та якості рекреаційних можливостей і покращенню естетичних показників зон відпочинку.

Культурна спадщина

Негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини в ході реалізації генерального плану не передбачається.

Території з природоохоронним статусом

Негативного впливу на об'єкти з природоохоронним статусом в ході реалізації генерального плану не передбачається.

Смарагдова мережа.

Генеральним планом не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об'єкти Смарагдової мережі.

Населення та інфраструктура

Генеральний план не передбачає появи нових ризиків для здоров'я населення. Покращення стану вуличної мережі та її озеленення сприятиме зменшенню пилового та шумового забруднення. Розвиток мереж водопостачання та каналізації сприятиме покращенню санітарно-гігієнічних умов.

Здоров'я населення.

За результатами зібраних даних наявна інформація, що дозволяє провести аналіз безпосереднього впливу якості навколишнього середовища (повітря, питної води) на здоров'я населення. Проте, наявні дані захворюваності серед усіх вікових груп, свідчать про значну перевагу захворювань органів дихання серед усіх груп хвороб, що свідчить про більш ймовірний вплив стану атмосферного повітря.

В перспективі очікується розвиток економічної діяльності, зростання чисельності населення, що впливатиме на зростання рівня автомобілізації з року в рік. Тому, без реалізації заходів з розвитку вулично-дорожньої мережі села Мгар з унормованим розподіленням транспортних потоків, зміни тенденції захворюваності хворобами органів дихання є малоімовірними.

Показники охорони здоров'я в Лубенському районі свідчать про необхідність подальшого розвитку системи охорони здоров'я та розвитку здорового способу життя.

Відходи.

Збільшення обсягів утворення промислових і побутових відходів в ході реалізації генерального плану не передбачається. Пропонується розробка схеми санітарної очистки яка передбачатиме роздільний збір сміття, що дозволить скоротити обсяг відходів, які захороняються на полігоні.

Електромагнітне випромінювання.

На території населеного пункту наявні джерела електромагнітного випромінювання (лінії ЛЕП, трансформаторні підстанції, залізнична лінія інші енергетичні установки тощо). Електромагнітні поля особливо негативно впливають на організм людини, яка безпосередньо працює з джерелом випромінювання. В діапазоні промислових частот більше негативний вплив на біологічний об'єкт має електрична складова поля.

При дії ЕМП на людину можливі гострі та хронічні форми порушення фізіологічних функцій організму. Такі порушення виникають в результаті дії електричної складової ЕМП на нервову систему, а також на структуру кори головного та спинного мозку, серцево-судинної системи.

Нормування електромагнітного випромінювання радіочастотного діапазону передбачається лише в місцях розташування трансформаторів та здійснюється згідно з "Державними санітарними нормами і правилами при роботі з джерелами електромагнітних полів", затвердженими наказом МОЗ України від 18.12.2002 за № 476. Захист обслуговуючого персоналу від дії ЕМП досягається шляхом проведення організаційних, інженерно-технічних заходів, а також використання засобів індивідуального захисту.

Як вбачається з вищенаведеного, виникнення будь-яких негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення не прогнозується.

Екологічне управління, моніторинг

Реалізація генерального плану не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість поява містобудівної документації покращує можливості для контролю за використанням територій, регламентує використання земельних ділянок та об'єктів на них відповідно до санітарно-гігієнічних вимог.

Кумулятивний вплив

Ймовірність того, що реалізація Стратегії приведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі собою будуть незначними, але в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Опис ймовірних наслідків для довкілля й здоров'я населення, зокрема ймовірних транскордонних наслідків

Оцінка наслідків для довкілля й здоров'я населення, зокрема ймовірних транскордонних наслідків, що можуть відбутися в результаті невирішеності вищезазначених проблем й відсутності реалізації або недостатності запланованих генеральним планом села Мгар заходів, здійснюється на основі методу експертного аналізу, який дає можливість ідентифікувати рівень ймовірного впливу та настання небажаних наслідків.

Систематизовані результати експертної оцінки наведено у таблиці 6.5.

Додатково проведено експертний аналіз можливих наслідків, що можуть виникнути при реалізації заходів, передбачених генпланом. Як інструмент даного методу аналізу обрано метод ієрархії ризиків, який враховує рівень серйозності наслідків (табл. 6.1) та можливу ймовірність наслідків (табл. 6.2) з подальшим визначенням суттєвості виникнення ризиків (табл. 6.3 і 6.4). На основі даного аналізу формується протокол ідентифікації категорії ризиків (табл.6.6). Певна категорія встановленого ризику відповідає певному рівню ймовірності негативного впливу.

Для проведення даних експертних оцінок використовувалася уся доступна інформація (статистична, прогнозна, лабораторних аналізів, наукових аналітичних звітів й публікацій).

Таблиця 6.1

Серйозність наслідків, пов'язаних з планованою діяльністю

Бали	Серйозність	Опис
5	Дуже висока	Безповоротні наслідки регіонального, глобального масштабу, смертельні випадки
4	Висока	Довгострокові наслідки регіонального масштабу, пов'язані зі стійким впливом на навколишнє середовище або ризиком для здоров'я людей
3	Середня	Короткочасні наслідки регіонального масштабу, пов'язані з ризиком для здоров'я населення
2	Низька	Короткочасні наслідки місцевого масштабу, пов'язані з ризиком для здоров'я окремого району, зони
1	Дуже низька	Короткочасні, незначні наслідки місцевого масштабу (в межах локальної території) без ризику для здоров'я людей

Ймовірність виникнення негативних наслідків, пов'язаних з планованою діяльністю

Бали	Ймовірність	Значення показника
5	Дуже висока	Постійно
4	Висока	Можливо один раз в місяць й частіше
3	Середня	Можливо один раз в три місяця
2	Низька	Можливо один раз в рік
1	Дуже низька	Можливо один раз в п'ять років

До суттєвих видів діяльності відносять ті, для яких точка перетину координат серйозності та ймовірності лежить нижче визначеної межі (кольори жовтий і червоний)

Таблиця 6.3

Класифікація ризиків настання наслідків, пов'язаних з планованою діяльністю

Серйозність \ Ймовірність	Ймовірність				
	Дуже низька	Низька	Середня	Висока	Дуже висока
Дуже низька	1	2	3	4	5
Низька	2	4	6	8	10
Середня	3	6	9	12	15
Висока	4	8	12	16	20
Дуже висока	5	10	15	20	25

Таблиця 6.4

Категорії ризиків настання наслідків, пов'язаних з планованою діяльністю

Бали	Колір	Категорія ризику
1-3	Зелений	Прийнятний (незначний) ризик
4-8	Жовтий	Середній ризик
9-25	Червоний	Неприйнятний (неприпустимий) ризик

За результатами аналізу ймовірних наслідків для довкілля та здоров'я людей, що можуть виникнути в результаті реалізації проекту генерального плану, можна констатувати про відсутність ризику виникнення транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я людей.

Таблиця 6.5

Протокол ідентифікації ймовірного впливу запланованих видів діяльності генеральним планом села Терни Лубенського району Полтавської області на довкілля та здоров'я людей та відповідний масштаб і часові межі прогнозованих наслідків

№ з.п.	Чи зможе реалізація планової діяльності спричинити	Очікування впливу			Масштаб та часові межі прогнозованих наслідків / примітки
		Так (неприйнятний або неприпустимий ризик)	Ймовірно (середній ризик)	Ні (прийнятний або незначний ризик)	
Повітряне середовище села					
1.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	Місцевого масштабу, середньотермінові наслідки
2.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		Місцевого масштабу, короткотермінові наслідки

№ з.п	Чи зможе реалізація планової діяльності спричинити	Очікування впливу			Масштаб та часові межі прогнозованих наслідків / примітки
		Так (неприйнятний або неприпустимий ризик)	Ймовірно (середній ризик)	Ні (прийнятний або незначний ризик)	
3.	Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Місцевого масштабу, короткотермінові наслідки
4.	Появу джерел неприємних запахів?			+	Місцевого масштабу, короткотермінові наслідки
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	Місцевого масштабу, короткотермінові наслідки
Водні ресурси села					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
7.	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
8.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи (у т.ч. локальні)	+			Локального масштабу, короткотермінові наслідки
9.	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
10.	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
11.	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму водних об'єктів			+	Направлені на покращення стану водних об'єктів на довготривалій період
12.	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			+	Місцевого масштабу, довготривалі наслідки /
13.	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або шляхом порушення водоносних горизонтів)?			+	потребують постійного моніторингу стану підземних вод
14.	Забруднення підземних водоносних горизонтів?		+		
Управління відходами					
15.	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		+		Місцевого масштабу, довготривалі наслідки / при умові зростання чисельності населення й рівня його благополуччя
16.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?		+		Місцевого масштабу, довготривалі наслідки / залежить від повноти
17.	Збільшення кількості відходів I-II- III класу небезпеки?		+		впровадження та реалізації заходів «Схеми санітарного очищення
18.	Спорудження нових об'єктів поводження з відходами?	+			Місцевого масштабу (полігону ТПВ на новій площадці), довготривалі наслідки
Земельні ресурси					

Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата
-----	--------	--------	---------	--------	------

№ з.п	Чи зможе реалізація планової діяльності спричинити	Очікування впливу			Масштаб та часові межі прогнозованих наслідків / примітки
		Так (неприйнятний або неприпустимий ризик)	Ймовірно (середній ризик)	Ні (прийнятний або незначний ризик)	
20.	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		+		Місцевого масштабу, довготривалі наслідки / потребує заходів із збереження родючого шару ґрунту
21.	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?		+		Місцевого масштабу, довготривалі наслідки / потребує планування захисних лісосмуг
22.	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?		+		Місцевого масштабу, довготривалі наслідки
23.	Виникнення таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність геологічної структури?			+	Локального масштабу, довготривалі наслідки
24.	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			+	Місцевого масштабу, довготривалі наслідки / за рахунок розвитку процесів урбанізації території
25.	Виникнення конфліктів між ухваленнями цілями документа державного планування та цілями місцевих громад?			+	Місцевого масштабу
Біорізноманіття та рекреація					
26.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?		+		Регіонального масштабу, довготривалі наслідки / потребують збільшення площі природно-заповідного фонду за рахунок створення об'єктів на прилеглих до села зонах
27.	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?		+		Місцевого масштабу, короткотривалі наслідки / за рахунок процесів підтоплення заплачних зон
28.	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?		+		
29.	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	Місцевого масштабу, різного терміну наслідки / збереження естетичних показників об'єктів довкілля, в.т.ч. за рахунок введення регламентованого доступу до цінних та екологічно значущих об'єктів довкілля
30.	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			+	
31.	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично прийнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			+	
Населення та інфраструктура					
32.	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності, та зростанні кількості населення будь-якої території?		+		Спрямовані на розширення житлового фонду села на
					Аркуш
Звіт CEO – ГП - ПЗ					58
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата

№ з.п	Чи зможе реалізація планової діяльності спричинити	Очікування впливу			Масштаб та часові межі прогнозованих наслідків / примітки
		Так (неприйнятний або неприпустимий ризик)	Ймовірно (середній ризик)	Ні (прийнятний або незначний ризик)	
33.	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?		+		довгострокову перспективу
34.	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?		+		Спрямовані на покращення транспортної структури села на довгострокову перспективу
35.	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?		+		Передбачені генпланом на довгострокову перспективу
36.	Потреби нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		+		Спрямовані на покращення
37.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	При умові збалансування реалізації заходів з урбанізації території та розвитку зелених зон, можуть бути довготривалі наслідки
Екологічне управління та моніторинг					
38.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
39.	Погіршення екологічного моніторингу?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
40.	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
41.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей господарювання?			+	Локального масштабу, короткотермінові наслідки
Інше					
42.	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	Місцевого масштабу, довготривалі наслідки / потребує планування заходів з рекультивациі земель відчужених ділянок колишніх виробничих об'єктів
43.	Суттєве вилучення будь-якого невідновлюваного ресурсу?			+	Місцевого масштабу, довготривалі наслідки / при відсутності рішень з розвитку альтернативної енергетики
44.	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?		+		Місцевого масштабу, довготривалі наслідки
45.	Суттєве порушення якості природного середовища?			+	При умові збалансування реалізації заходів з урбанізації території та розвитку зелених зон, довготривалі наслідки

№ з.п	Чи зможе реалізація планової діяльності спричинити	Очікування впливу			Масштаб та часові межі прогнозованих наслідків / примітки
		Так (неприйнятний або неприпустимий ризик)	Ймовірно (середній ризик)	Ні (прийнятний або незначний ризик)	
46.	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			+	- / Більшість заходів спрямовані на досягнення довготривалої мети
47.	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть значними, але у сукупності можуть викликати значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	-/ в залежності від повноти та якості реалізації запланованих заходів

Таблиця 6.6

Протокол ідентифікації категорії ризику наслідків після реалізації заходів планованої діяльності, передбачених генеральним планом села Мгар

Вид планованої діяльності	Вплив планованої діяльності	Серйозність	Ймовірність	Ступінь ризику	Категорія ризику	Масштаб прогнозованих наслідків
Використання локальних систем каналізації	Водні ресурси;	1	4	4	Середній	Місцевий
Розвиток системи роздільного збирання ТПВ	Сфера поводження з відходами; умови проживання населення та інфраструктура села	1	3	3	Прийнятний незначний	Локальний
Формування ландшафтно-рекреаційної зони	Біорізноманіття та рекреаційні зони; земельні ресурси	2	4	8	Середній	Місцевий
Будівництво центральної водопровідної мережі та розподільчих вуличних водопроводів	Умови проживання населення та інфраструктура села, земельні ресурси.	1	1	1	Прийнятний незначний	Локальний
Розширення мережі газопостачання		2	1	2	Прийнятний незначний	Місцевий
Розширення мережі електропостачання		1	1	1	Прийнятний незначний	Локальний
Будівництво житлових кварталів індивідуальної садибної житлової забудови		1	1	1	Прийнятний незначний	Локальний

**Зведена таблиця SWOT-аналізу екологічної ситуації
та запланованих рішень проектом генерального плану села Мгар**

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Виключення планування та будівництва на території села екологічно небезпечних об'єктів (згідно ДСП 173-96). 2. Декларування врахування нормативних розмірів СЗЗ та санітарних розривів житлової та громадської забудови при розбудові нових виробничих та господарських об'єктів. 3. Припинення поховань на існуючому кладовищі, СЗЗ якого розповсюджуються на житлову забудову 4. Розширення комунальних територій та територій інженерної інфраструктури. 5. Забезпечення території села централізованими водовідведенням. 6. Реконструкція системи озеленення села. 7. Обов'язковість інклюзивності будівель і споруд. 8. Вдосконалення існуючої вуличної мережі. 9. Декларування врахування нормативних розмірів СЗЗ та санітарних розривів житлової та громадської забудови при розбудові нових господарських об'єктів. 10. Розширення території житлової забудови 11. Розширення громадських територій. 12. Планування заходів з інженерно-технічного захисту території села. 13. Формування рекреаційних територій. 14. Впровадження заходів з енергозбереження, підвищення ефективності споживання енергії. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недостатній рівень застосування пілогазоочисних технологій на діючих виробничих підприємствах на території сільської ради, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. 2. Значний внесок в забруднення атмосферне повітря викидів автомобільного транспорту. 3. Відсутність централізованої каналізації та очисних споруд. 4. Відсутність ефективно працюючої системи роздільного збору ТПВ. 5. Незадовільна якість води, що використовується для потреб питного водопостачання. 6. Відсутність охоплення населення села послугою із збирання твердих побутових відходів та відсутність ефективно працюючої системи роздільного збору ТПВ. 7. Відсутність Програми поводження з твердими побутовими відходами на території Лубенської міської ради спрямованої на вдосконалення системи санітарної очистки територій. 8. Відсутність моніторингу якості питної води в колодязях та поверхневих водних об'єктах 9. Відсутність організованих зон відпочинку та активного дозвілля 10. Не достатній розвиток туристичних ресурсів - об'єктів архітектурної, історико-культурної спадщини 11. Відсутність контролю за лісогосподарськими ділянками, які не передані в користування (не мають власника) 12. Відсутність проектів землеустрою щодо встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг відкритих водотоків.
Можливості (O)	Загрози (T)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Можливість збалансованої організації території села з урахуванням існуючих еколого-містобудівних обмежень – санітарних та охоронних зон. 2. Залучення сучасних природоохоронних технологій при реконструкції і модернізації діючих об'єктів суб'єктів господарювання та будівництві нових з метою зменшення екологічних впливів на довкілля. 3. Наявність Програми поводження з твердими побутовими відходами на території Лубенської міської ради спрямованої на вдосконалення системи санітарної очистки територій. 4. Робота над проектом землеустрою щодо встановлення нових меж села. 5. Визначення пріоритету подальшої розбудови села, що стосується планувальної організації території з дотриманням водоохоронного режиму та благоустрою з впорядкованим озелененням території села (інженерне облаштування існуючої житлової забудови, організація паркових та зелених зон, благоустрій берегів тощо), розвиток зон відпочинку вздовж водного периметру ставка та струмка. 6. Наявність відповідних земельних, водних та лісових ресурсів для розбудови нових зелених та рекреаційних зон. 7. Впровадження енергозберігаючих технологій і обладнання; забезпечення при цьому екологічного режиму 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неєфективне планування сфери управління відходами. 2. Відсутність спланованої діяльності у сфері поводження з ТПВ призводить до утворення на території стихійних сміттєзвалищ та значного забруднення території. 3. Значний ризик погіршення якості питної води, що використовується для питного водопостачання в селі, в наслідок неналежного рівня розвитку та роботи водопровідно-каналізаційного господарства та відсутності застосування сучасних технологій очищення й знезараження води. 4. Інтенсивна, неконтрольована, інженерно-господарча діяльність поступови призводить до несприятливих екзогенних, що ускладнює планувально-містобудівні можливості території. 5. Каналізування господарсько-побутових стоків у вигреби, що призводить до біологічного забруднення води (може викликати інфекційні захворювання людей на холеру, тиф, гепатит). 6. замулений стан поверхневих вод, сприяє розповсюдженню кровососних комах, переносників небезпечних для здоров'я та життя людини захворювань. 7. Відсутність спланованої діяльності у сфері поводження з ТПВ призводить до утворення на

середовища - влаштування технічних коридорів, санітарних та охоронних зон, при необхідності - переведення їх у кабельне виконання.

8. Наявність вимог діючого природоохоронного законодавства щодо організації системи моніторингу екологічної ситуації в селі, що забезпечить можливість постійного контролю та прозорість в питаннях: питного водопостачання та водовідведення, стану повітряного басейну, поверхневих вод, санітарної очистки території, й відповідно створить можливості для оздоровлення соціально-екологічної ситуації та поліпшення на цій основі стану життєдіяльності та здоров'я населення.

9. Запобігання лісових пожеж, відновлення та збільшення зелених насаджень та заліснення села

10. Розвиток екотуризму, як важливого засобу збереження довкілля для майбутніх поколінь.

11. Встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг відкритих водотоків в межах села за окремим проектом землеустрою.

території стихійних сміттєзвалищ та значного забруднення території.

Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення зі сторони факторів, зазначених вище.

Короткострокові (1 рік)

Істотних змін в порівнянні з існуючим станом, у тому числі для здоров'я населення, не передбачається, у тому числі вторинні, кумулятивні, синергічні: науково обґрунтований аналіз вторинних, кумулятивних та синергічних наслідків можливий за умови проведення польових досліджень, які достовірно визначають масштаб та силу впливу розглянутих факторів.

Середньострокові (3-5 років)

Реалізація проектних рішень передбачає проведення будівельних робіт, які є тимчасовим фактором забруднення атмосферного повітря. Проект державного планування не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

Джерелом шумового забруднення території стане робота двигунів легкових автомобілів, тощо. Передбачається, що шумовий вплив від автомобільних доріг на житлову забудову буде відповідати нормам, у тому числі вторинні, кумулятивні, синергічні: науково обґрунтований аналіз вторинних, кумулятивних та синергічних наслідків можливий за умови проведення польових досліджень, та щорічного моніторингу, які достовірно визначають масштаб та силу зазначеного впливу та за потреби слугуватимуть підосновою для уточнення цілей та заходів документу державного планування.

Довгострокові (10-15 років)

За умови реалізації визначених документом державного планування заходів передбачається, що стан атмосферного повітря буде відповідати нормам, які є актуальними на час прийняття такого документа, у тому числі, вторинні, кумулятивні, синергічні: науково обґрунтований аналіз вторинних, кумулятивних та синергічних наслідків можливий за умови проведення польових досліджень, та щорічного моніторингу, які достовірно визначають масштаб та силу зазначеного впливу та за потреби слугуватимуть для уточнення цілей та заходів документу державного планування. Для такого аналізу доцільне створення інформаційних моделей навколишнього середовища, що враховуватимуть як локальні, так і глобальні зміни клімату, суспільного укладу та розвиток технологій, що можуть суттєво впливати на реалізацію документа державного планування. У разі виявлення не передбачених цим Звітом наслідків та для їх запобігання, Замовник має дотримуватись п. 1 ст. 17 Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку".

Очікувані позитивні наслідки.

При реалізації рішень містобудівної документації очікуються позитивні наслідки в напрямку створення зелених насаджень спеціального призначення, в тому числі санітарно-захисних зон (за потреби) навколо об'єктів суб'єктів господарювання що підвищить якість атмосферного повітря на суміжних ділянках житлової та прирівняної до неї забудови.

Містобудівне освоєння масивів поверхневих вод з організацією рекреаційних зон і виконанням ряду заходів з інженерної підготовки та захисту території, реконструкції дренажно-меліоративної системи та ландшафтного упорядкування дозволить значно скоротити, а місцями і ліквідувати ділянки деградації ґрунтів, що матиме позитивний ефект на стан атмосферного

повітря та здоров'я населення.

Вплив від реалізації містобудівної документації на поліпшення соціальних умов, таких як подальший розвиток промислових підприємств, санаторно-оздоровчих закладів та рекреаційних територій, збільшує можливості працевлаштування, що має потенціал для позитивного впливу на здоров'я людини.

Облаштування ділянок зелених насаджень загального користування, ландшафтно-рекреаційних зон, місць заняття спортом - покращення можливостей для здорового способу життя, умов лікування та оздоровлення.

									Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					63

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що впливають з реалізації містобудівної документації.

Термін "пом'якшення" відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження містобудівної документації. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення проекту містобудівної документації і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація проекту генерального плану села Мгар потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення системами інженерної інфраструктури населеного пункту, розвитку транспортної інфраструктури, заходи із інженерної підготовки та захисту території, розвитку комунальної сфери, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному життєвого середовища села.

Територія населеного пункту має невпорядковані озеленені території загального користування та елементи благоустрою. Проектом пропонується комплексний благоустрій території, облаштування громадського центру, облаштування водогону.

Для покращення санітарно-гігієнічних умов життя населення забудованої території проектом передбачено упорядкування функціонального зонування, яке склалося; упорядкування і благоустрій мережі вулиць і проїздів при максимально можливому збереженні планувальної структури, яка склалося; поліпшення культурно-побутового обслуговування в результаті будівництва установ і підприємств, яких не вистачає; інженерне обладнання, зони інший благоустрій та озеленення території.

Проектом генерального плану села Терни Лубенського району передбачені еколого-містобудівні заходи подальшого розвитку, раціонального використання території села і забезпечення комфортних умов проживання населення, а саме:

1) планувальна організація території з урахуванням існуючих еколого-містобудівних обмежень санітарних та охоронних зон, територій природоохоронного значення, ускладнених екзогенними природними процесами ділянок тощо;

2) реконструкція виробництв і модернізація технологічних процесів з метою зменшення екологічних впливів на довкілля;

3) забезпечення населення якісною питною водою шляхом впровадження комплексу заходів щодо удосконалення та розвитку системи водопостачання:

- будівництво артезіанських свердловин, та впорядкування існуючих джерел водопостачання;

- охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання, упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання та їх організація

- для дотримання водоохоронного режиму організація на усіх свердловинах зон санітарної охорони, зокрема I поясу (30 м), ділянка якого повинна мати огорожу;

- забезпечення санітарного контролю стану шахтних колодязів;

- впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу промислових підприємств, передбачених Загальнодержавною програмою розвитку водного господарства України: запровадження водозберігаючих технологій із скороченням питомих витрат води на одиницю продукції; модернізація діючих та будівництво нових систем зворотного і повторного водопостачання, створення замкнених систем водокористування підприємств; розроблення і здійснення кожним підприємством водозберігаючих і водоохоронних заходів;

4) організація системи водовідведення і очистки каналізаційних та поверхневих стоків з усієї існуючої та проектною території села (з урахуванням інженерно-геологічних факторів) шляхом:

- будівництво централізованої системи каналізаційних мереж;

- будівництво локальних водоочисних систем підприємств, з використанням нових технологій знешкодження та утилізації осадів;

- будівництво нових очисних споруд;

- очищення виробничих стоків з подальшим використанням вод в якості технічних;

5) вдосконалення системи санітарної очистки території:

- налагодження своєчасного збору та знешкодження побутових відходів,

знешкодження та утилізації виробничо-господарських відходів;

- вирішення проблеми збирання побутових відходів з запровадженням системи роздільного збирання сміття. Рекомендується передбачити окремі контейнери для скла, пластику, паперу, металевих банок та харчових відходів, що дасть можливість зменшити навантаження на сміттєзвалище шляхом вилучення за призначенням вторинних матеріалів з подальшим їх переробленням за відповідними технологіями на спеціалізованих підприємствах;

- підготовка та запровадження місцевої Програми поводження з відходами на території Лубенської міської ради;

- ліквідація стихійних звалищ та санація забруднених ними ділянок;

- забезпечення санітарного благоустрою території села;

6) планувальна організація з дотриманням водоохоронного режиму та благоустрій з максимальним озелененням території (інженерне облаштування існуючої житлової забудови, організація паркових та зелених зон, благоустрій берегів тощо), збереження та розвиток зон відпочинку вздовж водного периметру у відповідності з рішеннями генплану, відновлення прибережних захисних смуг;

7) розроблення окремого проекту землеустрою щодо встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг відкритих водотоків в межах села;

8) виділення території під розташування нового кладовища, благоустрій та утримання території кладовища з дотриманням санітарних правил (ДСанПіН 2.2.2.028-99);

9) розширення мережі та благоустрій зелених насаджень загального призначення за рахунок створення нових зелених ландшафтних та рекреаційних зон. Озеленення територій слід проводити на підставі розроблення окремого проекту "Комплексної зеленої території". Зовнішні межі "КЗЗ" треба проводити по межах землекористувань, природних кордонів, транспортних магістралей;

10) забезпечення посиленого санітарного нагляду за існуючими лісовими масивами;

11) комплекс заходів з інженерної підготовки та захисту території;

12) захист від шуму та загазованості житлових територій за рахунок створення зелених насаджень вздовж вулиць;

13) подальший розвиток системи електропостачання з забезпеченням ресурсом ділянок нової забудови шляхом реконструкції та розширення електричних мереж, інфраструктури, впровадження енергозберігаючих технологій і обладнання, забезпечення при цьому екологічного режиму середовища - влаштування технічних коридорів, санітарних та охоронних зон, при необхідності - переведення їх у кабельне виконання;

14) будівництво нових трансформаторних підстанцій 10/0,4кВ та мереж 10 і 0,4 кВ для електропостачання споживачів на етап 15-20 років, будівництво мереж зовнішнього освітлення;

15) розвиток системи роздільного збору відходів в селі, що знизить навантаження на існуюче звалище ТПВ та дозволить розвивати ринок вторинної сировини, організація спеціального майданчика для розміщення контейнерів для тимчасового зберігання відходів;

16) розроблення детальних планів виробничих територій при розбудові нових господарських об'єктів, якими враховуються нормативні СЗЗ та санітарні розриви житлової та громадської забудови;

17) забезпечення системи моніторингу екологічної ситуації в населеному пункті, зокрема у сфері: питного водопостачання та водовідведення, стану повітряного басейну, поверхневих вод, санітарної очистки території, оздоровлення соціально-екологічної ситуації та поліпшення на цій основі стану здоров'я населення.

Для покращення санітарно-гігієнічних умов життя населення на розрахунковий період під час розвитку виробничих підприємств (при будівництві та реконструкції) розташованих на території села та при проведенні розчищення водних об'єктів виникає необхідність проведення заходів по визначенню усіх видів небезпек що можуть впливати як на природне середовище так і на стан здоров'я населення.

Організація і порядок виконання заходів щодо попередження НС техногенного характеру.

Виконання заходів щодо попередження надзвичайних ситуацій здійснюється відповідно до функцій, покладеними на органи управління, відповідно до Кодексу цивільного захисту України. Заходи здійснюються в режимі повсякденного функціонування і забезпечують виконання завдань:

- ведення спостереження і здійснення контролю за станом навколишнього середовища, обстановкою на потенційно небезпечних об'єктах і прилягаючих до них територіях;

Аркуш

Звіт CEO – ГП - ПЗ

65

Зм. Кіл-ть Аркуші № докум Підпис Дата

- оцінка загрози виникнення надзвичайних ситуацій і їх наслідків;
- виконання заходів щодо попередження надзвичайних ситуацій, забезпечення безпеки і захисти населення, забезпечення стійкого функціонування об'єктів економіки;
- забезпечення процесу підготовки органів управління, сил і засобів;
- організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях;
- створення резервів матеріальних і фінансових ресурсів для ліквідації надзвичайних ситуацій;
- встановлення обладнання для термінового оповіщення населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій

Заходи щодо поліпшення стану навколишнього середовища.

З метою покращення стану природного середовища проектом генерального плану передбачений ряд інженерних та планувальних заходів з охорони навколишнього середовища.

Заходи, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови:

- проведення забудови згідно з наміченим проектом функціональним зонуванням;
- встановлення та організація санітарно-захисних зон до житлової забудови;
- закриття кладовища;
- інженерна підготовка території та вертикальне планування, благоустрій, озеленення, влаштування твердого покриття вулиць, доріг.

Ширина вулиць в межах червоних ліній та розміри елементів поперечного профілю встановлені згідно з категорією вулиць, характером та інтенсивністю руху, типом забудови, рельєфом, розміщенням інженерних мереж, зеленими насадженнями.

Заходи щодо створення об'єктів природо-заповідного фонду

На момент розробки генерального плану в населеному пункті відсутні території, що відповідно до Закону України "Про природно-заповідний фонд України" можуть бути об'єктовані до земель природо-заповідного фонду. На територіях зелених насаджень загального користування, передбачених генеральним планом в майбутньому можуть бути реалізовані штучно створені об'єкти які можуть бути віднесені до природо-заповідного фонду.

Заходи з охорони культурної спадщини

З огляду на те, що поблизу села Терни розташовані об'єкти культурної та археологічної спадщини, що підпадають під дію Закону України "Про охорону культурної спадщини" у подальшій містобудівній діяльності враховуються вимоги статті 32 Закону України "Про охорону культурної спадщини". На охоронних археологічних територіях, у межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів населених місць, занесених до Списку історичних населених місць України, забороняються містобудівні, архітектурні чи ландшафтні перетворення, будівельні, меліоративні, шляхові, земляні роботи без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини. Рекомендуємо встановити охоронні зони, зони регулювання забудови, зони охорони ландшафтів, зони охорони археологічного культурного шару.

Заходи спрямовані на адаптацію до змін клімату

Генеральним планом передбачено, що площа зелених насаджень загального користування становитиме 34.23 га (14.23% території села). зелені насадження спеціального призначення 8.45 га (3.51% від території села). зелені насадження рекреаційного призначення 1.55 га (0.64% від території села). лісгосподарського призначення 0.13га (0.05% від території села). садівничі товариства 43.75га (18.18% від території села). Генеральний план також передбачає озеленення вулиць в населеному пункті (див. профілі вулиць на основному кресленні генерального плану).

З огляду на великі розміри населеного пункту та високий рівень використання приватних автомобілів мешканцями села викили парникових газів від приватного автотранспорту на люду населення є середніми. Але в зв'язку з потребою мешканців в транспортному сполученні із районним центром рекомендується стимулювання використання економічних транспортних засобів – електротранспорту, гібридного транспорту та транспорту з низьким рівнем споживання пального.

Однією із основних причин утворення парникових газів на території населеного пункту є викиди в наслідок спалювання природного газу та твердого палива для обігріву приміщень. Тому важливо сприяти заходам спрямованим на підвищення енергоефективності будівель, зокрема утеплення огорожуючих конструкцій та застосування енергозберігаючих склопакетів.

Включення кліматичних питань до документів державного планування.

						Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата		
							66

Враховуючи рекомендації Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 №26/1.4-11.3-5650 “Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування”, з метою врахування питань пом’якшення та адаптації до зміни клімату в документах державного планування всіх рівнів та при виконанні стратегічної екологічної оцінки, врахована специфіка розгляду впливу на клімат, яка відрізняється від впливу на інші компоненти довкілля.

Боротьба зі зміною клімату і запобігання зміні клімату – це система заходів, спрямована на скорочення викидів парникових газів (далі – ПГ) і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери Землі. Перелік таких заходів визначено міжнародними угодами – Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату, Кіотським протоколом до неї, Паризькою кліматичною угодою, а на національному рівні - Концепцією реалізації державної політики в сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 №932-р.

Запобігання та адаптація до змін клімату – це система заходів, яка спрямована на скорочення викидів парникових газів і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери.

Оскільки питання зміни клімату ще недостатньо висвітлені в екологічних методичних документах, для здійснення оцінки впливу на клімат проектних рішень ДЛП відповідно до “Рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування” використовуємо спрощену схему оцінки, результати якої представлені в таблиці 7.1.

Таблиця 7.1.

Схема оцінки впливу на клімат проекту “Генерального плану села Терни Лубенського району Полтавської області”

Варіант 1	Ознаки 2
Зменшення сумарного негативного впливу на клімат в наслідок реалізації ДЛП	Зменшення енерго-, ресурсо- та волококористування за рахунок будівництва (реконструкції) свердловин, систем водопостачання та водовідведення; систем електро-, газо- та тепlopостачання; Скорочення емісії парникових газів в наслідок: - оптимізації транспортної мережі шляхом будівництва (ремонту) дорожньої інфраструктури; - забезпечення позлілляного збирання побутових відходів. Збільшення фотосинтетичної асиміляції люксилу вуглецю за рахунок збільшення площ зелених насаджень та територій ПЗФ
Збільшення сумарного побічного негативного впливу на клімат внаслідок реалізації ДЛП	Збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування за рахунок збільшення населення. Збільшення емісії парникових газів внаслідок збільшення індивідуального транспорту при збільшенні населення. ДЛП містить заходи, які на певних стадіях реалізації можуть бути джерелом утворення викидів ПГ, а саме будівництво, ремонт об’єктів інфраструктури, для здійснення яких використовується автотранспорт
Одночасні великі викиди ПГ під час реалізації ДЛП	-
Сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації ДЛП	Винесення за межі населеного пункту промислових підприємств. Інвентаризація зелених насаджень Будівництво пішохідних зон
Зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації ДЛП	Збільшення водоспоживання за рахунок збільшення чисельності населення Невелика кількість зелених насаджень загального користування у населеному пункті

Компоненти розгляду та специфіка кліматичних питань у ДДП

№ з/п	Компонента розгляду	Специфіка
1	Питання впливу на клімат внаслідок виконання ДДП	Розглядаючи вплив на клімат, як компонент довкілля, окремо слід розглядати негативні наслідки, що збільшують вплив на клімат, а саме – збільшують викиди та зменшують поглинання ПГ, а також позитивні наслідки, що зменшують викиди та збільшують поглинання ПГ. Сумарний вплив оцінюється в одиницях тон CO ₂ еквіваленту
2	Додаткові джерела інформації, що мають бути розглянуті для належної оцінки впливу на клімат	Для проведення стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО) по ДДП слід додатково залучити дані земельного кадастру, дані статистичних звітностей щодо використання видів енергії, палива та матеріалів, дані енергетичних, паливних та інших матеріальних балансів.
3	Особливості розгляду заходів, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП	Слід враховувати можливий зворотній вплив клімату на виконання ДДП (як зміна клімату та наслідки такої зміни можуть вплинути на ефективність та спроможність такого виконання). Для цього необхідно проаналізувати вразливість плану або програми (в тому числі містобудівних планів), їхніх цілей, очікуваних результатів, цільових показників, викладених у ДДП, або, навпаки, стійкість до очікуваної зміни клімату, оцінити спроможність планів бути досягнутими при загостренні несприятливих наслідків зміни клімату. Тому є сенс врахувати і можливі регіональні кліматичні наслідки (зміну погодних умов, економічних умов, водокористування, енергоспоживання, кліматичну міграцію, появу інвазивних видів, надзвичайні ситуації природного та техногенного характерів).

Відповідно до основних показників проекту у результаті реалізації ДДП збільшиться територія житлової забудови та вулиць, площі зелених насаджень загального користування. Скорочуються площі сільськогосподарських земель. Результати оцінки зміни викидів ПГ наведені в таблиці 7.3.

Таблиця 7.3.

Розрахунок балансу CO₂ при проектних змінах у землекористуванні

Категорія земель	Коефіцієнт тон CO ₂ екв. на 1 га	Площа на 2021 рік	Викиди ПГ у 2021 році	Площа на 2041 рік	Викиди ПГ у 2041 році	Щорічна різниця викидів ПГ тон CO ₂ екв.
Лісові площі, FO	-4,78	24,52	-117,21	87,98	-420,54	-303,33
Оброблені землі, CR	1,17	29,10	34,05	23,30	27,26	-6,79
Водно-болотні угіддя, WE	0	9,01	0	0	0	
Постійні води (ставки, озера, болота), WE1	0	1,68	0	2,17	0	0
Поселення, SE	0	75,34	0	98,66	0	0
Разом		139,65	-83,16	212,11	-393,28	-310,12

Таким чином, відповідно до результатів розрахунку впродовж реалізації проекту буде спостерігатися зменшення викидів двоокису вуглецю в атмосферне повітря, яке на кінець розрахункового періоду буде складати -310,12 тCO₂ екв. щорічно.

										Аркуш
										68
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата					

**Спрощений розрахунок впливу різних видів діяльності на клімат
(для документу державного планування)**

№ з/п	Показник діяльності	Одиниця виміру	Кількість на початок ДДП	Кількість на закінчення ДДП	Різниця	Одиниця виміру	Коефіцієнт тон, CO ₂ екв	Результат CO ₂ -екв
1	Викиди ПГ від спожитої електроенергії	МВтгод	0,355	0,627	0,272	Т CO ₂ -екв* МВтгод	0,372	0,101
2	Викиди ПГ від спалювання (викопного) палива при виробництві електричної та теплової енергії							0,07
2.1.	Кам'яне вугілля	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	2,08	0
2.2.	Буре вугілля	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	1,2	0
2.3.	Торф	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	1,03	0
2.4.	Природний газ	тон	0,073	0,099	0,026	Т CO ₂ -екв*Т	2,69	0,07
2.5.	Зріджений газ (пропан, бутан)	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	2,98	0
2.6.	Мазут	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	3,13	0
3	Викиди ПГ від споживання палива транспортом							
3.1	Бензин	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	3,1	0
3.2.	Дизель	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	3,18	0
3.3.	LPG (зріджений нафтовий газ або скраплений нафтовий газ)	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	2,97	0
3.4	Керосин	тон	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т	3,15	0
4	Викиди ПГ від тваринництва (внутрішня ферментація та обробка гною)							0
4.1	Молочні корови (доросла молочна ВРХ)	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	2,87	0
4.2.	Інша доросла ВРХ	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	1,8	0
4.3.	Молодняк	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	1,17	0
4.4.	Вівці	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	0,229	0
4.5.	Свині	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	0,12	0
4.6.	Коні	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	0,537	0
4.7.	Кози	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	0,149	0
4.8.	Кролі	голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	0,039	0
4.9.	Птиця (на 1000 голів)	1000 голів	-	-	-	Т CO ₂ -екв*Т/ голову	1,381	0
5	Викиди та поглинання ПГ від землекористування та лісового господарства							310,18
5.1.	Оброблення землі CR	га	29,10	23,30	-5,8	ТCO ₂ -екв/ га	1,18	-6,84
5.2.	Пасовища GR	га	-	-	-	ТCO ₂ -екв/ га	-0,03	0
5.3.	Лісові площі, зелені насадження загального користування, рекреація та межа СЗЗ FO	га	24,52	87,98	63,46	ТCO ₂ -екв/ га	-4,78	-303,34
5.4.	Водно-болотні угіддя WE	га	9,01	-	-	ТCO ₂ -екв/ га		0
5.4.1	Землі з видобутком торфу (кар'єри видобутку торфу) WE2	га	-	-	-	ТCO ₂ -екв/ га	21,53	0
5.4.2	постійні води (ставки, річки, озера, болота) WE1	га	1,68	2,17	0,49	ТCO ₂ -екв/ га	0	0
5.5.	Поселення, забудовані території (сельбищна територія, громадська, землі історико-культурного призначення),	га	75,34	98,66	23,32	ТCO ₂ -екв/ га	0	0

№ з/п	Показник діяльності	Одиниця виміру	Кількість на початок ДДП	Кількість на закінчення ДДП	Різниця	Одиниця виміру	Коефіцієнт тон, CO ₂ екв	Результат CO ₂ -екв
	внутрішньоквартальні проїзди та інше SE							
5.6.	Інші землі (промисловість, комунальна територія, інженерна інфраструктура, транспортна інфраструктура, спецпризначення – землі оборони) ОТ	га	9,35	28,43	9,35	тCO ₂ -екв/га	0	0
	Сумарний результат		149,0	240,54				310,35

Таблиця 7.5.

Характер впливу запланованої дії зміни землекористування на викиди та поглинання ПГ

Категорія земель	Коефіцієнт CO ₂ -екв на 1га	Стан А площа на 2020 рік, га	Викиди ПГ у 2020 році	Стан Б площа на 2040 рік, га	Викиди ПГ у 2040 році	Щорічна різниця викидів ПГ тон CO ₂ -екв
Лісові площі, зелені насадження загального користування та рекреація та в межах СЗЗ FO	-4,78	24,52	-117,21	87,98	-420,54	537,75
Оброблення землі CR	1,18	29,10	34,34	23,30	27,49	-6,85
Пасовища GR	-0,03	-	-	-	-	0
Водно-болотні угіддя WE	0	9,01	-	-	-	0
Постійні води (ставки, озера, болота) WE1	0	1,68	0	2,17	0	0
Землі з видобутком торфу WE2	0	-	-	-	-	0
Поселення, забудовані території (сельбищна територія, громадська територія, землі історико-культурного призначення) внутрішньоквартальні проїзди та інше SE	0	75,34	0	98,66	0	0
Інші землі (промисловість, комунальна територія, інженерна інфраструктура, транспортна інфраструктура, спец призначення – землі оборони) ОТ	0	9,35	0	28,43	0	0
Разом		149,0	-82,87	240,54	-393,05	530,9

Таким чином, напрямок ДДП щодо землекористування адміністративно-територіальної одиниці змінився (зі статусу емітента природних газів до статусу поглинача природних газів (з -82,87 до 530,9). При цьому, самі заходи зміни землекористування в цілому одноразово відбирають -301,44 викидів (таблиця нижче)

Таблиця 7.6

Характер перетворень по категоріям

Категорії перетворень	Коефіцієнт тон CO ₂ -екв на 1га	Площа перетворень за 2020-2040рр., га	Викиди від перетворень за 2019-2039рр., тон CO ₂ -екв
Спланування озелених територій загального користування			
З пасовища в ліс (озеленення загального користування) GR- >FO	-4,75	63,46	-301,44
Разом			

Аркуш

Звіт CEO – ГП - ПЗ

70

Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата

Спрощений розрахунок впливу зонінгу на клімат

Назва зони	Ідентифікатор зони	Стан на початок ДДП			Прогнозований стан на закінчення ДДП		
		Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %	Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %
Зони громадської забудови Г	Г	0,76			1,96		
Зони загальноміського центру Г-1 (зона розміщення об'єктів загальноміського (селищного, сільського) центру)	Г-1	0,76	0,51	-	1,96	0,81	-
Громадські зони Г-2	Г-2	-	-	-	-	-	-
Навчальні зони Г-3	Г-3	-	-	-	-	-	-
Зона шкіл та ДНЗ (Г-3-1)	Г-3-1	-	-	-	-	-	-
Зона позашкільних навчальних закладів (Г-3-2)	Г-3-2	-	-	-	-	-	-
Спеціалізованих навчальних закладів (Г-3-3)	Г-3-3	-	-	-	-	-	-
Культурні та спортивні зони Г-4	Г-4	-	-	-	-	-	-
Спортивна зона (Г-4-1)	Г-4-1	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення культурно-освітніх закладів (Г-4-2)	Г-4-2	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення розважальних комплексів та закладів (Г-4-3)	Г-4-3	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення культових та обрядових споруд (Г-4-4)	Г-4-4	-	-	-	-	-	-
Лікувальні зони Г-5	Г-5	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення лікувальних закладів (Г-5-1)	Г-5-1	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення соціальних закладів (Г-5-2)	Г-5-2	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення оздоровчих закладів (Г-5-3)	Г-5-3	-	-	-	-	-	-
Торгівельні зони Г-6	Г-6	-	-	-	-	-	-
Зона об'єктів комерційного призначення Г-7	Г-7	-	-	-	-	-	-
Зона житлової забудови Ж	Ж	74,58			96,70		
Зона садибної забудови Ж-1	Ж-1	74,58	49,85	-	96,70	40,19	-
Зона блокованої житлової забудови Ж-2	Ж-2	-	-	-	-	-	-
Багатоквартирна житлова забудова Ж-3	Ж-3	-	-	-	-	-	-
Зона розташування двоповерхових багатоквартирних житлових будинків (Ж-3-1)	Ж-3-1	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків 2-4 поверхи (Ж-3-2)	Ж-3-2	-	-	-	-	-	-
Зона багатоквартирної житлової забудови Ж-4	Ж-4	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків 5 поверхів (Ж-4-1)	Ж-4-1	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків 9 поверхів (Ж-4-2)	Ж-4-2	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків змішаної етажності 5-9 поверхів (Ж-4-3)	Ж-4-3	-	-	-	-	-	-
Зона змішаної багатоповерхової житлової забудови та громадської забудови Ж-4	Ж-4	-	-	-	-	-	-
Зона багатоквартирної житлової забудови Ж-5	Ж-5	-	-	-	-	-	-

Назва зони	Ідентифікатор зони	Стан на початок ДДП			Прогнозований стан на закінчення ДДП		
		Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %	Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків 10 поверхів (Ж-5-1)	Ж-5-1	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків 10-14 поверхів (Ж-5-2)	Ж-5-2	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків 16 поверхів (Ж-5-3)	Ж-5-3	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків змішаної етажності 10-16 поверхів (Ж-5-4)	Ж-5-4	-	-	-	-	-	-
Зона багатоквартирної житлової забудови Ж-6	Ж-6						
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків 17-20 поверхів (Ж-6-1)	Ж-6-1	-	-	-	-	-	-
Зона розташування багатоквартирних житлових будинків – висотних житлових комплексів (більше 20 поверхів) (Ж-6-2)	Ж-6-2	-	-	-	-	-	-
Змішана забудова Ж-7 (зона змішаної житлової забудови)	Ж-7	-	-	-	-	-	-
Ландшафтно-рекреаційні зони Р	Р	24,52			35,91		
Зона об'єктів природно-заповідного фонду Р-1	Р-1	-	-	-	-	-	-
Зона природних ландшафтів Р-1-1	Р-1-1	-	-	-	0,13	0,05	-
Рекреаційні зони активного відпочинку Р-2	Р-2	-	-	-	1,55	0,64	-
Рекреаційні зони озелених територій загального користування Р-3	Р-3	24,52	16,39	-	34,23	14,23	-
Зона розміщення парків, скверів, міських садів, бульварів, міських лісів Р-3-1	Р-3-1	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення лісопарків, лугопарків, гідропарків Р-3-2	Р-3-2	-	-	-	-	-	-
Рекреаційно-меморіальна зона Р-3-3	Р-3-3	-	-	-	-	-	-
меморіальна зона Р-3-4	Р-3-4	-	-	-	-	-	-
Рекреаційна зона обмеженого користування Р-4	Р-4	-	-	-	-	-	-
Курортна зона - К	К						
Зона розміщення санаторіїв КЛ	КЛ	-	-	-	-	-	-
Зона для розміщення курортних комплексів КЛ-1	КЛ-1	-	-	-	-	-	-
Зона для розміщення санаторіїв, санаторіїв-профілакторіїв для дорослих, для батьків з дітьми КЛ-2	КЛ-2	-	-	-	-	-	-
Зона установ відпочинку та туризму КВТ	КВТ						
Зона призначена для розміщення пансіонатів, курортних готелів КВТ-1	КВТ-1	-	-	-	-	-	-
Зона призначена для розміщення туристичних баз, оздоровчих таборів, баз відпочинку, кемпінгів (КВТ-2)	КВТ-2	-	-	-	-	-	-
Зона транспортної інфраструктури ТР	ТР	8,50			17,77		
Зона транспортної інфраструктури ТР-1	ТР-1	8,50	5,68		17,77	7,39	
Зона відводу залізниці ТР-1-1	ТР-1-1	-	-	-	-	-	-

Назва зони	Ідентифікатор зони	Стан на початок ДДП			Прогнозований стан на закінчення ДДП		
		Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %	Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %
Зона інфраструктури міського та позаміського транспорту (залізничних і автовокзалів, портів, морських і річкових вокзалів ТР-1-2)	ТР-1-2	-	-	-	-	-	-
Зони інженерної інфраструктури ІН	ІН	0,05			0,05		
Зона інженерної інфраструктури ІН-1	ІН-1	0,05	0,03	-	0,05	0,02	-
Зона інженерної інфраструктури ІН-2	ІН-2	-	-	-	-	-	-
Зона магістральних інженерних мереж ІН-3	ІН-3	-	-	-	-	-	-
Комунально-складські зони КС	КС	0,80			1,04		
Зона розміщення об'єктів I класу санітарної класифікації КС-1 з СЗЗ 1000м	КС-1	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони КС-1	СЗЗ КС-1	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення об'єктів II класу санітарної класифікації КС-2 з СЗЗ 500м	КС-2	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони КС-2	СЗЗ КС-2	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення об'єктів III класу санітарної класифікації КС-3 з СЗЗ 300м	КС-3	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення кладовищ КС-3-1	КС-3-1	0,80	0,53	-	0,80	0,33	-
Зона розміщення очисних споруд КС-3-2	КС-3-2	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони КС-3	СЗЗ КС-3	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення об'єктів IV класу санітарної класифікації КС-4 з СЗЗ 100м	КС-4	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення складських об'єктів та баз, великих логістичних центрів КС-4-1	КС-4-1	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони КС-4	СЗЗ КС-4	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення об'єктів V класу санітарної класифікації КС-5 з СЗЗ 50м	КС-5	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони КС-5	СЗЗ КС-5	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення об'єктів VI класу санітарної класифікації КС-6	КС-6	-	-	-	0,24	0,10	-
Виробничі зони В	В				9,57		
Зони підприємств I класу шкідливості В-1 з СЗЗ 1000м	В-1	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони В-1	СЗЗ В-1	-	-	-	-	-	-
Зони підприємств II класу шкідливості В-2 з СЗЗ 500м	В-2	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони В-2	СЗЗ В-2	-	-	-	-	-	-
Зони підприємств III класу шкідливості В-2 з СЗЗ 300м	В-3	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони В-3	СЗЗ В-3	-	-	-	-	-	-
Зона підприємств IV класу шкідливості В-4 з СЗЗ 100м	В-4	-	-	-	9,57	3,98	-
Санітарно-захисна зона до зони В-4	СЗЗ В-4	-	-	-	-	-	-
Зона підприємств V класу шкідливості В-5 з СЗЗ 50м	В-5	-	-	-	-	-	-
Санітарно-захисна зона до зони В-5	СЗЗ В-5	-	-	-	-	-	-
Зона розміщення підприємств без екологічних наслідків В-6	В-6	-	-	-	-	-	-
Зона комерційного призначення В-7	В-7	-	-	-	-	-	-
Спеціальні зони С	С	31,38			77,67		
Зони режимних об'єктів зв'язку С-1	С-1	-	-	-	-	-	-
Зона військових об'єктів (спецтериторій) С-2	С-2	-	-	-	-	-	-

Аркуш

Звіт CEO – ГП - ПЗ

73

Зм. Кіл-ть Аркушів № докум Підпис Дата

Назва зони	Ідентифікатор зони	Стан на початок ДДП			Прогнозований стан на закінчення ДДП		
		Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %	Площа, га	Площа озеленення %	Площа лісистості, %
Зони пенітенціарних установ С-3	С-3	-	-	-	-	-	-
Зона озеленення спеціального призначення С-4	С-4	-	-	-	-	-	-
Зона озеленення спеціального призначення С-5	С-5	-	-	-	8,45	3,51	-
Зона земель сільськогосподарського призначення СВ-1	СВ-1	29,70	19,85	-	23,30	9,68	-
Зона сільськогосподарських підприємств, установ та організацій СВ-2	СВ-2	-	-	-	43,75	18,18	-
Зона земель історико-культурного призначення ІК	ІК	-	-	-	-	-	-
Зона водного об'єкту		1,68	1,12	-	2,17	0,90	-
Разом		140,59			240,67		
Території що приєднуються або відходять від населеного пункту внаслідок дій ДДП							
Лісові площі, зелені насадження загального користування та рекреація (Forest) FO	FO	24,52	16,39	-	44,23	18,38	-
Оброблені землі – (Cropland)- CR	CR	29,70	19,85	-	23,30	9,68	-
Пасовища -G Grassland	G	-	-	-	-	-	-
Водно-болотні угіддя (Wetlands) WE	WE	9,01	6,02	-	-	-	-
Кар'єри видобутку торфу WE2	WE2	-	-	-	-	-	-
Постійні води (ставки, річки, болота) WE1	WE1	1,68	1,12	-	2,17	0,90	-
Поселення, забудовані території (сільбищна територія), внутрішньоквартальні проїзди та інше SE (Settlements)	SE	75,34		-	142,41	-	-
Інші землі (промисловість, комунальна територія, інженерна інфраструктура, транспортна інфраструктура) (Other land) OT	OT	9,35	-	-	28,38	-	-
Разом	SUM	149,6			240,49		

Заходи щодо покращання умов життєдіяльності та здоров'я населення

З метою створення відповідних умов для розвитку рекреаційного потенціалу населеного пункту проектом генерального плану передбачено розчистку та поглиблення русла річки Сула, що в перспективі дасть можливість підвищити ефективність використання цих територій, в тому числі і для розміщення територій для масового відпочинку населення.

Для забезпечення рівного доступу громадян до якісного та ефективного медичного обслуговування, розвитку первинної медичної допомоги у с. Терни передбачається збереження діючого фельдшерсько-акушерського пункту.

Інженерна підготовка та захист території.

Заходи з інженерної підготовки території:

- загальні (вертикальне планування, організація відведення дощових і талих вод);
- спеціальні (інженерний захист від підтоплення підземними водами, захист території від ерозійних і зсувних процесів тощо), які визначаються з урахуванням наявності планувальної організації території.

Вертикальне планування.

Вертикальне планування повинно виконуватися в ув'язці з існуючим рельєфом та з максимальним збереженням цінних зелених насаджень та з урахуванням наступних вимог:

- забезпечення відведення поверхневих вод зі швидкостями, які виключають ерозію ґрунтів;
- максимального збереження існуючого рельєфу, ґрунтів і деревних насаджень;
- мінімального обсягу земляних робіт;
- проектування транспортних комунікації та узгодження їх відміток з відмітками території, що підлягають забудові;

									Аркуш
									74
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата				

- забезпечення нормативних ухилів доріг і тротуарів;
- створення безпечних умов руху транспорту, пішоходів та маломобільних груп населення.

Спеціальні заходи.

За інженерно-геологічними умовами, територія села сприятлива для забудови і представлена відносно рівнинними поверхнями за винятком наявності балок, що утворюють окремі ділянки села.

Житлові території села не затоплюється весняним паводками, не підтоплюються. Грунтові води на території населеного пункту, в межах забудованих територій, залягають на глибині понад 1,5 м.

При виявленні під час геологічних вишукувань перед початком будівельних робіт ґрунтових вод на глибині менш ніж 2,5 м під нове будівництво необхідно виконати інженерну підготовку території (дренаж, підсіпка) спрямовану на пониження рівня ґрунтових вод.

Проектом генерального плану визначено комплекс гідротехнічних заходів з інженерної підготовки та захисту території, яка передбачає розчищення водоєм.

Пропонується припинити поховання та закрити кладовище, що знаходиться в центральній частині населеного пункту.

Виробничий комплекс.

Розвиток виробничої бази населеного пункту передбачається за рахунок реконструкції будівель та споруд виробничої зони села.

Для існуючих підприємств, які розташовані в межах населеного пункту, за умов відсутності організації їх санітарно-захисних зон (II, III та IV класи шкідливості), згідно ДСП 173-96 та ДБН Б.2.2-12:2019 слід передбачити зниження їх шкідливого впливу шляхом застосування новітніх технологій з екологізації виробництва або повинні бути перепрофільовані чи закриті.

Для пом'якшення наслідків впливу виробничих територій як на мешканців населеного пункту так і на навколишнє середовище пропонується вжиття відповідних заходів по зменшенню шкідливих викидів під час роботи обладнання (впровадження мало шумових технологій, встановлення необхідних фільтрів та пиловловлювачів, використання сучасного обладнання з пониженою шумовою вібрацією тощо), збільшення озеленення територій та влаштування шумових бар'єрів, облаштування систем каналізування та збору атмосферних опадів.

Крім того промислові підприємства I-V класу санітарної класифікації у відповідності до ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова території" відокремлюються від території житлової забудови, ділянок громадських установ, закладів дошкільної освіти, закладів охорони здоров'я та соціального захисту, оздоровчих, відпочинку та туризму, фізкультурно-оздоровчих та спортивних споруд, закладів культури та мистецтва, а також озелених територій загального користування, місць тимчасового відпочинку, дачної, садової забудови санітарно-захисними зонами.

Відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.96 №173, санітарно-захисна зона для підприємств IV класу шкідливості становить 100 метрів. Забороняється введення в дію підприємств, споруд та інших об'єктів, на яких не забезпечено в повному обсязі додержання всіх екологічних вимог і виконання заходів, передбачених у проектах на будівництво та реконструкцію (розширення та технічне переоснащення) (стаття 51 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища")

Вулична мережа.

Передбачені проектом головні заходи по удосконаленню вуличної мережі села спрямовані на покращення у цілому транспортної інфраструктури, вирішення існуючих транспортних проблем, забезпечення повноцінних існуючих та нових транспортних зв'язків між окремими функціональними зонами села.

Реконструкція вуличної мережі визначена проектом генерального плану передбачає:

- в межах проектних червоних ліній провести заходи по благоустрою - прокласти тротуари у місцях, де це необхідно, водовідвідні лотки, виконати озеленення;
- передбачення влаштування асфальтобетонного покриття існуючих житлових вулиць без твердого покриття та ремонт існуючого твердого покриття;
- влаштування благоустрою вулиць - водовідвідних лотків, озеленення;
- проектна ширина вулиць в межах червоних ліній на території села складає: головних -15 - 20 м, житлових 12-15 м;
- ширина пожежних та допоміжних проїздів прийнята 5,5 м;
- благоустрій автобусної зупинки на території села. Ширину зупинних майданчиків

						Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата		
							75

прийнято 3,5 м, а довжину - 10 м.

Повітряний басейн.

Відповідними пріоритетними завданнями в сфері охорони атмосферного повітря є:

- інвентаризація всіх систем очищення пилогазових викидів та застосування більш нового обладнання, що відповідає сучасним умовам;
- оснащення всіх джерел пилогазових викидів очисним устаткуванням та обладнанням;
- збільшення кількості постів, де здійснюється постійний контроль стану атмосферного повітря за основними забруднюючими речовинами;
- оснащення до 2021 року 30% легкових автомобілів власників та 50% автомобілів юридичних осіб системами очищення вихлопних газів.

Заходи, що покращують стан повітряного басейну на території сільської ради:

- озеленення зовнішніх доріг;
- озеленення території села;
- віднесення джерел шкідливості, на нормативну відстань;
- покращення стану дорожнього полотна на автошляхах.

Захист від шуму.

Містобудівною документацією передбачаються заходи щодо попередження шкідливої дії шуму:

- диференціація вулично-дорожньої мережі за складом транспортного потоку;
- збільшення території між новою забудовою і вулицею для віддалення проектної житлової забудови від транспортних потоків;
- висаджування вздовж вулиць зелених насаджень (встановлено, що шумова хвиля на місцевості, яка засаджена деревами та кущами, через кожні 30 м послаблюється на 10дБ, в той час як на відкритому просторі на такій же віддалі майже не зменшується);
- перевищення допустимого рівня шуму від трансформаторних підстанцій фіксується в межах 25-55 метрів. Для трансформаторних підстанцій, що розташовані на відстані від житлових будинків ближче, ніж 50 метрів передбачено вживання шумозахисних заходів.

Відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 “Планування і забудова територій” для забезпечення на сельбищній території акустичного режиму пропонується здійснювати застосування містобудівних та будівельно-акустичних засобів захисту від шуму (будівництво шумозахисних екранів, забезпечення необхідної звукоізоляції зовнішніх огорожувальних конструкцій будинків).

Поряд із цим пропонується органам місцевого самоврядування (при необхідності, в межах повноважень, встановлених законом) забезпечити контроль за дотриманням об'єктами господарювання всіх форм власності та окремими громадянами санітарного та екологічного законодавства, правил додержання тиші в населених пунктах.

Водне середовище.

Стан поверхневих вод обумовлений якістю промислових, комунальних та побутових стоків поселення, що в них потрапляють.

На території населеного пункту наявні відкриті водотоки для захисту яких генеральним планом передбачено ряд заходів, що покращують стан водного басейну:

- організація встановлення меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг та дотримання режиму господарської діяльності в них;
- інженерний благоустрій села, облаштування локальних систем каналізування, санітарне очищення;
- організоване відведення дощових і талих вод з усієї території забудови села з очищенням їх перед скиданням в водотоки.

Гідротехнічні заходи.

З метою покращення стану водних об'єктів населеного пункту передбачити проведення ряду заходів:

- розчищення водних об'єктів від замулювання, очерету, старих повалених дерев і покращення її гідрологічного та санітарного стану;
- створення в селі дренажної системи.

Остаточні рішення щодо гідротехнічних заходів пропонується прийняти на подальших стадіях проектування (стадії “Проект” і “Робоча документація”).

водокористування повинні отримати дозволи на спеціальне водокористування із встановленням лімітів забору та використання води (ст.48 Водного кодексу України). Винесення в натуру першого поясу суворого режиму зони санітарної охорони підземних джерел.

Водовідведення.

Господарсько-побутові стічні води — утворюються в житлових приміщеннях, а також в побутових приміщеннях на виробництві. Скидання стічних вод з порушенням нормативних вимог може впливати на хімічний склад природних вод та погіршувати їх якість, а відповідно впливати на стан здоров'я населення.

На час складання проекту існуюча забудова території села централізованою системою каналізування не забезпечена.

Мешканці садибної забудови користуються вигребами з наступним вивозом асенізаційними машинами на пункти прийому стічних вод.

Проектні рішення передбачають розширення територій під індивідуальну садибну забудову паралельно із створенням максимально комфортних умов проживання включаючи максимальне обладнання територій нової житлової забудови спорудами інженерної інфраструктури, зокрема: централізоване водопостачання та водовідведення із спорудженням очисних споруд

Проектним рішенням пропонується використання централізованої систем каналізації з використанням очисних споруд з аеротенками, які працюють у режимі подовженої аерації.

Також у проектному рішення зроблено попередній розрахунок відносно необхідної площі території для розміщення станції очистки стічних вод.

Відповідно до вимог державних будівельних норм, при продуктивності станції очистки стічних вод до 0,7 тис. м³/добу, площа території повинна відповідати складати не менше 0,7 га:

- площа очисних споруд – 0,5 га;
- площа мулистих майданчиків – 0,2 га.

В той же час, вимогами державних будівельних норм передбачено, що у випадку застосування при очистці стічних вод аеротенків-освітлювачів колонного типу, площа очисних споруд зменшується у 5 разів.

Проектними рішеннями передбачається проектування територій для розміщення очисних споруд за південно-західною околицею населеного пункту, а також передбачення поряд з ними територій для розміщення очисних споруд поверхневих вод(загальна площа території – 1,19га).

Ширина санітарно-захисної зони від споруд каналізаційних систем, розрахованої вище потужності, відповідно з вимогами державних будівельних норм пропонується передбачити не менше 200 м.

Кількість каналізаційних насосних станцій та місця їх розташування, розміщення будівель очисних споруд, мереж водовідведення, необхідність реконструкції діючих мереж з врахуванням їх пропускної спроможності та необхідності винесення з під нової забудови, уточнюється на стадіях “Проект” та “Робоча документація” з відповідними гідравлічними розрахунками при участі спеціалізованих проектних та експлуатаційних організацій.

В місцях, де в умовах існуючої житлової забудови неможливо забезпечити прокладання мереж централізованого водовідведення, проектним рішенням пропонується використання локальних систем каналізації.

Остаточні рішення щодо схем водопостачання та водовідведення населеного пункту, що розглядається генеральним планом пропонується прийняти на подальших стадіях проектування (стадії “Проект” і “Робоча документація”).

Ґрунти. Протиерозійні заходи.

У межах генерального плану не виявлені ділянки, де б спостерігалися ерозійні процеси та явища. Процеси ерозійної діяльності мають місце в період інтенсивних атмосферних опадів.

Рекомендується виконати комплекс превентивних заходів протиерозійного характеру. По берегах водойм необхідно виконувати озеленення.

Для захисту від ерозії необхідно провести розширення мережі зелених насаджень та проводити їх благоустрій.

Щоб запобігти утворенню умов для зсувів і обвалів схилів забороняється додаткове привантаження бровки і підрізка подошви схилів. До протиерозійних заходів на цих ділянках також необхідно віднести організоване виведення поверхневих вод

Заходи, що покращують стан ґрунтів:

- охоплення локальними системами каналізації всієї території села;

										Аркуш
										78
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата					

- облаштування існуючих і нових доріг твердим покриттям та організованим водовідведенням.

Протизсувні заходи.

Відповідно до Паспорту ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру Полтавської області за 2019 рік на території села Мгар відсутні зсуви, карсти, яри, заторфованість та порушені території.

З метою упередження зсувних процесів на території села пропонується на постійній основі проводити пасивні протизсувні заходи:

- заборона підрізки схилів та створення на них різних нерівностей;
- недопущення усякого підсипання, як на схилах, так і над ними, у межах небезпечної смуги;
- заборона будівництва на схилах - споруд, ставків, водоймищ, об'єктів із великим водоспоживанням без виконання конструктивних заходів, які б повністю припинили витікання води в ґрунти;
- охорона дерево-кущової і трав'янистої рослинності;
- недопущення скидання на прогнозні зсувні схили зливних, талих, стічних та інших вод.

Таблиця 7.8

**Заходи боротьби зі зсувами,
виникнення яких обумовлено різними чинниками.
(довідковий матеріал)**

Активні причини зсувів	Заходи боротьби	
	заходи	способи боротьби
Зміни напруженого стану глинистих порід	Зменшення стрімкості СХИЛІВ І ПІДКОСІВ	Підрізка земляних мас у верхній частині схилу і викладання їх біля підніжжя для довантаження в місці очікуваного випирання
Підземні води	Перехоплення підземних вод вище зсуву	Горизонтальний і вертикальний дренаж, суцільна прорізь, дренажна галерея, горизонтальні свердловини - дрени
Поверхневі води	Захист берегів від абразії	Хвилевідбійні стінки, хвилеломи, хвилерізи
Атмосферні опади	Регулювання поверхневого стоку	Планування поверхні, лотки, кювети, канали
Вивітрювання	Захист ґрунтів поверхневих схилів	Посів трав, заміна ґрунту, заліснення схилів
Сукупність ряду активних причин	Механічний опір руху земляних мас. Зміни фізико-технічних властивостей ґрунтів	Підпорні стінки, свайні ряди, шпунти, контрбанксти. Підсушка і випалювання глинистих фунтів, електрохімічне закріплення ґрунтів
Деякі вили діяльності	Спеціальний режим у зоні зсуву	Зберігання схилів у сталому стані. Заборона будівництва
Витік водопровідних і каналізаційних вод	Забезпечення надійності мереж	Улаштування водопроводів із міцних труб або в "сорочці"

Захист території від підтоплення.

З метою недопущення та профілактики підтоплення територій села Терни пропонується проведення відповідних заходів:

- територія планується так, щоб забезпечити водовідведення атмосферних і талих вод з урахуванням комунікацій, будівель і споруд навколишньої забудови;
- забезпечуються допустимі ухили вулиць, площ і перехресть для безпечного та зручного руху всіх видів транспорту та пішоходів;
- забезпечуються сприятливі умови для розміщення будівель і прокладання підземних інженерних мереж;
- вертикальне планування територій окремих ділянок з застосуванням спеціальних заходів слід більш детально розробити на подальших стадіях проектування після додаткових геологічних вишукувань.

Рослинний світ.

Необхідність впорядкування системи озеленення передбачена в першу чергу з метою

						Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата		79

доступності (в графічному вигляді наведено в додатках).

Маршрут руху сміттєвозів повинен бути узгоджений згідно існуючої нормативної бази, відповідно до запроектованої вулично-дорожньої мережі (в графічному вигляді наведено в додатках).

Відходи сміттєвозами транспортуватимуться до полігону відповідного спеціалізованого підприємства.

Стратегічними цілями Схеми визначити:

- розширення послуг зі збору ТПВ із поетапним охопленням всього населення сільської ради;
- поступове впровадження роздільного збору відходів із метою відокремлення вторинної сировини та небезпечних компонентів із змішаної маси ТПВ;
- безпечне захоронення залишкових змішаних ТПВ, для чого передбачається організація функціонування контрольованих полігонів районного масштабу (як тимчасові) та у перспективі субрегіонального масштабу;
- проведення інформаційної компанії із залученням компетентних фахівців, представників органів державної влади, неурядових організацій та журналістів, які можуть впливати на громадську думку, з метою підвищення рівня обізнаності населення у питаннях поводження з відходами.

Для укрупнених розрахунків під час проектування схеми санітарного очищення, об'єктів поводження з твердими побутовими відходами, у процесі визначення необхідної кількості машин та механізмів, обслуговуючого персоналу тощо можуть використовуватися рекомендовані норми утворення твердих побутових відходів, згідно з ДБН Б.2.2-12:2019.

Виконавчому органу Лубенської міської ради, при розробці схеми санітарної очистки території рекомендується дотримання ДБН Б.2.2-6:2013 “Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту” та наказу № 57 від 23.03.2017 року Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 квітня 2017 р. за № 505/30373 “Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів”.

На першу чергу будівництва і розрахунковий період, для періодичного вивезення відходів передбачається 1 сміттєвоз. Один на день в теплий період (при температурі більше +50С) і не рідше ніж 1 сміттєвоз раз на п'ять діб в холодну пору року. Періодичність вивезення відходів погоджується з санітарно-епідеміологічною службою району.

Вивезення твердих і рідких побутових відходів здійснюється у місця, які погоджуються замовником з Лубенським міськрайонним управлінням Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області.

Періодичність вивезення ТПВ встановлюється виходячи з необхідності недопущення зберігання ТПВ в контейнерах в холодну пору року (при температурі нижче -5°С) більш ніж 3 доби, в теплу пору року (при температурі вище +5) більше однієї доби.

Пропозиції до проекту “Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області”

Даний розділ сформований на основі пропозицій (табл. 7.6) для розпорядників проекту генерального плану, реалізація яких може сприяти поліпшенню екологічної ситуації в селі.

Зазначені пропозиції спрямовані на запобігання, зниження або компенсацію несприятливого впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, та посилення існуючих позитивних впливів.

Таблиця 7.9

Напрямок діяльності	Пропозиції робочої групи	Планований термін реалізації
Охорона атмосферного повітря	Впровадження щоквартального контролю за станом атмосферного повітря за основними забруднюючими речовинами, які визначені для села, та інформування населення про цей стан через ЗМІ, що суттєво покращить інформаційну свідомість населення.	Першочергово, у період до 2024 року
	Оскільки співвідношення між обсягами викидів в атмосферу села від стаціонарних і пересувних джерел становить приблизно 15% і 85% відповідно, то для зменшення забруднення атмосферного повітря села необхідним є впровадження комплексу заходів, до яких відносяться: регулювання двигунів відомчого автомобільного транспорту при проходженні технічного обслуговування, більш	Першочергово, у період до 2024 року

Напрямок діяльності	Пропозиції робочої групи	Планований термін реалізації
	масовий перехід на газоподібне паливо, обов'язковість використання нейтралізаторів вихлопних газів автомобільного транспорту.	
	Для зменшення викидів в атмосферне повітря села пилу та суспендованих частинок, недиференційованих за складом, необхідно забезпечення контролю за оснащенням промислових стаціонарних джерел викидів сучасним фільтрувальним обладнанням.	Поетапно у весь період реалізації генплану
	Для зменшення викидів діоксиду азоту та оксиду вуглецю, які утворюються на спалювальних установках сушарок та теплогенераторних, важливо проведення контролю за процесами горіння та встановлення камер до опалення оксиду вуглецю.	Поетапно у весь період реалізації генплану
	Для мінімізації синергічного ефекту негативного впливу на умови життєдіяльності людей особливо у зонах, прилеглих до основних автошляхів, що створюється дією забрудненого повітря та шумового впливу від автотранспорту, необхідно: <ul style="list-style-type: none"> - здійснення періодичного контролю шумового навантаження на найближчі зони житлової забудови; - планування шумозахисних заходів у тих зонах, що потребують мінімізації виявленого шумового навантаження. 	Поетапно у весь період реалізації генплану
Адаптація до змін клімату	Здійснити розробку та реалізацію програми адаптації до змін клімату, яка повинна бути одним із пріоритетів в стратегії розвитку населених пунктів сільської ради до 2030 року	Розробка програми - першочергово, у період до 2024 року, реалізації - поетапно
	При подальших змінах клімату, а саме характеру й інтенсивності опадів, ризик підняття ґрунтових вод й підтоплення територій зростає, що потребує здійснення окремої оцінки з врахуванням кліматичних чинників перед прийняттям містобудівних рішень.	Поетапно у весь період реалізації генплану
	Привести у відповідність до всіх існуючих норм транспортну інфраструктуру села (технічні параметри вулиць: ширина, стан покриття), що також вносить свій внесок в антропогенне навантаження та впливає на викиди парникових газів від автотранспорту.	Поетапно у весь період реалізації генплану
Охорона водних ресурсів	Проведення попередніх досліджень гідрогеологічної ситуації в районі планування будівництва нових об'єктів системи водопостачання	На перспективу
	Замовлення окремого проекту землеустрою щодо встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг відкритих водотоків в межах села згідно порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них встановленим Кабінетом Міністрів України	Першочергово, у період до 2024 року
	Здійснення заходів та контролю щодо раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів; встановлення правил загального користування водними об'єктами в порядку, визначеному статтею 47 Водного Кодексу України; вирішення інших питань у галузі регулювання водних відносин у межах своєї компетенції	На постійній основі
	Організація постійного моніторингу стану гідрологічного режиму підземних водоносних горизонтів з перерахунком запасів питних водних ресурсів	Першочергово, у період до 2024 року
	Запровадження розширеного контролю за якістю питної води, що використовується для забезпечення потреб населення на основі європейських методик контролю якості питної води.	Першочергово, у період до 2024 року
	Проведення паспортизації водних об'єктів	Першочергово, у період до 2024 року
	Організувати та провести заходи по винесенню в природу та влаштуванню прибережних захисних смуг навколо водних об'єктів	Першочергово, у період до 2024 року
	Після проведення протиерозійних заходів використовувати крутосхилі землі як резерв для розширення площ лісових масивів.	На перспективу
Охорона земельних ресурсів	Передбачити вздовж нових вулиць захисні рослинні бордюри	Поетапно із впровадження відповідних заходів генплану
	Проведення агротехнічних заходів за для покращення структури ґрунту, закріплення еродованих масивів лучно-деревною рослинністю, збагачення гумусового горизонту, регулювання вологості тощо.	Першочергово, у період до 2024 року
	На проєктованій території в зонах з лесовидними просядними ґрунтами необхідно проведення досліджень інженерно-геологічних	Першочергово, у період до 2024 року

Напря́м діяльності	Пропозиції робочої групи	Планований термін реалізації
	<p>умов будівництва для визначення заходів з попередження проявів просадності ґрунтів.</p> <p>Провести планування заходів з перепрофілювання земельних ділянок виробничої зони</p>	<p>Поетапно із впровадження відповідних заходів генплану</p>
<p>Управління відходами та санітарна очистка населеного пункту</p>	<p>Впровадження “Програми поводження з твердими побутовими відходами на території Лубенської міської ради.” Метою Програми передбачити вирішення екологічних, санітарних, економічних та соціальних проблем в межах сільської ради, через впровадження організованої системи збирання, утилізації та переробки відходів, споживання з подальшим використанням їх в якості енергетичних та вторинних ресурсів.</p> <p>Розробити встановленим порядком схему санітарної очистки населених пунктів Лубенської міської ради</p> <p>Узгодити заходи заплановані проектом генерального плану із заходами Схеми санітарної очистки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з розвитку системи роздільного збирання твердих побутових відходів; - організації системи окремого збору небезпечних відходів; - забезпечення повного охоплення населення сільської ради послугою із унітарного збирання ТПВ. <p>Провести спеціальні дослідження морфологічного складу ТПВ для можливості раціонального вибору схеми збирання вторинної сировини населених пунктів Лубенської міської ради та залучення інвестицій у дану сферу.</p> <p>Провести виявлення ділянок найбільш частого утворення стихійних сміттєзвалищ на території міської ради.</p> <p>Організувати систему відповідних профілактичних та ліквідаційних заходів з проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення.</p>	<p>Першочергово, у період до 2024 року</p> <p>Першочергово, у період до 2024 року</p> <p>Поточний, у весь період реалізації генплану</p> <p>Першочергово, у період до 2024 року</p> <p>Першочергово, у період до 2024 року</p>
<p>Оптимізація зелених насаджень Санітарно-захисні зони</p>	<p>На території населеного пункту висадити саджанці таких видів дерев: Ясен (<i>Fraxinus excelsior</i>), Горобину (<i>Sorbus aucuparia</i>), Липу (<i>Tilia cordata</i>), Дуб (<i>Quercus robur</i>), Березу (<i>Betula pendula</i>). Це сприятиме покращенню очищення повітря від пилу та газів, захищатиме від шумів й урізноманітнить видовий асортимент деревних рослин.</p> <p>При розвитку виробничої бази населеного пункту врахувати вимоги ДБН Б 2.2-12:2019 “Планування та забудова території” щодо відокремлення виробничих підприємств від території житлової забудови, ділянок громадських установ, закладів дошкільної освіти, закладів охорони здоров'я та соціального захисту, оздоровчих, відпочинку та туризму, фізкультурно-оздоровчих та спортивних споруд, закладів культури та мистецтва, а також озелених територій загального користування, місць тимчасового відпочинку, дачної, садової забудови санітарно-захисними зонами.</p>	<p>Поетапно із впровадження відповідних заходів генплану</p> <p>При впровадженні відповідних заходів генплану</p>

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

Проект “Генеральний план с. Терни Лубенського району Полтавської області” є документом, який визначає не лише територіальний розвиток населеного пункту, а й стратегію розвитку всіх сфер його життєдіяльності на тривалій період з метою досягнення стабільного, безкризового, сталого розвитку господарського комплексу, і на цій основі – забезпечення всіх соціальних потреб його мешканців.

У контексті СЕО генерального плану населеного пункту, для розгляду альтернативних варіантів та їх можливих екологічних наслідків, була визначена наступна перспектива щодо вивчення наявних альтернатив та їх вплив на навколишнє середовище – варіант “нульової альтернативи” та “базовий сценарій (реалістичний)”.

Альтернатива 1: “Нульовий сценарій”.

У варіанті “нульової альтернативи” розглядається ситуація сценарію, за яким не розробляється і не затверджується проект генерального плану населеного пункту, а у діючій містобудівній документації частина території розвивається як територія садибної житлової забудови та територія особистих селянських господарств, недостатній розвиток озелененої території загального користування, не визначені СЗЗ існуючих сільськогосподарських підприємств. За результатами аналізу визначено, що в форматі сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток села Терни та територій, що пропонується до введення в межі за проектом генерального плану, є малоперспективним, ускладненим, з погіршенням екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, забудови із порушенням містобудівних та інших обмежень (ПЗС, СЗЗ, зон охорони об’єктів водопостачання тощо).

Альтернатива 2: “Базовий сценарій (реалістичний)”

Базовий сценарій (реалістичний) – подальший поступовий розвиток села Терни. Цей сценарій передбачає розширення меж села, виділення земель під житлову забудову, підведення інженерної інфраструктури до житлових кварталів, розбудова об’єктів соціальної інфраструктури, вирівнювання демографічної ситуації, озеленення територій, формування рекреаційних територій, розвиток централізованого водопостачання та водовідведення, впорядкування санітарно-захисних зон, збереження історичної та культурної спадщини.

Вибір майданчиків будівництва проєктованих об’єктів в генеральному плані проведено на підставі обґрунтувань найбільш раціонального використання земель, технічного і технологічного забезпечення об’єктів будівництва, розташування існуючих транспортних і інженерних об’єктів, а також соціально-економічного розвитку населеного пункту і регіону.

Систематизовані результати порівняльного аналізу впливів, пов’язаних з реалізацією альтернативних варіантів наведено в таблиці 8.1.

Таблиця 8.1.

Порівняльний аналіз впливів й наслідків, пов’язаних із реалізацією альтернативних варіантів проекту генерального плану с. Мгар

№ з/п	Сфера та показники життєдіяльності населеного пункту, на які впливає запланована генпланом діяльність	Альтернатива №1	Альтернатива №2
1	Зміна меж території населеного пункту	Питання не розглядається	Однобічний характер розвитку населеного пункту, перевага процесів урбанізації території, покращення умов життєдіяльності людей
2	Будівництво на території населеного пункту нових об’єктів господарської діяльності	Планування не відбувається, суттєве ускладнення розвитку інфраструктури населеного пункту, відсутність прогнозування будівництва об’єктів з різним ступенем техногенно-екологічної	Планування має системний характер, використання територій згідно розробленого плану, раціональне використання фінансів

Аркуш

Звіт СЕО – ГП - ПЗ

84

Зм. Кіл-ть Аркушів № докум Підпис Дата

№ з/п	Сфера та показники життєдіяльності населеного пункту, на які впливає запланована генпланом діяльність	Альтернатива №1	Альтернатива №2
		небезпеки	завдяки стратегічному плануванню
3	Автомобільні магістралі та автодороги населеного пункту	Планування нових автомобільних доріг (вулиць) не може здійснюватися; рівень забруднення атмосферного повітря населеного пункту не зменшується, зростає ризик збільшення хронічних захворювань органів дихання у населення села	Будівництво нових автомобільних доріг (вулиць) відповідно рівень забруднення атмосферного повітря в населеному пункті зростає особливо в зонах, прилеглих до автомагістралей й автодоріг населеного пункту; погіршується стан здоров'я людей у зв'язку із забрудненням повітря; зростає шумове навантаження на середовище
4.	Експлуатаційний стан каналізаційно-очисних споруд (ЛОС)	Залишається невирішеним питання будівництва ЛОС, стічні води продовжують потрапляти у ґрунтові води, що надалі призводить до суттєвого погіршення якості води у приватних колодязях	Проводиться будівництво ЛОС, покращується ступінь очищення стічних вод
5.	Система водопостачання населеного пункту, якість питної води	Відсутність рішень щодо покращення роботи системи водозабезпечення села; подальше погіршення якості питної води; значний ризик зростання залежності здоров'я населення від погіршення якості води	Планування системи водозабезпечення населеного пункту; покращення якості питної води; значне зменшення ризику виникнення захворювань від погіршення якості води
6.	Забезпечення населення населеного пункту послугою із збирання твердих побутових відходів (ТПВ)	Неможливість забезпечення повного охоплення населення послугою із збирання ТПВ; зростання ризику утворення стихійних сміттєзвалищ й як слідство погіршення санітарного стану житлової забудови в селі	Перспективи для впровадження сучасних заходів із санітарної очистки території населеного пункту як слідство покращення санітарних умов проживання населення
7.	Розміщення в межах населеного пункту кладовища з недотриманням санітарних відстаней до житлової забудови	Відсутність планування території для нового кладовища з дотриманням СЗЗ; подальша експлуатація кладовищ з недотриманням санітарних відстаней до житлової забудови; неможливість розширення меж існуючих кладовищ відповідно у найближчий час відсутність місць для захоронення	Наявність планування території для нового кладовища з дотриманням СЗЗ; закриття існуючого кладовища з недотриманням санітарних відстаней до житлової забудови;
8.	Процеси підтоплення територій	Високий рівень небезпеки підтоплень в період інтенсивних опадів	Зменшення рівня небезпеки підтоплень в результаті проведення інженерної підготовки територій
9.	Недостатній рівень забезпечення населення рекреаційними ресурсами	Відсутність законодавчої основи для планування й організації нових територій для потреб рекреації; недостатньо місць для відпочинку населення; зменшується привабливість міста для постійного життя й туризму	Відсутність планування розвитку міста з точки зору рекреаційних потреб; зменшується привабливість міста для постійного життя й туризму

Зведений аналіз.

Найменування	Проектні пропозиції	Потенційні наслідки впливу	Очікуваний вплив на довкілля
Варіант "нульовий", (без впровадження проектних змін)	негативний вплив об'єктів залишається без змін; санітарно-захисні зони не дотримані	викиди шкідливих речовин та негативний вплив на довкілля залишаються без змін	екологічна ситуація території не змінюється або навіть погіршується
Варіант "Базовий сценарій" з впровадженням проектних рішень у складі генерального плану	раціональне використання природних ресурсів; запровадження санітарно-захисних зон	викиди шкідливих речовин та негативний вплив на довкілля зменшуються;	потенційне пом'якшення (підвищення) загального стану екологічної ситуації території

Аркуш

Звіт CEO – ГП - ПЗ

85

Зм. Кіл-ть Аркушів № докум Підпис Дата

При гіпотетичному “нульовому” сценарії не складається і не затверджується новий генеральний план розвитку населеного пункту.

Цей сценарій може розумітися як продовження поточних (несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля.

Негативний вплив на середовище зростає, економіка не змінюється, або погіршується, інфраструктура не розвивається, можливо навіть знижується, підвищується негативний вплив на здоров'я населення, зменшується народжуваність, збільшується кількість людей пенсійного віку.

Отже при “нульовому” варіанті подальший розвиток населеного пункту є очевидно проблематичним, ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, подальшого забруднення і неефективного використання земельних та водних ресурсів, хаотичної забудови тощо.

За результатами аналізу розглянутих альтернативних варіантів дається висновок про те, що найбільш виправданим варіантом для життєзабезпечення села Терни є затвердження проекту генерального плану.

Вибір майданчиків будівництва проєктованих об'єктів в генеральному плані проведено на підставі об'ґрунтувань найбільш економічного використання земель, технічного і технологічного забезпечення об'єктів будівництва, а також соціально-економічного розвитку населеного пункту і регіону.

Зважаючи на комплексність рішень ДДП проєкту “Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області”, що обумовлюється необхідністю забезпечення розвитку транспортних зв'язків, інженерної інфраструктури водопостачання, каналізування, розміщення рекреаційних зон, принципового функціонального планування території населеного пункту за видами переважного використання, визначення промислово-виробничих ділянок, розгляд виправданих альтернатив проєктних рішень відбувається в процесі розробки Генерального плану. Загальною альтернативою проєкту “Генеральний села Мгар Лубенського району Полтавської області” рішення про розроблення якого прийнято, є його можливе не затвердження. Такий сценарій був розглянутий в рамках стратегічної екологічної оцінки. Оцінка вказаних альтернативних варіантів відображена у цьому Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

Зважаючи на комплексність рішень ДДП проєкту “Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області”, що обумовлюється необхідністю забезпечення розвитку транспортних зв'язків, інженерної інфраструктури водопостачання, каналізування, розміщення рекреаційних зон, принципового функціонального планування території населеного пункту за видами переважного використання, визначення промислово-виробничих ділянок, розгляд виправданих альтернатив проєктних рішень відбувається в процесі розробки Генерального плану. Загальною альтернативою проєкту “Генеральний села Терни Лубенського району Полтавської області” рішення про розроблення якого прийнято, є його можливе не затвердження. Такий сценарій був розглянутий в рамках стратегічної екологічної оцінки. Оцінка вказаних альтернативних варіантів відображена у цьому Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і об'ґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього природного середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та експлуатації будівель і споруд підприємств, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проєкту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері містобудування та охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

- 1) аналіз проєкту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:
  - проаналізовано в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планової діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
  - розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища;

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування "Генеральний план с. Терни Лубенського району Полтавської області" є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій з їх усунення або послаблення.

Загальнодержавний моніторинг наслідків виконання документа державного планування здійснюється у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 "Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля". Система моніторингу спрямована на: удосконалення рівня вивчення і знань про екологічний стан довкілля; покращення оперативності та якості інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях; підвищення якості обґрунтування природоохоронних заходів та ефективності їх здійснення; сприяння раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, сталого розвитку.

Підприємства, установи та організації незалежно від форм їх власності та підпорядкування, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон, збирати, зберігати та безоплатно надавати дані та/або узагальнену інформацію для її комплексного оброблення (відповідно до п. 10 Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 "Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля").

В основі моніторингової оцінки лежить система кількісних і якісних індикаторів, що характеризують повноту та ефективність реалізованих рішень та який вплив це справляє на систему управління.

Екологічний моніторинг наслідків виконання документа державного планування є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистеми для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища та раціонального природокористування.

Державна система екологічного моніторингу довкілля є інтегрованою інформаційною системою, що здійснює збирання, збереження та оброблення екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, біоти та умов життєдіяльності, вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на всіх рівнях державної виконавчої влади, удосконалення відповідних законодавчих актів, а також виконання зобов'язань України з міжнародних екологічних угод, програм, проектів і заходів.

Екологічний моніторинг наслідків виконання документа державного планування здійснюється за достроковою державною програмою, яка визначає спільні, узгоджені за цілями, завданнями, територіями та об'єктами, часом (періодичністю) і засобами виконання дії відомчих органів державної виконавчої влади, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності.

Суб'єктами Державної системи екологічного моніторингу наслідків виконання документа державного планування, відповідальними за обов'язкове здійснення Державної програми екологічного моніторингу довкілля, є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які згідно зі своєю компетенцією отримують та обробляють дані про стан довкілля і виробляють відповідні рішення щодо нормалізації або поліпшення екологічної обстановки, раціонального використання і забезпечення якості природних ресурсів.

Об'єктами інформатизації в Державній системі екологічного моніторингу наслідків виконання документа державного планування України є процеси відомчої екологічної діяльності та їх інтеграція на локальному, адміністративно-територіальному і державному рівнях, які відповідно охоплюють:

											Аркуш
											88
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						

- території промислово-міських агломерацій, санітарно-захисних зон великих підприємств в тому числі АЕС, великих водоймищ, природоохоронних зон та інших спеціально визначених просторових одиниць;

- території областей України;

- території промислово-економічних регіонів, басейнів, великих річок та України в цілому.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування в розрізі впливу на довкілля є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності та включатиме:

Для органу місцевого самоврядування.

- проведення моніторингу виконання пропозицій генерального плану населеного пункту;
- проведення моніторингу стану здоров'я населення населеного пункту.

Для юридичних і фізичних осіб, що здійснюють свою діяльність на території населеного пункту

- проведення щорічного контролю якості повітря, об'єктів що здійснюють викиди, на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;

- проведення щорічного моніторингу якості використовуваної води та стічних вод;
- контроль за дотриманням допустимих рівнів і тривалості дії шуму.

Постановою Кабінету Міністрів України від 05.12.2007 № 1376 затверджено Державну цільову екологічну програму проведення моніторингу навколишнього природного середовища.

Програма спрямована на поєднання зусиль усіх суб'єктів системи моніторингу щодо виключення дублювання та включення додаткових функцій з моніторингу, створення єдиної мережі спостережень після оптимізації її елементів та програм спостережень, вдосконалення технічного, методичного, метрологічного та наукового забезпечення функціонування єдиної мережі спостережень. З метою забезпечення інтеграції інформаційних ресурсів суб'єктів системи моніторингу довкілля передбачено створення та забезпечення функціонування єдиної автоматизованої підсистеми збору, оброблення, аналізу і збереження даних та інформації, отриманих в результаті здійснення моніторингу.

В межах Державної цільової екологічної програми проведення моніторингу навколишнього природного середовища, у тому числі, передбачено розширення мережі автоматизованих постів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в екологічно небезпечних населених пунктах.

Згідно з проведеною оцінкою впливів на довкілля визначено, що під час провадження планованої діяльності, очікується незначний та допустимий вплив на довкілля зумовлений викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, шумовим забрудненням та здійсненням операцій у сфері поводження з відходами. Значний негативний вплив на довкілля під час провадження планованої діяльності не передбачається.

Враховуючі вищезазначені результати оцінки впливів передбачається програма моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля наслідків виконання документа державного планування під час провадження планованої діяльності для моніторингу та контролю допустимих впливів.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію плану або програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що план або програма (ДПП) виконується відповідно до затвердженого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Підсумки моніторингу виконання документу державного планування підводяться один раз на півроку у вигляді піврічних звітів.

Фіксуються та аналізуються:

									Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					89

- а) ступінь виконання кожного завдання проекту;
- б) невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- в) дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- г) оцінка потреб у фінансуванні;
- д) пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі досягнення запланованих результатів.

Система запропонованих в генеральному плані індикаторів включає еколого-економічні та екологічні індикатори; встановлена необхідність розроблення та узгодження програми моніторингу:

- економія бюджетних коштів в результаті впровадження енергоефективних заходів;
- економія енергетичних ресурсів в результаті впровадження енергоефективних заходів;
- обсяги коштів, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ в проекти енергоефективності, що залучені;
- зменшення/збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення;
- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;
- кількість осіб, залучених до заходів з екологічної освіти.

Відповідальним за здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення є Замовник – виконавчий комітет Лубенської міської територіальної громади.

Заходи з моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення передбачається здійснювати на постійній основі – не менше ніж 1 раз на рік після повної реалізації ДДП та введення його в експлуатацію. Також передбачається моніторинг при здійсненні будівельних робіт щодо забезпечення заходів щодо:

- максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим покривом і зняття та складування у визначених місцях родючого шару ґрунту з наступним використанням його для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивуації земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон;
- недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок;
- дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при розміщенні та будівництві об'єктів.
- забезпечення максимального збереження існуючих зелених насаджень.

Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Враховуючи мінімальний характер наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення передбачається облік кількісних та якісних показників, що характеризують вплив на довкілля без акцентування на дотримання їх цільових значень (таблиця 9.1). Цільові значення показників мають відповідати санітарним нормам та правилам діючим в Україні.

Передбачається:

- контроль за дотриманням допустимих рівнів і тривалості дії шуму при будівництві;
- контроль інших можливих негативних впливів на довкілля.

В таблиці 9.1.наведено екологічні індикатори для проведення моніторингу наслідків виконання документів державного планування.

										Аркуш
										90
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата					

Таблиця 9.1.

№	Екологічні індикатори	Одиниці виміру	Значення
1	Використання водних ресурсів		
1.1	Загальний об'єм забору прісних вод у цілому, в т.ч.:	м ³ /рік	
	об'єм забору прісних поверхневих вод		
	об'єм забору прісних підземних вод		
1.2	Використання прісних вод у цілому, в т.ч.:	м ³ /рік	
	побутово-питні потреби		
	Зрошення		
	Інше		
1.3.	Якість води для питних потреб		
	за хімічними показниками	мг/дм ³ або мг/дм ³ або Бк/дм ³	
	за бактеріологічними показниками	КУО/100см ³ або БУО/дм ³ або клітини, цисти, яйця в 50 дм ³	
1.3	Об'єм води, що використовується для задоволення господарсько-питних та інших потреб населення в цілому	м ³ /рік/на душу населення	
2	Забруднені стічні води		
2.1	Скидання зворотних вод, усього, в т.ч.:	м ³ /рік	
	у поверхневі водні об'єкти		
	у підземні горизонти		
	у накопичувачі		
2.2	Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього, з них:	м ³ /рік	
	нормативно очищених		
	нормативно чистих без очищення		
	Забруднених		
2.3	Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в цілому, в т.ч.:	% від загального об'єму скинутих стічних вод	
	забруднених зворотних вод без очищення		
	недостатньо очищених зворотних вод		
3	Земельні ресурси		
3.1	Частка озелених територій	% від загальної території	
3.2	Частка забудованої території	% від загальної території	
3.3	Частка не забудованої території	% від загальної території	
4	Атмосферне повітря		
	Вміст в атмосферному повітрі: NO ₂ , CO, NH ₃ , CH ₂ O, PM (пил) 2.5, PM 10 формальдегідів	мг/м ³ кг/м ³ мг/м ³	
5	Загальні витрати твердого палива, усього в т.ч.:		
	Дрова	тис. т/рік	
	Інше	тис. т/рік	
6	Загальне споживання електроенергії	кВт/рік	
7	Загальний об'єм споживання газу	м³/рік	
9	Поводження з відходами		
9.1	Утворилося, всього за рік	т/рік т/рік т/рік т/рік	
	ТПВ		
	Від домогосподарств		
	Від виробничої сфери		
	Від сфери послуг		
10	Забруднення ґрунтового покриву		
10.1	Забруднення важкими металами (вздовж транспортних артерій та місць скупчення автомобільного транспорту)	мг/кг	
10.2	Забруднення основними органічними та хімічними сполуками ґрунтів с/г використання	мг/кг	

В таблиці 9.2. наведено показники для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. Цільові значення показників мають відповідати санітарним нормам та правилам діючим в Україні.

Таблиця 9.2.

№	Показник	Одиниці виміру	Значення
1	Атмосферне повітря		
1.1	Кількість станцій моніторингу якості повітря	одиниць	
2	Водні ресурси		
2.1	заходи по регулюванню русла річки, зокрема розчищення русла від побутового та будівельного сміття (маса зібраного сміття різних сортових категорій, кількість ліквідованих несанкціонованих звалищ, заходи з поглиблення днища водойми та розчищення від мулу і наносів (площа розчищеної ділянки); організація прибережних захисних смуг в межах водоохоронних зон вздовж річки та їх озеленення (довжина)	тон одиниць га км	
2.2	організація зон санітарної охорони водних об'єктів	га	
3	Земельні ресурси		
3.1	зняття родючого шару ґрунту при забудові сіл (площа ділянки зняття ґрунтового шару, м ² / маса знятого ґрунтового шару)	тон	
4	Поводження з відходами		
4.1	санация території населених пунктів, зокрема: ліквідація несанкціонованих звалищ (маса зібраного сміття різних сортових категорій, /кількість ліквідованих несанкціонованих звалищ)	тон/одиниць	
5	Здоров'я населення		
5.1	розширення та відновлення рекреаційних територій, зокрема: площа територій рекреаційного використання, із зазначенням спеціалізації рекреаційного використання за видами рекреаційних занять, наприклад, сквер та територія для піших прогулянок, дитячий ігровий майданчик, спортивний майданчик, місце для пікніків, місце для риболовлі, місце для проведення колективного дозвілля тощо	га	
5.2	розпланування пляжної зони відпочинку територій (площа пляжних територій)	га	
5.3	благоустрій прибережної захисної смуги, розчищення від вологолюбної рослинності (площа розчищеної ділянки)	га	
5.4	створення штучних акустичних екранів вздовж автодоріг та застосування звукозахисних споруд або захисних елементів в спорудах першого ешелону забудови	км/одиниць	
5.5	облаштування підтоплених та заболочених понижених територій, що сприятиме зниженню потенційної небезпеки анафелогенності території (площа заболочених ділянок, га/площа облаштованих заболочених ділянок)	га	
5.6	кількість/частка домогосподарств підключених до системи централізованої системи водопостачання на господарсько-питні та протипожежні потреби	одиниць / %	
5.7	створення ефективних шумозахисних лісосмуг вздовж існуючих і проєктних автомагістралей: встановлення шумозахисних екранів, створення шумозахисних зелених насаджень в місцях недотримання санітарних розривів між залізничними шляхами та житловою забудовою:	км / одиниць	
6	Зелені насадження		
6.1	збільшення площі зелених насаджень загального користування (площа зелених насаджень загального користування; із зазначенням породного складу насаджень)	га	
6.2	відновлення існуючих та створення нових площ захисних зелених насаджень, зокрема, формування охоронних зелених смуг навколо підприємств, які віднесено до V класу шкідливості (площа зелених насаджень зазначеного виду користування, із зазначенням породного складу насаджень)	га	

№	Показник	Одиниці виміру	Значення
6.3	відновлення, впорядкування існуючих прибудинкових зелених насаджень обмеженого та загального призначення, а також зелених насаджень навколо водних об'єктів тощо (площа зелених насаджень зазначеного виду користування, із зазначенням породного складу насаджень)	га	
6.4	поліпшення санітарного стану насаджень, якісного складу лісів (опис породного складу насаджень із зазначенням на їх пило та газостійкість)	опис	
7	ПЗФ та території Смарагдової мережі		
7.1	Інвентаризація чисельності та видової різноманітності флори і фауни регіону (кількість видів)	одиниць	
7.2	установлення охоронних зон для забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів та об'єктів природних заповідників (площа)	га	

Методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати:

Заповнення значень показників зазначених в таблиці 9.1 має здійснюватися шляхом фіксації показників станцій моніторингу, лабораторних досліджень, або наявних даних з відкритих джерел. Керівник, або відповідальна особа промислового об'єкту зобов'язується повідомляти за вимогою Замовника з моменту введення в експлуатацію будівель значення індикаторів в письмовому вигляді у формі довідки, що містить таблицю 9.1.

Контроль забруднення ґрунтів. Одним із поширених і небезпечних для населення наслідком антропогенного впливу на навколишнє середовище є хімічне забруднення. Основна увага має бути приділена територіям із відкритим ґрунтом, де є безпосередній контакт із людьми: дитячі ігрові та спортивні майданчики на території навчальних закладів, у межах житлової забудови. До контрольованих мають бути віднесені важкі метали (Pb, Cu, Zn та інші), пестициди, нафтопродукти, нітрати. Контроль вмісту забруднювачів має здійснюватися шляхом відбору зразків ґрунту, як депонуючого середовища, із визначенням валового і рухомого вмісту. Результати аналізу вмісту забруднювачів у ґрунтах є також індикатором забруднення повітря.

Контроль атмосферного повітря. Рекомендується впровадити контроль за станом атмосферного повітря у місцях, що найбільше піддаються тиску – у зонах впливу автодоріг. Контроль слід здійснювати за шумовим забрудненням та за речовинами, що належать до Переліку найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2001 № 1598. В якості альтернативних джерел даних, які можуть використовуватись для доповнення та крос-верифікації наявних спостережень доцільно використовувати дані дистанційного зондування Sentinel 5 (дані у відкритому доступі та безкоштовні), які на рівні дозволяють контролювати широкий спектр забруднюючих речовин (зокрема озон, метан, формальдегід, оксиди сірки та азоту тощо).

Контроль забруднення поверхневих та ґрунтових вод та контроль якості питної води. Одним із поширених і небезпечних для населення наслідком антропогенного впливу на поверхневі та підземні води є хімічне, органічне забруднення. Основна увага під час моніторингових дій має приділятися територіям в безпосередній контактній зоні із людьми: у межах житлової, громадської забудови та в межах рекреаційних територій (пляжні зони, гідропарки та ін.). До контрольованих забруднювачів відносяться хімічні речовини та сполуки (важкі метали, пестициди, нафтопродукти, нітрати), бактеріологічні забруднювачі та механічні (зважені часточки, каламутність та ін.) тощо. Контроль вмісту забруднювачів має здійснюватися шляхом відбору проб води на моніторингових постах та гідрологічних постах в межах населеного пункту. Результати аналізу вмісту забруднювачів у поверхневих та ґрунтових водах є також індикатором забруднення ґрунтів та повітря.

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації генерального плану, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на

						Аркуш
Звіт СЕО – ГП - ПЗ						
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата	93

довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації документу державного планування. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію генерального плану;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що господарська діяльність виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Організація моніторингу вимагає визначення того, хто повинен здійснювати моніторинг, хто повинен забезпечувати доступ до результатів, що має бути предметом моніторингу, яка інформація повинна оприлюднюватися (безпосередні дані вимірювань або результати їх аналізу), де слід здійснювати моніторинг, з якою періодичністю й протягом якого часу, коли слід оприлюднити результати, які методи моніторингу та поширення інформації слід використовувати.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Для організації моніторингу пропонується створити відповідний орган, до складу якого мають входити представники місцевого самоврядування, громадськості і бізнесу.

Розвиток населеного пункту базується на принципі збалансованого розвитку, оскільки стратегічні напрями розвитку, визначені в складі генерального плану, охоплюють економічну, екологічну й соціальну складові розвитку.

Розміщення сільбищної території, існуючих об'єктів виробничої діяльності та територій сільськогосподарського призначення, споруд транспорту, інженерних мереж та їх об'єктів призводять до техногенного навантаження на довкілля населеного пункту, що спричиняє забруднення повітряного та водного басейнів, земельних ресурсів, негативно впливає на здоров'я населення.

Аналіз тенденцій змін стану довкілля в населеному пункту вказує на стабілізацію обсягів викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел і зростання викидів від пересувних джерел, стабілізацію забору свіжої води та скидів зворотних вод, стабілізацію обсягів утворення й утилізації відходів.

Проект генерального плану спрямований на зменшення техногенного впливу на довкілля.

Цілі, передбачені у проекті генерального плану відповідають з регіональним екологічними цілями, визначеними в "Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2027 року".

Основним антропогенним чинником змін в населених пунктах залишаються домогосподарства.

При цьому, існуючі водні об'єкти, зелені насадження та природно-заповідні території пом'якшують негативний антропогенний вплив на довкілля та здоров'я населення.

Ймовірність того, що реалізація Генерального плану призведе до можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Моніторинг ефективності впровадження Генерального плану є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля він матиме, а також необхідною передумовою забезпечення збалансованості розвитку населеного пункту. Необхідно передбачити регулярність збору моніторингових даних та їх постійний аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування розвитку у майбутньому.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

Моніторинг впливу на довкілля наслідків виконання документу державного планування є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності та включатиме:

							Звіт СЕО – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата			94

Для органу місцевого самоврядування та територіального органу Державної екологічної інспекції Центрального округу:

- проведення моніторингу виконання пропозицій генерального плану населеного пункту;
- проведення моніторингу стану довкілля та здоров'я населення Лубенської міської територіальної громади.

Для юридичних і фізичних осіб, що здійснюють свою діяльність на території населених пунктів

- проведення щорічного контролю якості повітря, об'єктів, що здійснюють викиди, на межі санітарно - захисної зони та найближчої житлової забудови;
- проведення щорічного моніторингу якості використовуваної води та стічних вод, обстеження водозабірних споруд;
- контроль за дотриманням допустимих рівнів ГДК викидів забруднюючих речовин і тривалості дії шуму.

Оперативний (кризовий) моніторинг довкілля — це інтенсивні спостереження за природними об'єктами, джерелами техногенного впливу, розташованими в районах екологічної напруженості, у зонах аварій та природних явищ із шкідливими екологічними наслідками, з метою забезпечення своєчасного реагування на кризові та надзвичайні екологічні ситуації і прийняття рішень щодо їх ліквідації, створення нормальних умов для життєдіяльності населення та господарювання.

Фоновий (науковий) моніторинг довкілля — це спеціальні високоточні спостереження за всіма складовими довкілля, а також за характером, складом, кругообігом та міграцією забруднювальних речовин, за реакцією організмів на забруднення на рівні окремих популяцій, екосистем і біосфери в цілому.

Фоновий моніторинг здійснюється в природних та біосферних заповідниках, на інших територіях, що охороняються, на базових станціях.

Враховуючи комплексну оцінку території села Мгар, постає необхідність проведення загального (стандартного) моніторингу довкілля.

При проведенні моніторингу за реалізацією рішень проекту містобудівної документації необхідно аналізувати відхилення фактичних показників чисельності населення від проектних на поточний період, здійснювати контроль за відповідністю реальних обсягів житлового будівництва, об'єктів інженерної інфраструктури, соціального та побутового обслуговування, розвитку озелених територій проектним рішенням.

Порівняння цих даних дасть реальну картину досягнутого рівня показників житлової забезпеченості, забезпеченості установами і підприємствами повсякденного і періодичного обслуговування, об'єктами інженерної інфраструктури, що дозволить визначити недоліки і порушення, що негативно впливають на умови життєдіяльності населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

При проведенні моніторингу реалізації рішень проекту внесення змін до генерального плану села Мгар, особливу увагу потрібно звернути на своєчасне виконання робіт по інженерному обладнанню території, будівництву водопровідних, каналізаційних і теплових мереж та мереж газопостачання, дощової каналізації, очисних споруд.

Заходи зі здійснення моніторингу наслідків виконання проекту ДДП враховують той факт, що планування розвитку населеного пункту це поступовий процес, який залежить від розроблених проектів з його реалізації, у зв'язку з цим хід реалізації проекту генерального плану необхідно контролювати з врахуванням:

– показників, які характеризують виконання природоохоронних заходів під час реалізації ДДП;

– результатів оцінки впливу на довкілля (ОВД) окремих проектів, які виконуватимуться в рамках генерального плану.

В процесі нагляду необхідно стежити за комплексністю забудови житлових кварталів з обов'язковим завершенням будівництва об'єктів обслуговування населення та благоустрою території до введення в експлуатацію житлових будинків.

В процесі моніторингу необхідно перевіряти виконання проектних рішень щодо планувальної організації та функціонального зонування території населеного пункту в питаннях реконструкції та перепрофілювання промислових підприємств, комунально-складських об'єктів в сельбищній зоні, організації санітарно-захисних зон виробничо-комунальних об'єктів тощо.

										Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						95

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання ряду планувальних і технічних заходів, визначених в проекті “ Генеральний план с. Мгар Лубенського району Полтавської області ”, а також заходів, передбачених цільовими регіональними програмами в сфері охорони довкілля є обов’язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов проживання населення.

Контролю підлягають санітарно-захисні зони промислових та інших виробничих об’єктів, що розвиваються (реконструюються), які повинні відповідати нормативним вимогам “Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів” ДСП № 173-96, з обов’язковим виконанням заходів визначених розділом “Оцінка впливу на довкілля”.

Під час моніторингу реалізації проекту містобудівної документації також необхідно перевіряти виконання рішень щодо організації та облаштування рекреаційних зон. У тому числі: розміщення відповідно до генерального плану закладів відпочинку, додержання санітарно-гігієнічних вимог до обладнання та режиму використання прибережних ділянок водойм у місцях масового відпочинку населення.

У сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання планувальних заходів (зміни в планувальній організації території селища спрямовані на забезпечення санітарно-гігієнічних вимог до її функціонального зонування;
- створення та озеленення нормативних санітарно-захисних зон для виробничо-комунальних та інженерних об’єктів;
- реконструкція комунальних та виробничих підприємств в сельбищній зоні, що мають шкідливий вплив на оточення;
- розвиток вулично-дорожньої мережі;
- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових технологій);
- модернізація об’єктів тепло-енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії тощо;

Контроль за охороною водних ресурсів включає нагляд за відведенням та очищенням поверхневих стічних вод з території населеного пункту, своєчасним будівництвом каналізаційних очисних споруд та локальних очисних споруд дощової каналізації, а також ефективністю їх роботи. Крім того, відповідні заходи включають встановлення меж прибережних захисних смуг та додержання на їх території режимів господарської діяльності, благоустрій водних рекреаційних зон та виконання технологічних та технічних заходів на промислових об’єктах (впровадження зворотних систем водопостачання, безстічних виробництв із замкнутими циклами водопостачання та ін.).

Ефективність роботи систем водопостачання та каналізування (в тому числі дощової каналізації) визначається за результатами лабораторних досліджень якості питної води та води водних об’єктів в пунктах водокористування населення (пляжі) за хімічними та бактеріологічними показниками.

Спеціалізовані лабораторії органів санітарно-гігієнічного контролю повинні вести облік потенційно найбільш потужних джерел шуму, вібрації та електромагнітних випромінювань на території населеного пункту.

Впливи, які матимуть наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров’я населення можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проектних рішень документу державного планування.

Моніторинг базується на розгляді та аналізі обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в рамках проекту внесення змін до генерального плану включає еколого-економічні та екологічні індикатори:

- показники якості атмосферного повітря;
- скорочення/збільшення викидів в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел, тон на рік;
- зменшення/збільшення обсягів використання питної води для побутових потреб;
- зменшення/збільшення обсягів використання води для виробничих потреб;
- показники якості поверхневих та підземних вод;
- обсяги утворення промислових та побутових відходів;
- збільшення частки перероблення складових твердих побутових відходів;

										Звіт CEO – ГП - ПЗ	Аркуш
											96
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата						

- співвідношення частки перероблених та утилізованих відходів до утворених;
- збільшення відсотку покриття потреб у громадському транспорті ;
- питомий обсяг енергоспоживання мережі освітлення;
- зниження/збільшення потреби в тепловій енергії на опалення;
- збільшення протяжності побудованих та реконструйованих тротуарів та велодоріжок;
- площі зелених насаджень;
- зниження загальної захворюваності населення ;
- підвищення рівня інформування громадян про стан навколишнього середовища;

Організація моніторингу покладається на виконавчий комітет Лубенської міської територіальної громади

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості.

Для моніторингу впливу ДДП на довкілля має бути створений робочий орган, до його складу можуть увійти співробітники виконавчого комітету Лубенської міської територіальної громади, а також представники громадськості.

Проблема відсутності статистичних даних по окремому населеному пункту, а саме села Терни, є спільною для населених пунктів по всій країні. Для кожного рівня стандартних процесів планування має бути відповідний рівень офіційної екологічної звітності для кожного населеного пункту окремо, щоб органи планування (та інші відповідні зацікавлені сторони) мали достатню детальну інформацію з офіційних джерел. Одним із варіантів реалізації даного завдання може бути створення штатної одиниці в складі виконавчих органів, що забезпечить збір та аналіз екологічних даних по території населеного пункту.

Для моніторингу впливу ДДП на довкілля має бути створений робочий орган, до його складу можуть увійти співробітники виконавчого комітету Лубенської міської територіальної громади, а також представники громадськості.

Окрім цього, необхідно, керуючись принципами місцевого самоврядування, зобов'язати всіх суб'єктів господарювання в межах села надавати щорічно в текстовому та графічному форматі інформацію про: кількість та місце розташування стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; межі санітарно-захисної зони; об'єм викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та дотримання граничнодопустимих викидів (ГДВ); об'єм утворення відходів, наявність місць видалення відходів (МВВ) та об'єм накопичення відходів; об'єм скидів стічних вод та їх відповідність встановленим граничнодопустимим скидам (ГДС).

Здійснення моніторингу впливів виконання ДДП на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, за визначеними показниками з веденням щорічної звітності надасть можливість своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громади селища про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення генерального плану населеного пункту проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля.

Враховуючи результати аналізу наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, рішень проекту Генерального плану села Терни (табл. 6.6) можна зробити висновок щодо відсутності ймовірності транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації.

У Звіті про стратегічну екологічну оцінку проекту "Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області", проведена якісна та кількісна оцінка поточної екологічної ситуації населеного пункту та оцінка впливів на довкілля та умови життєдіяльності населення села документу державного планування (ДДП), які можуть виникнути при його реалізації.

Даний документ – Резюме нетехнічного характеру – містить стислу інформацію про заплановані проектом ДДП заходи й рішення, а також надається інформація щодо потенційних позитивних або негативних екологічних та соціальних наслідків, що мають відношення до планованих даним ДДП заходів й рішень.

До головних проблем, що стосуються стану довкілля в селі Терни і, які відповідно впливають на умови життєдіяльності людей населеного пункту, відносяться:

- вплив на атмосферне повітря: в результаті реалізації планувальних рішень не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. До очікуваних джерел викидів забруднюючих речовин до атмосферного повітря відносяться: обладнання зберігання і перевантаження зерна на підприємствах, локальні очисні споруди очищення господарсько-побутових стоків та транспорт;

- вплив на водні ресурси: впровадження планованої діяльності в штатному режимі не повинно призвести до збільшення концентрацій нормованих показників якості поверхневого шару води водних об'єктів у порівнянні з тими, що склалися на даний час;

- відходи: під час життєдіяльності населеного пункту та підприємств очікується утворення відходів IV, III та II класів небезпеки, що передаватимуться до спеціалізованих підприємств для подальшого вивезення на звалища, утилізацію тощо.

- вплив на земельні ресурси: внаслідок реалізації планувальних рішень не передбачається змін у топографії, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози;

- вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони: в містобудівній документації не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття;

- електромагнітне випромінювання: нормування електромагнітного випромінювання радіочастотного діапазону від трансформаторних підстанцій здійснюється згідно з "Державними санітарними нормами і правилами при роботі з джерелами електромагнітних полів", затвердженими наказом МОЗ України від 18.12.2002 за № 476;

- озеленення: необхідність збільшення кількості озелених територій в населеному пункті з приведенням їх до нормативних вимог – 13 м²/особу;

- санітарно-захисні зони: розміщення в межах населеного пункту кладовища, з недотриманням санітарних відстаней до житлової забудови.

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини - невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

Згідно результатів оцінки ступінь екологічного ризику оцінюється як незначний.

Ризик активної і масштабної зміни мікрокліматичних умов, а також впливу фізичних факторів (світлового, теплового, радіаційного забруднення та інших випромінювань) буде відсутнім.

Враховуючи прийнятний вплив на об'єкти навколишнього середовища, дотримання екологічних та санітарно-гігієнічних нормативів, а також по сукупності усіх інших факторів, які пов'язані з планованою діяльністю, слідує, що негативних соціально-економічних процесів у навколишньому природному середовищі району розміщення населеного пункту не виникне.

Остаточний вплив на навколишнє середовище у цілому буде знаходитися у межах, що регламентуються вимогами діючого природоохоронного законодавства України.

На підставі викладеного зроблений висновок.

Стратегія розвитку району, що розглядається в ДДП, базується на принципі збалансованості. Визначені в Стратегії напрями охоплюють економічну, екологічну й соціальну складові.

Аналіз тенденцій змін стану довкілля в районі вказує на стабілізацію обсягів викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел і зростання викидів від пересувних джерел.

Прогнозується збільшення об'ємів забору свіжої води та скидів зворотних вод для забезпечення комфортних умов життя населення, стабілізація обсягів утворення й утилізації відходів.

Стратегія в цілому спрямована на зменшення негативного екологічного, техногенного впливу на довкілля.

Цілі Стратегії для району ДДП узгоджені з регіональними екологічними цілями.

Під час виконання даної роботи проаналізовано технічні та територіальні альтернативи провадження планованої діяльності. Проаналізовано питання можливості виникнення будь-якого негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

З огляду на проведений прогнозований аналіз ймовірних наслідків реалізації документа державного планування, можна стверджувати, що в цілому його реалізація за умов дотримання екологічних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля.

Для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до звіту про стратегічну екологічну оцінку, Лубенською міською радою Полтавської області було оприлюднено на своєму сайті Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документа державного планування - "Генеральний план села Мгар Лубенського району".

З дня офіційного оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, зауваження і пропозиції від громадськості та юридичних осіб не надходили.

Вимоги щодо обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до звіту про стратегічну екологічну оцінку, отримані від відповідних підрозділів Полтавської обласної державної адміністрації враховано.

Тому для подальшого розвитку села Мгар й створення сприятливих умов проживання людей в ньому вагомим є вирішення вищезазначених проблем й відповідно покращення загальної екологічної ситуації.

Проектом генерального плану передбачено заходи, реалізація яких має стати позитивним чинником змін стану довкілля та умов життєдіяльності мешканців села Мгар Лубенського району Полтавської області.

Виконавці СЕО – ТОВ "Консалтингова агенція цивільної безпеки".

Розробником проекту "Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області" є ТОВ "Консультаційний центр".

Метою розробки генерального плану є визначення та обґрунтування довгострокової стратегії територіального та економічного розвитку населеного пункту на етап 15-20 років, крім того, в даному проекті виділено етап 5-10 років та надаються пропозиції на більш далеку перспективу.

Розроблення проекту генерального плану території села Терни Лубенського району, здійснено з урахуванням:

1. Схеми планування території Полтавської області, яка розроблена Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст "Діпромісто" у 2012 році (затверджена шістьнадцятою сесією Полтавської обласної ради шостого скликання від 23.05.2013);

Генеральний план визначає основні принципи і напрями планувальної організації та функціонального призначення території населеного пункту й базується на положеннях діючого законодавства України, зокрема, Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" (від 17.02.2011), Земельного Кодексу України (від 25.10.2001), "Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів" (від 19.06.1996) та інших фахових нормативних документів.

Цей документ буде розміщений у зазначених нижче місцях для ознайомлення і для надання коментарів.

Будь-яка особа може надати свої зауваження та рекомендації щодо екологічних, соціальних та інших аспектів проекту генерального плану села Терни Лубенського району.

Офіційний вебсайт Лубенської міської ради Полтавської області.

Юридична адреса: 37500, Полтавська обл., м. Лубни, вул. Ярослава Мудрого, 33

Конт. особа: міський голова

Конт. тел.: 05361-72721, e-mail: mvk@lubnyrada.gov.ua.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

При розробці стратегічної екологічної оцінки “Генерального плану села Терни Лубенського району Полтавської області”, використані такі матеріали:

1. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (затверджені Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 296 від 10.08.2018).
2. Екологічний паспорт Полтавської області за 2020 рік.
3. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2021 році.
4. Стратегія розвитку Полтавської області на період до 2027 року.
5. Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (“Довкілля-2027”).
6. Програма фітосанітарних заходів по ліквідації регульованих шкідливих організмів на території Полтавської області на 2019 – 2023 роки (рішення пленарного засідання двадцять четвертої сесії сьомого скликання від 14.02.2019 №1041).
7. Інформаційний бюлетень про стан поширення, активізації геологічних процесів (зсуви) у межах полтавської області за 2018 рік та прогноз їхнього розвитку на 2019 рік підготовлений Державною геологічною службою геології та надр України, казенним підприємством “Південукргеологія”, Харківської комплексної геологічної партії.
8. Паспорт ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру Полтавської області за 2021 рік.
9. Перелік територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення Полтавської області станом на 01.01.2022.
10. Довідка регіонального офісу водних ресурсів України державного агентства водних ресурсів України.
11. Довідка головного управління статистики у Полтавській області.
12. Довідка департаменту охорони здоров’я Полтавської облдержадміністрації.
13. Короткий звіт щодо прогресу впровадження Протоколу про воду і здоров’я в Україні у 2016 – 2018 роки.
14. Офіційний веб-портал “Полтавська обласна державна адміністрація”.
15. Концепція загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005 - 2025 роки від 22 вересня 2004 року № 675-р;
16. Директива 2000/60/ЄС “Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики” від 23 жовтня 2000 року;
17. Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 932-р.у.;
18. План заходів щодо виконання Концепції;
19. Стратегія низьковуглецевого розвитку на період до 2050 року (проект) від 8.07.2018;
20. Директива 2003 (87) ЄС від 13.10.2003 “Про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та про внесення змін до Директиви Ради 96/61/ЄС. Зі змінами”;
21. Директива прийняти Закон України “Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів” (реєстр. N 9253 від 01.11.2018)
22. Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням від 30 березня 2016 року № 271-р.
23. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері розвитку діяльності в окремих зонах радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи від 18 липня 2012 року № 535-р
24. Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII;
25. Концепція реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища від 31 травня 2017 року № 616-р;
26. Концепція створення загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля» від 7 листопада 2018 року № 825-р.;
27. Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері довкілля від 18 березня 2004 року № 1629-І.

ТОВ "КОНСАЛТИНГОВА АГЕНЦІЯ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ"

Додатки до

**ЗВІТУ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТА
ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ**

**"ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН СЕЛА ТЕРНИ
ЛУБЕНСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ"**

										Аркуш
										103
Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата	Звіт СЕО – ГП - ПЗ				

Щодня, о 9 годині, вшануй пам'ять загиблих співвітчизників квітиною мовчання

Показувати 10

Заголовок	Перегляди
Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування "Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області"	Перегляди: 83
Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування "Генеральний план села Мгар Лубенського району Полтавської області"	Перегляди: 43
Повідомлення про прийом кандидатур на участь в робочій групі з формування завдання на розроблення комплексного плану	Перегляди: 72
Повідомлення про початок розроблення комплексного плану просторового розвитку території Лубенської територіальної громади	Перегляди: 82
Про оприлюднення звіту про SEO с. Назарівка Лубенського району Полтавської області	Перегляди: 143
Повідомлення про початок розроблення Генерального плану та плану зонування території с. Назарівка Лубенського району Полтавської області	Перегляди: 118

➤ Бюджет міста

➤ Вибори

➤ Відкриті дані

➤ Електронне звернення

Лубенщина

громадсько-політична газета

газета видається з липня 1917 року

сайт: lubenshchyna.com.ua e-Mail: Lubenschina@ukr.net

Увара!

Редакція газети "Лубенщина" оголошує передплату на часопис на 2023 рік.

Передплатна ціна на газету «Лубенщина» (61501) на 2023 рік (пільгова) для фізичних осіб становить:

- на рік – 420,00 грн.
- на півроку – 210,00 грн.
- на квартал – 105,00 грн.
- на місяць – 35,00 грн.

Передплату можна оформити у відділеннях Укрпошти та у листоноші.

НИЖЧЕБУЛАТЕЦЬКІ КАШІ ВОЮЮТЬ НА ПЕРЕДОВІЙ

На постійному бойовому посту перебувають дієта та хлопці з Нижчого Булатця, які дивують своєю кухнею наших захисників. Їх каші нарізані з босприпасами воюють на передовій. А вже сильні воїни набагато ефективніше виконують непросту місію звільнення окупованої території України. Сьогодні нижчебулатчанці знаходяться на невидимому трудовому фронті. Віряться, що колись ці люди задуватимуть сьогоднішні події, як головне, що відбулося з ними у житті. Чому? Та тому, що вони і їх праця були затребувані суспільством. Вони відчували свою корисність та необхідність в історії країни. Вони пишуть цю історію, хай не на передовій, а в тилу!

А започаткувала та організувала виготовлення нижчебулатецьких каш тендітна жіночка – Марина Кочерга. Наш кореспондент зустрівся з нею та поцікавився досвідом волонтерської роботи.

– Пані Маріно, як вийшло, що ви взяли за виготовлення каш для передовій?

– Тільки розпочалася війна, 24 лютого, ми з чоловіком поїхали жити в с. Нижчий Булаць, і тоді вже активісти громадського життя села збирали продукти для відправки Збройними силами України. А ми з ним до того пробували консервувати то рибу, то те, то се.

І ось вирішили: давай зробимо для хлопців консерви для харчування. Маючи власний автоклав на 24 баночки, виготовили першу партію. Відгуки були позитивні. Тим часом поділилася новинкою з сусідкою. Вона також захотіла долучитися продуктами, оскільки потрібне було м'ясо, крупи, спеції, олія і т.д. А заодно кинула ключі по селу. І поки я їздила по справах у місто та купувала крупи, до нас додому вже зносили продукти.

(Закінчення на 5 стор.)

ПОКРОВА НЕСКОРЕНИХ – СВЯТО ПРОСТО МИРНОГО НЕБА

Таку назву мав патріотично-мистецький захід до Дня українського козацтва та Дня захисників і захисниць України, Дня створення УПА та свята Покрови Пресвятої Богородиці, який відбувся на майдані біля архітектурної композиції «Україна незалежна» у Лубнах.

Ведучі Артем Бондаренко та Валентина Яшина розповіли про історію свята та їх значення для України. Особливо зараз, коли триває неологошена війна росії проти нашої

держави. У цій війні Україна бореться за незалежність та збереження державності, тому таким важливим для нашого народу є кожен відвойований клептик рідної землі.

Пісенною замальовкою на слова Наталії Баклаї продовжили захід учасники народного квартету «Гілея» (керівник Лариса Супрун) Філії Миколаївського СБК ЦКД.

Тому в цей день з повагою говорили про Героїв України – воїнів-земляків, які отримали це звання згідно Указу Президента України та нагороджені орденом «Золота Зірка». А це старший лейтенант Збройних сил України, командир мотопіхотної роти Артур Кравченко із с. Засулля та підполковник Національної гвардії України Олег Голіней із с. Березівка.

232 дні і ночі Україна протистоїть агресору. А тому ведучі висловили вдячність воїнам ЗСУ, хто тримав оборону Києва, захистив Харків, Миколаїв, Одесу, Чернігів, Запоріжжя, Дніпро, хто звіль-

няв Київщину і Житомирщину, Чернігівщину і Сумщину, а зараз відвоював Балаклію Ізюм, Куп'янськ, хто у найближчому майбутньому принесе життя без війни у Бердянськ, Мелітополь, Луганськ, Горлівку, Єнакієве, Маріуполь та Донецьк, Ялту, Джанкою, Керч, Євпаторію, Сімферополь.

Пісню «Нескорена Україна» подарувала Інна Сизоненко (Філія Засульський СБК ЦКД).

Хвилююче мовчання ашанували присутні пам'ять полеглих героїв, а також мирних жителів, яких убито безжалюсним агресором під час масових бомбардувань та обстрілів наших мирних міст.

Своєрідним рекевієм ім стала пісня «Це війна» у виконанні Юрія

Іванченка та Віталія Циганника (соло на гітарі).

Віру в перемогу ствердив пісенним вокалом під гітару автор музики пісні на слова Олександра Кияна «Я чую подих перемоги», композитор Володимир Матяш.

А тому, віряться, що перемога над російським агресором вже близько. З цією вірою в серці на підвищення перед пам'ятником «Україна незалежна» вийшли учасники святкового дійства про-

сто неба Інна Скиба, Наталія Ляшенко, Інна Сизоненко, Валентина Яшина, Артем Бондаренко, Юрій Іванченко, Віталій Циганник, подружжя Супрунів – Анатолій і Лариса та Солярів – Віталій і Світлана, а також Володимир Матяш, щоб виконати пісню «Ми з України», яка стала жирним життєствердним знаком охлику, поставленим на завершення свята в Лубнах.

Олександр МІЩЕНКО
Знімки автора

Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата

ПРОДАЮ БУДИНКИ

Будинок, 132 м², 2-пов., с. Засулля, 0,5 км від Лубен, центр, аптека, школа-лицей, лікарня, магазини, 5 кімнат, верanda, паркет, лоджия, балкон 6 м, всі зручності, гараж, великий сад, з/д 20 сот, поруч ліс, річка, недалеко пляж, затисне місце.
Тел. 066-913-70-42.

Будинок 180 м² в с. Засулля, вул. Лугова, л/к, гараж, погріб, сарай, з/д 20 сот., поруч озеро, річка.
Тел. 066-089-77-59.

Будинок, 64 м², зем ділянка 50 соток в с. Шершівка, Лубенського р-ну, або **ЗДАМ В ОРЕНДУ** Будинок розташований в 20 км від м. Лубни, 6 км від траси Київ-Харків, та 12 км від м. Хорол.
Тел. 066-456-84-07.

Будинок, 73 м² в с. Чуднівці, 6 км від Лубен. Є газ, лічме, вода, нові вікна, двері, господарські будівлі (нові), л/к, с/к, сарай, гараж з/д 0,82 га., або ОБМІН на 1 кмн. квартиру в м. Лубни.
Тел. 050-711-95-54.

Будинок с. Чуднівці, є газ, вода, лічме опалення, л/к, с/к, сарай, погріб, саж, 0,41 га землі, 6 км від м. Лубни, гарне місце.
Тел. 050-764-80-88, 095-915-49-88.

КВАРТИРИ

Квартира, 27,2 м², (коридор, кухня, кімнати, висота стелі 3,40) без зручностей, немає води та туалету. В квартирі є газові опалення та газовою плитою, сарай, погріб. Центр міста, вул. Володимирська, 72, кв. 3, будівля одноповерхова.
Тел. 050-900-49-04, Ірина.

Квартири 2-кім. в Лубнах по вул. Монастирській на 1/5 буд., ремонт, мовилово з меблями.
Тел. 050-941-75-94.

Кімнату в гуртожитку.
Тел. 066-441-20-57.

ТРАНСПОРТ, ЗАПЧАСТИНИ

Автомобіль Ford Focus. Авто у зразковому стані. Приннятий з Чехії.
Тел. 050-934-15-09.

Ліве заднє крило С-2140, шток фар, захист піддона, гідравлічні шатуни, корони, шп. тормозні колодки, передні з/бдні, 2 листи заліза для ремонту автомобіля, головний шпелення камери для коліс, кінцева 45 л.
Тел. 066-850-16-82.

ВАЗ-21214 Нива-Тайга 2007 р.в. Синій. Бензин-газ, клп 5 ст.
Тел. 095-025-88-81.

БУДМАТЕРІАЛИ, ПОБУТОВА ТЕХНІКА, МЕБЛІ, РЕЧІ

Зварювальний апарат за ціною 1500 грн. Стан нової. У використанні був мало. Пирятин.
Тел. 095-504-81-34.

Ел. обігрівач масляний, дзеркало, люстра 3-рожкова, вазу наповню, вазу хрустальну, каструлю емл. 6 л., чайник емаль, картини, диван-дек, костюм трикв чол., р. 50, військовий одяг, чоботи гумові, дешево.

ПРОДАЮ БУДИНКИ

Тел. 066-78-46-256, 096-34-55-159.

Стілці, жіночі куртки, плащ 50-52 р., пальо білу хлопко, стеганих 250 гр, полустаннички, бутили 6 л, прости, хлібоснічку "Дельфа".
Тел. 066-155-18-59.

Контейнер 5 т на Лубенському ринку в центральному ряду, або оренда.
Тел. 066-089-77-59.

Трубу азбестову 6 м, стіли дерев'яні лаковані, балон газовий, вікна дерев'яні двокін, нові, дермантин, бочку залізану, обігрівач, телевізор.
Тел. 095-579-23-88.

Швейну машинку ручну, чоловічі костюми, нові 54 роз. Тел. 099-542-03-45.

В'язані шаркетки, дуже теплі, різні розміри, як для жінок, так і чоловіків. Є різні кольори. Ціна 40 грн пара.
Тел. 066-202-31-60.

Велосипед Аіст та Фенікс 18/25, телевизор JVC-T72, акустичні колонки "Ed" 2 шт 18 Вт, радіо "Урал-57", патефон, "Молот", кірсла - 2 шт, пральну машинку "ЗБСМ" радянську, швейну машинку, торшор 1,6 м, одяг та з/утт, калорифер масляний "Сатурн" пл. 17 м², килим 2х3, банки 0,25, 0,5, 1,0, 3,0 л.
Тел. 066-456-94-07.

Стіл одностумбовий - 250 грн.
Тел. 066-072-17-94.

Тубоцини під телевизор - 2 шт - по 200 грн.
Тел. 066-072-17-94.

Книжкову полицку - 100 грн.
Тел. 066-072-17-94.

Килим на стіну 2-3 м, миски, тарілки, блюдечка, чашки, стакани, фужери, чарки, вази, овочерізка кухонна; термос на 3 порції, сушильні.
Тел. 066-850-16-82.

Гойдалку дитячу до 4 років, бочки 200, 150, 100 л., стіли дерев'яні для кафе, вікна дерев'яні нові, лоджії, телевізори, балони пропанові, машинку швейну ножику, дермантин чорний, коричневий, трубу азбестову 6 м.
Тел. 095-221-43-30.

Мед. сумачний соняшниковий.
Тел. 099-443-38-68.

Гарбузи.
Тел. 066-925-96-12.

Гарбузи, їстівну картоплю, можливо привезу.
Тел. 095-42-20-538.

Буряк кормовий, гарбуз столовий солідний.
Тел. 095-255-04-25.

Цуценят породистих естонської гонч. Дівчатка і хлопчики. Вік 2 місяці. Батьки хороши робочі.
Тел. 099-728-91-39.

КУПЛЮ

Акордеон, баян, гармошку, гітару або можливо інший музичний інструмент. Дзвонить, будь ласка.
Тел. 066-0992-877.

ЗДАЮ

Житло в оренду окраїна Лубен, на довгий термін, лічме опалення. Ціна договірна.
Тел. 050-59-408-33.

МІНЯЮ

Будинок 73,4 м², зем ділянка 9,3 сот по вул. Кузи. Для справжніх поціновувачів поєднання міста з при-

ВІКНА ДВЕРІ

Знижка пенсіонерам!
☎ 097-1000-380
☎ 093-1000-302

КУПЛЮ Мотозапи M-72, K-750, M-61, Яма, MB-750, MT-16, MT-12, ІК-49, K-125, БМВ, Сімесон, Цундап. Також запчастини.
Тел. 066-217-22-69, 068-344-68-15.

Дивіться вперед з надією, назад – з вдячністю, вгору – з вірою, а довкола себе – з любов'ю!

ЗАМОВЛЯЙТЕ РОБОТУ+ МАТЕРІАЛИ ЗІ ЗНИЖКОЮ

РЕМОНТИ БУДИНКІВ, КВАРТИР під ключ. Перепланування. БУДІВНИЦТВО – будинки, прибудови, павільони, гаражі, навіси, альтанки. Бані, паркани. ПОКРІВЕЛЬНІ РОБОТИ під ключ. Мансардні дахи.

УТЕПЛЕННЯ, облицювання будинків.
068-690-27-40, (050)013-07-05

ПОВІДОМЛЕННЯ

про оприлюднення заяв щодо визначення екологічної оцінки проєкту державного планування "Генеральний план села Мгар Лубенського району Полтавської області", "Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області"

На виконання Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" оприлюднені Заяви про визначення обсягів стратегічної екологічної оцінки документу державного планування: "Генеральний план села Мгар Лубенського району Полтавської області", "Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області".

Ознайомитись із заявами можливо на офіційному вебсайті Лубенської міської ради (<https://lubnyrada.gov.ua/misto/lubnyannya-ta-arkhitektura/polytu>) та в кабінеті №104 Лубенської міської ради Полтавської області за адресою: 37500, Полтавська обл., м. Лубни, вул. Ярослава Музорого, буд. 33, ном. тел. (05361)-72713.

Заявування та пропозиції подаються у письмовому та/або електронному вигляді (e-mail: lubnyarh@gmail.com) до Лубенської міської ради Полтавської області протягом 15 днів з моменту опублікування цього повідомлення.

ПРОДАМ МАКУХУ, СОСВІЙ ШРОТ. Опт та роздрд. Можлива доставка.
Тел. 050-829-54-94.

УРОКИ НІМЕЦЬКОЇ та АНГЛІЙСЬКОЇ мов.
Тел. 066-808-11-05

ПОТРІБЕН ВОДІЙ

категорії Е на автомобілі ЗІЛ, УРАЛ по Лубенському р-ну. Звертатися за тел. 097-172-96-46

родою: сад, господарчі будівлі, гараж, погріб, поряд струмок - дуже гарно! Всі комунації, ванна, туалет, 4 кімнати, є альтернативне лічме опалення. Ціна 21 000 у.о. або ОБМІН на 2, 3 кімнатну квартиру.
Тел. 095-695-37-34.

ПОМИНАЄМО

23 жовтня минуло 6 років, як раптово безжална смерть забрала з життя нашого дорогого, рідного синочка, брата, батька, товариша **ЦИМБАЛЕНКА СЕРГІЯ ІВАНОВИЧА** 28.12.1970 – 23.10.2016 рр.

Синочку наш! Той день, коли твій голос згас і серце перестало битись, Став найбільш страшним для нас і ми не можемо з цим змиритись. Так пусто стало на душі, і серце плаче кожен день від болю, Рідненький, ми сумуємо за тобою.

Лебединим пухом тобі земля і Царство Небесне твоєї душі.

ВІЧНО СУМУЮЧІ МАМА, СЕСТРА, ДОЦЯ ЖЕНЯ, СИН САША, ВСІ РІДНІ, ДРУЗІ.

Ніколи не згасне світло твоєї душі, моя рідна сестричко! 22 жовтня – 10 років світлої вічної пам'яті єдиної, найкращої сестри **МУЛЯР ЛЕСІ ВАДИМІВНИ**.

Чорний, важкий день у нашій родині... Не вірится, що вже десята осінь без тебе, єдиної, незабутньої... Довкола все, як і раніше: золота осінь мандрує містом... А серце плаче рясним дощем, душа сумує за тобою... Лесюню, сестричко, ти рано поинула нас,

Але життя і смерть ми зупинити не в силі. Як тебе не вистачає! Яка ж важка вічна розлука!.. Тепло душі твоє залишилося разом з нами, у душі моєї – порожняча, яку нічим не заповняти... Ти поруч зі мною у кожну хвилину – я в подумках радкую із тобою...

Світлі спогади про тебе будуть сильнішими за смерть! Любімо, сумуємо, пам'ятаємо! Усі, хто знає нашу Лесю Вадимівну – згадайте її тихою молитвою, посилаючи вітний спокій чистий, світлий душі.

У ВІЧНІЙ СКОРБОТІ СЕСТРА ОЛЬГА ТА ВСЯ РОДИНА.

Кажуть, що Господь забирає найкращих.

24 жовтня, минуло 40 днів, як забрала клята війна дорогого сина, чоловіка, батька, брата, зятя **СИРОВА**

ДМИТРА СТЕПАНОВИЧА.

Сльозою таме пам'яті сина... Нестерпна рана серце обпикає...
Грчить полинном зболена душа...
Війна у нас найкращого забрала.
На небеса, у вічність – відійшов –
Як пережити трагічні миті втрати

Та у думках ти з нами назавжди і часу світлий образ не здолати. Як ти любив, сім'ю беріг, Тепло душі віддав ти до остатку... Пробач, вртувати тебе ми не змогли і згас ти, як зорі на світанку. Злетів ти в Небо, мужий, молодий, Щоб янголом край свій захищати. Та ти у серці вдячному живий, Твій подвиг будем вічно пам'ятати. Хай буде спокійним твій вічний сон, Нехай Господь оберігає твою світлу, добру душу, – а свята Земля хай буде лебединим пухом.

З глибоким болем у серці вічно сумуючі ДРУЖИНА, ДІТИ, МАТИ І ВСІ РІДНІ І ДРУЗІ.

Спи спокійно, наш Герой України.

Оголошення в рубрику "Знайомство" подаються особисто.

ГАЗЕТА "ЛУБЕНЩИНА" талон БЕЗКОШТОВНОГО ОГОЛОШЕННЯ ДО 15 СЛІВ. ЧІТКО ПИШІТЬ № ТЕЛЕФОНА

1. ПРОДАЮ. 2. КУПЛЮ. 3. МІНЯЮ. 4. ЗДАЮ. 5. РІЗНЕ

Тел. _____ Прізвище _____

Прийом безкоштовних оголошень в палатці біля міського ринку та в редакції

ЗАКУПОВУЄМО зерної ЯЧМИНЬ, ПШЕНИЦЮ, КУКУРУДЗУ, СОЮ, СОНЯШНИК. Можливої самовивіз.
Тел. 050-829-54-94.

На підприємство терміново потрібні жінки для переробки ГРЕЦЬКОГО ГОРІХА. Деталі за тел. 099-533-15-35.

РЕМОНТ ПОКРІВЛІ еврорубероїдом, будівлі, склади, гаражі, частковий ремонт. Працюємо по області також по Україні. Великий стаж праці 23 роки як вдома, так і за кордоном. Гарантія.
096-925-52-30. Іванович

КУПЛЮ ВРХ. КОНЕЙ. Дорого. Порядно.
066-603-67-19, 098-959-05-17, Юрій Григорович.

ЗАКУПОВУЄМО КОРОВИ, БИКИ, ТЕЛИЦІ, КОНІ, БАРАНИ. Беремо дорізи. Цілодобово.
Тел. 050-181-49-50, 098-100-18-13.

Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата
-----	--------	---------	---------	--------	------

№ 42 (1483) середа 19 жовтня 2022 року
видається з 1994 року

Вісник

Обласне рекламно-інформаційне видання

запрошуємо Працівників Lubny Torg
для бою горіхів вдома
ТА НА ПІДПРИЄМСТВО
зі стажем роботи

- робота постійна
- доставка/самовивіз
- 3/п від виробітку

050 263-63-61
096 577 35 86

Імпульс СТОК
МАГАЗИН ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ
ЗНИЖКИ!

066 87 84 049, 095 245 53 76
вул. МИСТЕЦЬКА, 20

КУПУЄМО: Lubny Torg
ГОРІХ
Ядро горіха
Насіння гарбузове
Пір'я Квасоля

м.Лубни 050 865 16 73
Індустріальна, 9-Е 066 816 45 52

ІНТЕР ТАРК
ВИДОВНИЦТВО

Бланки Книжки Журнали
Книжки Каталоги Буклети
Бонкетки Самоклеїлки Флаєри

098117-20 020383-4424 м.Лубни
097121-99-20 Чка. Монастирська, 28

ВІКНА ДВЕРІ
ЖАЛЮЗІ
БАЛКОННІ
КОНСТРУКЦІЇ

пл. Ярмаркова, 5 (мар. "Фокус")
Тел. 095/204-36-79.

ПЕРЕДПЛАТНА
ВАРТІСТЬ

газети на 2023 р. **Вісник**

на 1 місяць - 43, 00 грн;
на 3 місяці - 129,00 грн;
на 6 місяців - 258,00 грн;
на 9 місяців - 387,00 грн;
на рік - 516,00 грн.

Плюс поштові витрати
В редакції - **НОВИНКА!!!**
по телефону: **Передплата**
ДЕШЕВШЕ! 050/86-89-189.
Передплатний індекс **41797**

ФОП Михайленко Анатолій Михайлович
КУПИТЬ АБО ВІЗЬМЕ В ОРЕНДУ

у власників земельні частки (паї), землі ОСГ на вигідних для Вас умовах з можливістю виплати орендної плати наперед.

МИ ПРОПОНУЄМО:
одноразову фінансову допомогу (мотивація) у разі укладання договору з нашим підприємством у розмірі 15000,00 грн без відрахувань з орендної плати, від 13% (в залежності від орендової площі).

ДОПОМОГА ПРИ:
обробітку присадибної ділянки (оранка);
переоформлення спадщини; виготовлення технічної документації та права власності на земельну ділянку.

095/463-71-96, 066/141-96-23

ТРОТУАРНА ПЛИТКА

- Бордюри, лотки
- Стінові блоки
- Накриття огорожі

м.Лубни вул.Дєповська 35 б тел. 050 304 00 51

КУПИМО ВАШ ПАЙ

Фермерське господарство здійснює купівлю паїв, а також бере в оренду земельні ділянки (паї) з можливістю виплати орендної плати наперед. Орендна плата складає 13% від нормативно-грошової оцінки землі. За укладання договору виплачуємо заохочувальні в розмірі 15000 грн.

Пайовикам НАДАЄМО:

- оранку городів,
- переоформлення спадщини за власний рахунок,
- 3000грн при народженні дитини,
- 1000грн на поховання,
- інші послуги.

Тел. 096/300-34-36

ПОСЛУГИ

екскаватора-навантажувача
ІСВ-3СХ та самоскида

- навантаження ґрунту,
- корчування пеньків
- копання траншей

та зливних ям **Запрошуємо до співпраці**

Тел. 066 185-85-26, 097 242-51-18

Встановлення
Продаж
Ремонт
Благоустрій

ТВОРЧО-ВИРОБНИЧА МАЙСТЕРНЯ
ПАМ'ЯТНИКИ
чорний граніт

м. Лубни, прав. Верстатобудівників, 25А
095 323 09 42, 095 323 09 68
www.pamyat.lubny.net

РЕАЛІЗАЦІЯ та ДОСТАВКА

Підприємство пропонує:

ЩЕБІНЬ 5-20
20-40
ПІСОК ВІДСІВ

066 185 85 26, 097 242 51 18
запрошуємо до співпраці

PLAMET ВІКНА-ДВЕРІ
www.plamet.com.ua

Балкони Лоджії Тераси Двері
РОЛЕТИ ВОРОТА секційні
Лубни, пр-т Володимирський, 128
(050)053-00-63, (068) 069-40-94

ТАКСІ «Еліт» Цілодобово!
14 грн з тарифу

099 602-27-72 050 691-77-77
066 265-33-33 067 280-00-05
097 753-85-85 093 212-33-12

МИСЛИВСЬКИЙ магазин «ТРОФЕЙ»
ВІКУП зброї офіційно! • ЗБРОЯ та НАБОЇ • Аксесуари
пр-т Володимирський, 98 • КОМІСІЙНИЙ ПОРЯД з ТРЦ «Депот»

095 577 01 18
пр-т Володимирський, 159 (біля автовокзалу)

БЕТОН

ВІД ВИРОБНИКА ДОСТАВКА
✓ **ВСІХ** марок по місту та району
міксер 9 куб

В продажу маємо:
• пісок
• щебінь
• гранвідсів
• цемент

Тел. (095)442 56 22
(097)849 07 77

Deco House

комфорт і надійність Вашого будинку

пр-кт Володимирський, 37-а (маг Теремок, 1 пої.)

Металопластикові ВІКНА

WDS ВЕНАУ

Балкони ДВЕРІ

Рулонні штори «день-ніч»

Жалюзі СЕКЦІЙНІ

РОЛЕТИ ВОДОСТІЧНІ СИСТЕМИ

066 890 71 71, 093 890 71 71, 068 890 71 71

ПІДВІКОННА ВІДЛИВИ, СКЛОПАКЕТИ, МОСКІТНІ СІТКИ, КОМПЛЕКТУЮЧІ

ВІКНОПЛАСТ

металопластикові **ВІКНА** БАЛКОНИ, ДВЕРІ

Якість гарантована!

Тел. 050/573-14-43, 095/573-14-44

ФОТО на документи за 7 хвилин

вул. Я. Мудрого, 31 «ЦИФРОВЕ ФОТО»

ПОВІДОМЛЕННЯ

про оприлюднення заяв щодо визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування «Генеральний план села Мгар Лубенського району Полтавської області», «Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області»

На виконання Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» оприлюднені Заяви про визначення обсягів стратегічної екологічної оцінки документу державного планування: «Генеральний план села Мгар Лубенського району Полтавської області», «Генеральний план села Терни Лубенського району Полтавської області».

Ознайомитись із заявами можливо на офіційному вебсайті Лубенської міської ради (<https://lubnyrada.gov.ua/mistobuduvannya-ta-arkhitektura/povnyu>) та в кабінеті №104 Лубенської міської ради Полтавської області за адресою: 37500, Полтавська обл., м. Лубни, вул. Ярослава Мудрого, буд. 33, ном. тел. (05361)-72713.

Заявування та пропозиції подаються у письмовому та/або електронному вигляді (e-mail: lubny.arih@gmail.com) до Лубенської міської ради Полтавської області протягом 15 днів з моменту опублікування цього повідомлення.

Управління з питань комунального майна та земельних відносин інформує:

Приватизовано шляхом продажу на аукціоні нежитлову будівлю загальною площею 36,9 м² по вул. Київській, 11М громадянину України Почмою Олександром Анатолійовичем за 102 084,00 грн. в т.ч. ПДВ 20% 17 014,00 грн.

КопіЦентр

ОПЕРАТИВНІСТЬ - ГЛУБЬ ЦІНИ - ЯКІСТЬ

1053617-35-10
10501346-35-10
0961852-33-07

м. Лубни, вул. Я. Мудрого, 38 (напроти фінансово-кредитного центру)

ОПЕРАТИВНОСТЬ
- ГЛУБЬ ЦІНИ
- ЯКІСТЬ

Фотодрук, магніти
БРОШУВАННЯ
ТИРАЖУВАННЯ БЛАНКІВ
ВІЗИТКИ
Оперативна поліграфія
КАЛЕНДАРІ
АФІШИ, ПЛАКАТИ

НАСЕННЯ ЗОБРАЖЕНЬ НА ЧАШКИ, ТАРІЛКИ, СІДЛІ, ФУТБІЛКИ, ПОСУДУ, ЗАКАВИ ТА ТІЛЕС. СТРАЖИ

ЯКЩО ВИ ВИРУШИЛИ В ЛІС ЗА ГРИБАМИ, ПАМ'ЯТАЙТЕ:

Порада 1.
За особливостями будови шляпки гриби поділяються на дві групи: - трубчасті (нижня частина шляпки пронизана вузькими трубочками); - пластинчасті (нижня частина шляпки верста бахромою вузьких пластинок, що радіально розходяться від ножки до краю шляпки). Збирайте та використовуйте в їжу лише трубчасті гриби. Серед них немає справжніх отруйних грибів. Зустрічаються зрідка неспівні через грікий смак або жорстку м'якоть, або ж умовно отруйні, котрі втрачають свої небезпечні властивості, якщо гриби прокип'ятити не менше 3-х разів по 10 хвилин, кожного разу вливаючи відвар. Це правило не стосується смертельно отруйних грибів, отрута яких не руйнується ні при тепловій, ні при іншій кулінарній обробці.

Порада 2.
Не збирайте гриби старі, з підгнившими ніжками та шляпками, ушкоджені комахами та червами! У таких грибах при загинванні, пошкодженні, відміранні накопичуються отруйні речовини. Врахуйте, що сушіння грибів з появою в них отруйних властивостей трапляється і при довготривалому зберіганні їх у холодильнику. Проварюйте зібрані гриби в той самий день, коли їх збирали. Не їжте їх сирими.

Порада 3.
Не збирайте гриби, що ростуть біля шосейних доріг і в місцях скверів, парках, поблизу промислових підприємств, балках. Гриби мають властивість активно накопичувати у собі логнінені із ґрунту або повітря також метали, особливо свинець, що виходять в атмосферу автомобільні двигуни, радіоактивні елементи.

Порада 4.
Не користуйтеся так званими «народними» способами розпізнавання отруйних грибів та їстівних (пожориння срібною ложечкою, скисання молока, побирання опухлими у відвар головок цибулі та часнику). Це не збереже вас від отруєння грибами. Вліться розпаленою смертельно отруйні гриби по їх зовнішньому вигляду, відрізати їстівні гриби від їх «двійників», тобто від схожих на них отруйних грибів. Найнебезпечніший смертельно отруйний гриб – біліда поганка, котру часто плутають із їстівним грибом шаманіоном (відомий в області під назвою печериця), а також сиродіжок, зеленушок.

Ознаки отруєння дикихорослими грибами: головний біль, запаморочення, загальна слабкість, спрага, нудота, блювота, пронос із кров'ю, який супроводжується білєю у жовті.

Якщо після вживання дикихорослих грибів спостерігаються ці ознаки – негайно звертайтеся до лікаря!

Перша допомога при отруєнні грибами:

- негайно звернутися за медичною допомогою або відправити потерплого в лікарню;
- щоб не допустити всмоктування отрути, потрібно якомога швидше промити шлунок, для чого хворому дають пити солону воду (підляд 3-4 склянки), в лоток, механічно подразнюючи пальцем слизу, викликати блювоту. Цю процедуру повторюють кілька разів, поки промінь води не стануть чистими;
- після цього хворому рекомендується давати холодний мілкий чай, каву або молоко. До огляду лікарем хворого не слід дозувати, не можна давати спиртних напоїв, тому що вони сприяють всмоктуванню отрути в організм;
- для з'ясування причин отруєння слід зберігати залишки нез'їдених грибів, невикористані сирі гриби та їх очистки, а також блювотні маси і передати для аналізу медичному працівникові, який прибув для надання медичної допомоги.

Володимир БАШЛІЙ, начальник Лубенського РУ ГУ ДСНС у Полтавській області

Гороскоп 2022

24-30 жовтня

ОВЕН (21.03 – 20.04) Тиждень буде досить насиченим подіями, але вам усе ж таки вдасться відйти скрізь і всюдн. Тим як насиділо невдоволю матимете несподівану радість від отримання доходів, хай і незначних.

ТЕЛЕЦЬ (21.04 – 21.05) Через мінливі настрої можуть виникнути проблеми вдома і на роботі. У середу-четвер не варто піддаватися спокуси та відмовлятися від відповідального завдання. Адже це те, що зараз вам потрібно.

БЛИЗНЮКИ (22.05 – 21.06) Будівля вагання чи сумнівів можуть завдати вам у реалізації давніх мрій. Перегляньте плани на майбутнє або змініть життєву позицію. Пасивність вам лише зашкодить, тож робіть висновки.

РАК (22.06 – 23.07) Сміливо беріться за будь-яку роботу, адже на цьому тижні найкраще втілювати свої честолюбні плани. Намагайтеся лінійніше задовольнити всі вимоги керівництва і результат не забариться.

ЛЕВ (24.07 – 23.08) Саме час виявити цілеспрямованість, працелюбство та силу волі. Будьте певні, чимало ваших планів буде реалізовано саме на цьому тижні. Тож прикладіть максимум зусиль і очікуйте на вагомий результат.

ДІВА (24.08 – 23.09) Ви, як справжня трудолюбива, будете готувати отримати задоволення від важкої та напругою праці. Чим більше, тим краще. Хоча вам не закинуть! Подіться і віддайте справи, яка виходить найкраще.

ТЕРЕЗИ (24.09 – 23.10) Ризик, як відомо, благородна справа, але як ніяк не для вас та і не на цьому тижні. Перш ніж починати затіяти, гарненько поміркуйте, чи потрібно це вам насправді. Пам'ятайте про притаманну вам застенливість.

СКОРПІОН (24.10 – 22.11) Тиждень сприятиме фінансовому збагаченню і відповідно покращить настрої. Скрізь, куди ви спрямуєте свої зусилля і натхнення, отримаєте хай і невеликий, але досить стабільний прибуток.

СТРІЛЕЦЬ (23.11 – 21.12) На вас очікують успішні зустрічі й успішні операції в бізнесі, комоу вже відомо багато часу. До того ж нові знайомства подарують приємні миті відпочинку. Варто пам'ятати, що він необхідний так само, як і праця.

КОЗЕРІГ (22.12 – 20.01) Вдалині час для здійснення бажань, а головне – для вибору подальшого життєвого шляху. Не варто боятися труднощів, задачі, які ставити вам саме життя – просякуються вперед маленькими кроками і тоді все буде чудово.

ВОДОЛІЙ (21.01–19.02) Надмірна енергійність та активність не допоможуть вам залагодити проблеми, що накопичилися. Спочатку потрібно добре обміркувати, на що насамперед спрямувати свої зусилля. Довіртеся власним відчуттям.

РИБИ (20.02–20.03) Тиждень буде далеким не з ідеальним. Можливі труднощі в стосунках із близькими, сварки, розмови, скандали. Важливо не впадатися і відчати і тримати себе в руках. Спробуйте бути спостережливим власних емоцій.

Редакція не несе відповідальності за достовірність інформації. Редакція залишає за собою право скорочувати і грідувати матеріал. Перевірте матеріал на наявність помилок та повідомте редакцію на електронну пошту: visnik@ukr.net

Вісник БЛАНК ОГОЛОШЕННЯ

Текст публікується **РОЗБІРЛИВО та БЕЗ СКОРОЧЕНЬ!** Не більше 20 слів, в т.ч. адреса, телефон

заповнювачі БЛАНК ОГОЛОШЕННЯ - **ОБОВ'ЯЗКОВО** ознайомтеся з правилами на звороті!

АДРЕСА ПРИЙОМУ ОГОЛОШЕНЬ: М. Лубни, вул. Я. Мудрого, 31 «Цифрове фото»

ПОЗНАЧТЕ, БУДЬ ЛАСКА, ПОТРЕБИ РУБЛЮКУ

●ПРОДАМ: Будинки, Дачі, Ділянки, Квартири, Гартажі, Мототранки, Автомобілі, Запчастини, Буд. матеріали, Побут.техніка, КопіЦентри, Телефони, Меблі, Тварини, Вузьтк, одяг, Різном.

●КУПИЮ: Нерухомість, Авто-мото, Різн.

●МІНЯЮ: Зам, Зиму.

●ОРЕНДА: Зам, Зиму.

●РОБОТА: Потрібні Шукаю.

●ПОСЛУГИ: Меблі, Тварини, Вузьтк, одяг, Різном.

●ЗНАЙОМСТВА!

МАГНІТНІ БУРІ

19-26 ЖОВТНЯ

22 СУБОТА (7.30 - 10.30) 2 балн
25 ВІВТОРОК (20.30 - 22.30) 2 балн

В інші дні магнітні бурі не передбачаються.

Балами позначається переобачуваний ступінь вираженості аномалійних збурень від 1 (мінімум) до 5 (максимум) балн.

ПОГОДА в Лубнах

19-26 ЖОВТНЯ

День тижня	+ t C°	Опади
19 (середа)	9 15	☁
20 (четвер)	5 10	☁
21 (п'ятниця)	3 9	☁
22 (субота)	3 9	☁
23 (неділя)	5 9	☁
24 (понеділок)	6 12	☁
25 (вівторок)	0 6	☁
26 (середа)	0 8	☁

МІРУ НАМ!

Вісник

обласне рекламне-інформаційне видання

Засновник ПП фірма «Корт»,
Рестораційне підприємство
ПП № 583 від 2 жовтня 2002 року.
Передплатний індекс 41797
Телефон : (05361) 74-333

Редиктор:
Людмила
БІРЮКОВА

Обсяг - два друковані аркуші
Спосіб друку - офсетний
Підписано до друку 19.10.2022
Тижневий тираж: 900
Замовлення: № 285

Адреса редакції:
37500, м.Лубни Полтавської обл.,
вул. Я.Мудрого, 31
Електронна адреса: ludvis@ukr.net
Друкуються
ТОВ ВІДВАНІТВО «Меркатор»

Матеріалі з такою позначкою друкуються на правому розкладі.

протяжності звивисте, подекуди розгалужене, його пересічна ширина 10—75 м (на плесах до — 250 м), глибина пересічно 1,5—2 м. Заплава частково заболочена, є торфовища. Похил річки 0,2 м/км. Основне живлення — снігове. Замерзає грудні, скресає з кінця березня — на початок квітня. Середня багаторічна витрата води р. Сула (м. Лубни) становить 29,5 м³/с. Мінералізація води змінюється протягом року: весняна повінь — 659 мг/дм³; літньо-осіння межень — 812 мг/дм³; зимова межень — 871 мг/дм³. Використовується для водопостачання; багата на рибу; в нижній течії (від Лубен) судноплавна. Є водосховища і чимало ставків.

Річка Сула бере початок на південно-західних схилах Середньоруської височини, далі протікає Придніпровською низовиною. Тече спершу на захід, згодом поступово повертає на південний захід і південь. На проміжку від гирла Лохвиці до міста Заводське річка тече на схід, після чого різко повертає на південний захід; у пригирловій частині тече на південь. Впадає до Дніпра (у Кременчуцьке водосховище) на захід від села Дем'янівки. Річка Сула звивиста, утворює лимани, стариці і заболочені озера - два най-більш великих Мурне і Криве. Похил річки 0,2 м/км. Основне живлення - снігове. Замерзає у грудні, скресає з кінця березня - на початку квітня. Середня багаторічна витрата води р. Сула (м. Лубни) становить 29,5 м³/с. Мінералізація води змінюється протягом року: весняна повінь - 659 мг/дм³; літньо-осіння межень - 812 мг/дм³; зимова межень - 871 мг/дм³. Використовується для водопостачання; багата на рибу; в нижній течії (від Лубен) судноплавна.

Булатець - річка в Україні, в межах Лубенського району Полтавської області. Права притока річки Сули (басейн Дніпра).

Річка Булатець бере початок на північ від села Вищий Булатець. Тече переважно на південний схід, протікає через села: Вищий Булатець, Нижній Булатець, Терни, а також при південно-західній околиці Лубен. Впадає до Сули на південь від села Терни, що на південь від міста Лубен

Річка Сула звивиста, утворює лимани, стариці і заболочені озера - два найбільш великих Мурне і Криве.

Виробничий комплекс села Терни представлений фермерським господарством, яке спеціалізуються на вирощуванні сільськогосподарських культур.

Населений пункт електрифікований, газифікований, забезпечений централізованим водопостачанням.

На території населеного пункту розташовані діючі кладовища, санітарно-захисна зона яких накладається на територію житлової та громадської забудови.

Населений пункт знаходиться в межах Полтавської рівнини.

В населеному пункті збір відходів життєдіяльності людини, поточного ремонту квартир, місцевих опалювальних приладів на твердому паливі, а також різноманітних відходів із будинків загального призначення організовано частково.

										Аркуш
										112
Зм.	Кіл-ть	Аркушів	№ докум	Підпис	Дата					

б) для територій з природоохоронним статусом: в ході здійснення СЕО мають бути оцінені ймовірні наслідки від діяльності об'єктів інфраструктури населеного пункту, що плануються при реалізації генерального плану с. Терни Лубенського району Полтавської області, на:

- території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх охоронні зони;
- землі природно-заповідного фонду України;
- території та об'єкти, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єкти комплексної охорони;

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – проект генерального плану с. Терни Лубенського району Полтавської області не містить даних щодо місця розташування об'єктів інфраструктури, діяльність яких може мати наслідки транскордонного впливу для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у зв'язку із чим інформації щодо визначення транскордонних наслідків документа державного планування недостатньо.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо документ державного планування не буде затверджено.

Проект Генерального плану с. Терни Лубенського району Полтавської області є документом, який визначає не лише територіальний розвиток населеного пункту, а першочергово збереження кількості населення с. Мгар за рахунок структуризації зонінгу територій села та поліпшення культурно-побутового обслуговування його мешканців із забезпеченням їх робочими місцями в межах сільської ради. Тому найсприятливішим варіантом буде затвердження проекту генерального плану. Разом з тим в процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть розглянуті, дві концепції альтернатив подальшого розвитку населеного пункту:

Альтернатива 1:

“Нульовий сценарій” – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження даного документа державного планування.

Альтернатива 2:

Передбачення у проекті Генерального плану с. Терни Лубенського району Полтавської області подальших перспектив розвитку населеного пункту, як потенціал вирішення екологічних проблем територіального розвитку села (якість атмосферного повітря, управління відходами, забруднення води та ін.).

Оцінка вказаних альтернативних варіантів буде відображена у Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата

села Терни Лубенського району Полтавської області” опубліковано у друкованих засобах масової інформації:

1. «Вісник» №42 від 19.10.2022р.;
2. «Лубенщина» №42 від 21.10.2022р.

Строк громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки встановлюється 15 днів з дня її оприлюднення.

Зауваження і пропозиції до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки від громадськості приймаються у письмовій формі до 02.11.2022р.

Строк подання зауважень і пропозицій до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, у письмовій формі, підрозділами з питань охорони навколишнього природного середовища та з питань охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації не перевищує 15 днів з дня отримання такої заяви.

Додаток: Генеральний план (основне креслення) с. Терни Лубенського району Полтавської області поєднаний зі схемою проектних планувальних обмежень на 1 арк. в 1 прим.

Лубенський міський голова

м.п.

Олександр ГРИЦАЄНКО

Андрій Шмонденко 72 714
Володимир Парістий 72 713

10

Зм.	Кіл-ть	Аркуші	№ докум	Підпис	Дата	Аркуш
						118